

Besluit 21/22

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 24 juni 2022

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 4 februari 2022

Datum

24 juni 2022

Documentnummer

5088382

Provinciale Staten van Noord-Brabant;

Gelezen het voorstel van de Griffier van 29 maart 2022, nr. 21/22 A;

Gelet op artikel 46, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2020;

Besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 4 februari 2022.

's-Hertogenbosch, 24 juni 2022

Provinciale Staten voornoemd,

de voorzitter,

de griffier,

mr. I.R. Adema

mr. K.A.E. ten Cate

Vastgesteld

PS 21/22 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 4 februari 2022

Inhoudsopgave

Index gesproken personen	4
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	6
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	10
Actualiteit	11
Vraag Provinciale Staten 4 februari 2022 `aanvang bouw De Spinder`, ingediend door de SP	11
Actuele motie 4 februari 2022 `Laat de veerdiensten niet zinken!`, ingediend door SP.	13
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten de heer W.F.C. van Pinxteren	18
Afscheid Statenlid de heer H.W. van den Broek	19
Bespreekstukken	22
76/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant	22
Beperkte bespreekstukken	44
81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II	44
79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)	60
9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid	70
8/22 Onttrekking egalisereserve VTH	77
4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling	79
2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda	87
Stemming	102
Actuele motie M1A-2022, 'Laat de veerdiensten niet zinken' van de SP	102
6/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant	103
81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II	105

79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)	106
9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid	107
8/22 Onttrekking egalisatiereserve VTH	108
4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling	109
2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda	109
73/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 1 oktober 2021	111
5/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 en 12 november 2021	111
6/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 3 december 2021	111
7/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 17 december 2021	111
1/22 Lijst Ingekomen Stukken Provinciale Staten 4 februari 2022	111
Sluiting	112

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 45, 98
Arts, mw. W.M.A., 13, 14, 17, 61, 66, 88, 92, 96, 98
Bekker, M.A. de, 50, 58, 98
Berg, H.F. van den, 15, 17, 62, 63, 68, 88, 89, 90, 93, 94, 98
Bie, E.J. de, 27, 53, 102
Boon, M.C.H., 70, 71, 72, 74, 76, 77, 98
Broek, H.W. van den, 15, 21, 22
Brouwers, drs. J.F.X.M., 16, 27, 37, 38, 43, 51, 53, 64, 66, 68, 73, 78, 82, 91, 95, 98
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 10, 18, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van, 98
Dijk, mw. E. van, 13, 26, 37, 38, 43, 44, 71, 72, 78, 79, 98
Dirken, mw. ir. A.M.W., 22, 31, 36, 52, 98
Duijs, F.B.G., 62, 72, 99
Eerden, R.T.M., 99
Gremmen, R.J., 70, 99
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van, 83, 84, 85, 86, 87
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 12, 24, 32, 36, 39, 40, 42, 99, 104
Heer, drs. ing. C. de, 99
Heer, T.J.W. de, 18, 24, 99
Heijmans, N.G.L., 23, 36, 40, 42, 43, 47, 48, 52, 74, 99
Hendriks, C.A., 17, 87, 92, 93, 99
Hoon, mw. A.J.M. de, 52, 99
Janssen, R.P.M., 44, 56, 57, 99
Kammen, mw. drs. P. van der, 45, 48, 49, 52, 53, 54, 55, 57, 80, 84, 85, 86, 87, 90, 99, 105, 110
Karaaslan, T., 100
Kessel, mw. J.J. van, 61, 71, 100
Kinkelder, mw. L.E. de, 100, 107
Koopman, mw. F.W.M., 11, 12, 100
Kort MSc, M.V. de, 47, 48, 49, 53, 81, 100
Kutlu, S., 16, 80, 88, 100
Leeger, mw. E.M., 23, 36, 43, 100
Lemkes-Straver, mw. E.P.J., 11, 12, 13, 78, 79
Linden, mw. J.J. van der, 24, 36, 77, 100
Ludwig, T.W., 52, 100
Manders, drs. W.J., 100
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M., 52, 100, 101
Meuwissen, mw. C.C.R.M., 101
Nuland, J.S., 16, 60, 67, 94, 101, 103
Oetelaar, J.C.M. van den, 101
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 14, 15, 18, 92, 93, 94, 95, 96, 97
Philippart, M.J.A., 80, 101
Pinxteren, W.F.C. van, 19, 28, 33, 34, 38, 48, 51, 53, 58, 64, 67, 69, 73, 74, 78, 79, 82, 83, 91, 92, 93, 95, 101

Roijackers, mw. H.I., 74, 75, 76, 77
 Rutjens, W.H.A., 16, 26, 30, 31, 34, 35, 37, 41, 47, 48, 49, 53, 55, 56, 58, 59, 81, 83, 86, 101
 Smeulders, S.J.A.H., 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59
 Spierings, mw. M.J.G., 65, 66, 67, 68, 69, 70
 Spooren, A.J.M., 79, 101
 Stoop, drs. J.W.P., 61, 70, 101
 Thijssen, J.G.M., 45, 101, 110
 Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de, 101
 Verkade, B.E., 15, 45, 56, 61, 89, 101, 111
 Vlasveld, mw. A.I., 51, 62, 63, 67, 69, 89, 90, 96, 97, 101, 107, 111
 Voorzitter, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112
 Vreugdenhil, ing. H.J., 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 111
 Wel, ir. M.C. van der, 53, 73, 82, 85, 102, 109
 Wely, L.F.A.M. van, 102
 Zwart, mw. P.S., 102

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bie, E.J. de	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.M.P van	D66	Oss
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Groep Rutjens	Maren-Kessel
Eerden, R.T.M.	CDA	Vught
Everling, M.J.	SP	Uden
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heer, T.J.W. de	D66	Hoogerheide
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Riel
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kessel, mw. J.A.M. van	D66	Maarheeze
Kinkelder, mw. L.E. de	PvdA	Cuijk
Koopman, mw. F.W.M.	SP	Geldrop
Kort MSc, M.V. de	PvdA	Vught
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leeger, mw. E.M.	CDA	Nistelrode
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Groep De Bie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Meuwissen, mw. C.C.R.M.	VVD	Maarheeze
Nuland, J.S. van	VVD	Oisterwijk
Oetelaar, J.C.M. van der	Forum voor Democratie	Schijndel
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Pinxteren, W.F.C. van	Lokaal Brabant	Esch
Rutjens, W.H.A.	Groep Rutjens	's-Hertogenbosch
Scholder-Penders, mw. G.M.	VVD	Nuenen
Spooren, A.J.M.	CDA	Breugel
Stoop, drs. J.W.P.	CDA	Bergen op Zoom

Thijssen, J.G.M.
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de
Verkade, B.E.
Vlasveld, mw. A.I.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Wel, ir. M.C. van der
Wely, L.F.A.M. van
Zwart, mw. P.S.

CDA
CDA
GroenLinks
Partij voor de Dieren
ChristenUnie-SGP
Partij voor de Dieren
Groep Rutjens
VVD

Beers
Beek en Donk
Woudrichem
Tilburg
Nieuwendijk
Rijsbergen
Oss
Molenschot

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 4 februari 2022

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

Vraag Provinciale Staten 4 februari 2022 `aanvang bouw De Spinder`, ingediend door de SP

Actuele motie 4 februari 2022 `Laat de veerdiensten niet zinken!`, ingediend door SP

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten de heer W.F.C. van Pinxteren

Afscheid Statenlid de heer H.W. van den Broek

III. Bespreekstukken

76/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant

IV. Beperkte bespreekstukken

81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II

79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)

9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid

8/22 Onttrekking egalisatiereserve VTH

4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling

2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda

V. Stemming

Actuele motie M1A-2022, 'Laat de veerdiensten niet zinken' van de SP

6/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant

81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II

79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)

9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid

8/22 Onttrekking egalisatiereserve VTH

4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling

2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda

73/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 1 oktober 2021

5/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 en 12 november 2021

6/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 3 december 2021

7/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 17 december 2021

1/22 Lijst Ingekomen Stukken Provinciale Staten 4 februari 2022

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 4 februari 2022

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter.

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier.

Volgens de presentielijst zijn 46 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, Van den Berg, De Bie, Boon, Van den Broek*, Brouwers, mw. Van Diemen-Vereijken mw. Van Dijk, mw. Dirken, Duijs, Eerden, Gremmen, Van Hattem, De Heer (CDA), De Heer (D66), Heijmans, Hendriks, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. Van Kessel, mw. De Kinkelder, mw. Koopman, De Kort, Kutlu, mw. Leeger, mw. Van der Linden, Ludwig, Manders, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Meuwissen, Van Nuland, Philippart, Van Pinxteren**, Rutjens, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Verkade, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van Wely, mw. Zwart.

* tot beëdiging van de heer Van Pinxteren

** na beëdiging

Afwezig: Everling, Vreugdenhil, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, mw. Scholder-Penders, Van den Oetelaar, Van der Meeren.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 09.30 uur.

De **voorzitter**: Ik open de vergadering en verzoek u allen te gaan staan.

Er wordt een moment stilte in acht genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Dames en heren. Er is positief babynieuws te melden. U hebt het misschien op de socials al gezien: Maarten Everling en zijn partner Suzanne zijn de trotse ouders geworden van zoon Jesse. Jesse is het broertje van Tije en is geboren op woensdag 2 februari. Wij feliciteren Maarten, Suzanne en Tije natuurlijk van harte en hebben namens u allen bloemen gestuurd. Er zit bijna iemand bij als trotse opa, maar dat is niet helemaal het geval! U zult begrijpen dat Maarten vandaag niet aanwezig is bij de vergadering, maar de heer Heijmans zal vast de honneurs waarnemen, en mevrouw Koopman ook trouwens.

Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de overige binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Naast de heer Everling heb ik bericht van verhindering van de heer Vreugdenhil, mevrouw Van Boxel, mevrouw Scholder, de heer Van den Oetelaar en de heer Van der Meeren. Een aantal van hen zal vandaag wel aan de digitale stemming deelnemen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is goed te melden dat ook gedeputeerde Ronnes niet aanwezig is, wat met quarantaineachtige zaken te maken heeft.

Ik heet eenieder van harte welkom, ook degenen die bij ons digitaal meekijken.

Vandaag vergaderen we zowel fysiek hier in het provinciehuis als digitaal. De beraadslagingen doen we fysiek, stemmen doen we digitaal met behulp van de stemapplicatie, en dat doen we in een aparte digitale vergadering die na deze vergadering zal plaatsvinden ik wijs u er nog maar een keer op dat het dragen

van een mondkapje verplicht is wanneer u zich verplaatst. Ook is anderhalve meter afstand verplicht. Intussen heeft een aantal mensen me gemeld dat er medische redenen zijn waarom ze geen mondkapje dragen. Dan weet u dat. Het is ook niet de bedoeling dat u het woord voert vanaf het spreekgestoelte. We hebben met elkaar afgesproken dat eenieder dat vanaf de plaats doet.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn mondelinge vragen en een actuele motie ingediend. De agendavergadering voorafgaande aan deze PS-vergadering heeft geadviseerd deze mondelinge vragen en motie beide toe te laten. Kunt u daarmee instemmen? Ja, dan zijn ze bij dezen onderdeel van de agenda en is bij dezen ook de agenda vastgesteld.

Alle moties en amendementen die tijdens de vergadering worden ingediend, u weet het, worden door de griffie op iBabs geplaatst onder Statendag 4 februari 2022 onder agendapunt 8: ingediende moties en amendementen. Doe dat alstublieft een beetje vlot, want des te makkelijker kan ook de griffie een en ander verwerken en kunnen uw collega's ook daadwerkelijk kennisnemen van datgene wat u indient.

Actualiteit

De **voorzitter**: De volgende vragen zijn voor het vragenhalfuur ingediend: vragen van de SP. Mevrouw Koopman heeft het woord.

Vraag Provinciale Staten 4 februari 2022 `aanvang bouw De Spinder`, ingediend door de SP

Mevrouw **Koopman** (SP): Dank u wel, voorzitter. Geuroverlast is een serieus probleem. Gisteren stond in de krant dat in Deurne vier gezinnen willen verhuizen vanwege jarenlange geuroverlast en in Helmond kennen we al jarenlang de overlast van Den Ouden. Het risico om in Tilburg weer een hele wijk bloot te stellen aan de stankoverlast is groot. In het Brabants Dagblad stond dan ook een artikel over de mestvergister in Tilburg, die niemand wil, maar die toch gebouwd wordt.

Beantwoording op schriftelijke vragen duurt erg lang. Ik heb nu net alweer uitstel gekregen van antwoord op de vragen die ik in december gesteld heb. Alle vragen die ik over dit onderwerp heb gesteld, met name die over de, in onze ogen niet helemaal juiste, berekening van de stankoverlast zijn fors later beantwoord. Dit maakt het voor ons lastig als Statenleden ons werk goed te doen. Er is nog steeds geen definitief standpunt vanuit dit college gegeven op het intrekkingsverzoek van de gemeente Tilburg, maar in Tilburg zijn de werkzaamheden al begonnen. Sterker nog: de beslistermijn is weer uitgesteld. Dit zet de bezorgde partijen, alle omwonenden, de gemeenten Tilburg en Loon op Zand, de gemeente Tilburg nog een keer, de milieuorganisaties, zoals de BMF, het Brabants Burger Platform, de wijkraad Stokhasselt, Noordraad Heikant-Quirijnstok et cetera, op achterstand en dat lijkt ons niet eerlijk. Wij vragen dit college om spoedig met een standpunt te komen. Wat ons betreft is dit binnen twee weken wenselijk.

Verder: de beantwoording van schriftelijke vragen duurt zo lang en ik wilde vragen of dat komt door het personeelstekort dat vastgesteld is in de evaluatie startnotitie Natuur. Kan de gedeputeerde zich voorstellen dat inwoners in Tilburg denken dat de provincie net zolang uitstelt tot er geen afstel meer mogelijk is en dat de onzekerheid toeneemt? Wat kunnen GS nog doen voor de omwonenden?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Koopman. De gedeputeerde heeft het woord. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw vragen. Wij hebben natuurlijk altijd de intentie om schriftelijke vragen binnen een termijn van vier weken te beantwoorden. Echter, enkele vragen zijn zeer technisch van aard en verwijzen ook naar andere vergunningsprocedures en stapadviezen. Wij willen dat zorgvuldig bekijken. Het kost dus ook extra tijd om die vragen te beantwoorden. Wij hebben daar ook mensen van de omgevingsdienst bij nodig en daarom duurt het

helaas meer dan vier weken, maar dat komt dus door de complexiteit en de tijd die we nodig hebben om de vragen goed te bestuderen en onderbouwd te kunnen beantwoorden.

Er is nog steeds geen definitief standpunt inzake het intrekkingverzoek. Dat klopt inderdaad. Het intrekkingverzoek van de mestvergister kent een uitgebreide procedure, waarvoor we 26 weken hebben om die te doorlopen. Het intrekkingverzoek is ingediend op 1 november, dus we zitten nog ruim binnen de wettelijke termijn. Ook hier is zorgvuldigheid erg belangrijk wat betreft de onderbouwing en de afwegingen die we maken met elkaar. Dus we hebben die tijd nodig, maar we zullen de beantwoording van het intrekkingverzoek zeker binnen de gestelde termijn kunnen afronden. Eind februari denken we het ontwerpbesluit te kunnen publiceren.

U vraagt of de vertraging komt door het personeelstekort dat is ontstaan na de bezuinigingen. Dat is niet het geval. Het heeft allemaal te maken, en dan vervalt ik in herhaling, met de afstemming die nodig is vanwege de complexiteit van de technische vragen en de diverse procedures die we moeten doorlopen.

Kan de gedeputeerde zich voorstellen dat de inwoners in Tilburg denken dat de provincie dit net zo lang uitstelt totdat er geen afstel meer mogelijk is? Nou, we kunnen ons voorstellen dat de bewoners het lang vinden duren, maar van uitstel is echt geen sprake. Nogmaals: wij willen de procedure zorgvuldig doorlopen en daarvoor hebben we tijd nodig. We gaan het halen binnen de gestelde wettelijke termijn van 26 weken.

Wat gaan GS voor de omwonenden doen?, vraagt u. Wij hebben het bedrijf gevraagd om de omgeving te informeren en we hebben ook het aanbod gedaan om als bevoegd gezag daarin een rol te vervullen. Verder gaan we er uiteraard op toezien dat de mestvergistingsinstallatie die opgericht wordt conform de geldende vergunningen wordt uitgevoerd en dat het bedrijf zich houdt aan de gestelde voorschriften.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Koopman.

Mevrouw **Koopman** (SP): Dank u wel, voorzitter. In het door VTTI zelf aangevraagde rapport van Touw staat wederom dat de geuruitstoot heel erg over de beschikking heen gaat. Technologisch zal VTTI er alles aan moeten doen om die geur binnen de perken te houden, maar op het moment dat die fabriek er staat is het te laat; dan is het een feit voor de bewoners. Kunnen we niet nog iets doen om te verzekeren dat het binnen de ruimte van de beschikking blijft?

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij doen er alles aan om borging en zekerheden aan de voorkant te krijgen, daar kunt u van uitgaan, vandaar dat we ook die tijd nodig hebben, omdat we checken en dubbelchecken. Daar mag u van uitgaan.

De **voorzitter**: Zijn er anderen die het woord wensen? Dat kan in één minuut. Ik zie alleen de hand van de heer Van Hattem. Dan geef ik de heer Van Hattem het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Een beetje in het kader van deze vraag: het verbaast mij dat er nu weer discussie is over een mestverwerker. Er zijn verschillende initiatieven vanuit de provincie genomen richting de gemeente Oss, om daar een mestverwerkingsinstallatie op te richten, en nu las ik tot mijn verbazing dat er ook weer een reactieve aanwijzing vanuit de provincie in de lucht hangt richting Heesch-west, om daar eventueel ook nog een mestverwerker mogelijk te maken, in strijd met de voornemens van de gemeenten. Hoe verhoudt deze zorg richting de omwonenden van de mestverwerker in Tilburg zich tot de nog altijd ophanden zijnde plannen in Oss, en nu blijkbaar ook in Heesch-west, waar dus een reactieve aanwijzing in het vooruitzicht is gesteld? Kan de gedeputeerde aangeven hoe haar

algemene handelingskader en beleidsopvattingen zijn over die mestverwerkers? Want ik kan er eigenlijk niet goed een peil op trekken hoe dat zich verhoudt tot omwonenden en lokale overheid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij handelen volgens het beleid dat we hebben op het gebied van de vestiging van mestvergisters. Dat is wat we doen.

De **voorzitter**: Er zijn geen andere..., o, mevrouw Van Dijk. Dan geef ik u als laatste het woord, want ik heb net geïnventariseerd wie allemaal het woord wensten, maar ik begrijp dat er redenen zijn waarom dat toen voor u niet lukte. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb één vraag aan de gedeputeerde. Bij de Graspeel is een soort geurprotocol in werking getreden. Gaat die bij deze locatie ook in werking treden voor de omwonenden? Want ik hoor u daar helemaal niet over spreken. Zou u dat kunnen toelichten?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Wij kijken natuurlijk naar iedere specifieke locatie, wat daar nodig is, om zoveel mogelijk te borgen dat bedrijven binnen de geurnormen blijven. Dus ik weet niet waar u nu specifiek op doelt. Ik kan dat natuurlijk nog even nader uitzoeken, maar dat is wat we doen. Overal hanteren we diezelfde procedure en kijken we zeker naar de omgeving en naar de omwonenden.

De **voorzitter**: Dank u wel, gedeputeerde. Dan gaan we door naar de actuele motie.

Actuele motie 4 februari 2022 'Laat de veerdiensten niet zinken!', ingediend door SP.

De **voorzitter**: Mevrouw Arts heeft het woord.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. De motie spreekt voor zichzelf, denk ik. Toch een kleine toelichting. Al zo'n tien weken staakt het personeel van de Maasveren, dat zal u niet ontgaan zijn. De veermannen willen niet dat nieuw personeel onder andere voorwaarden wordt aangenomen dan de geldende cao. De financiële situatie in het openbaar vervoer is er de laatste tijd niet op vooruit gegaan. Corona heeft daar zeker aan bijgedragen. Mogelijk dreigt zelfs in dit geval dat sommige verbindingen definitief uit de vaart genomen worden. Dat zou echt slecht zijn voor die inwoners van Brabant die ervan afhankelijk zijn en geen alternatief hebben. Vandaar het verzoek, nogmaals, om provinciale steun, financieel of anderszins, voor de veerdiensten van Riveer en de Maasveren te onderzoeken en te kijken of er mogelijk in het conflict bij de Maasveren bemiddeld kan worden door de provincie.

Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

Motie M1-2022: Laat de veerdiensten niet zinken!

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op vrijdag 4 februari 2022';
overwegende dat

- de veren een essentiële, eigen plaats innemen in ons provinciale vervoerssysteem;
- het niet zo kan zijn dat binnenkort een aantal noodzakelijke veerdiensten definitief niet meer varen;
- ook voor het personeel van veerdiensten het nationale adagium geldt van 'Gelijk Werk, Gelijk Loon'¹;

constaterende dat

- de veerdiensten in Noord-Brabant het financieel op dit moment zeer moeilijk hebben;

- veren een onmisbaar onderdeel van het OV in onze provincie vormen en daarom een financiële ondersteuning verdienen;
- het niet varen van veerdiensten voor grote problemen zorgt voor scholieren, fietsers, forensen, toeristen en hulpdiensten, alsmede de leefbaarheid van de omliggende dorpen;
- de veerdiensten bijdragen aan het reduceren van CO₂ omdat bewoners vaker de fiets pakken en gemotoriseerd verkeer niet hoeft om te rijden;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- opnieuw te onderzoeken, hoe de veerdiensten door de provincie structureel ondersteund zouden kunnen worden, waarbij ook gedacht kan worden aan subsidies ter verduurzaming van de veerponten en de resultaten van dit onderzoek zo spoedig mogelijk aan de Staten voor te leggen;
- te bezien of zij in het huidige arbeidsconflict kunnen bemiddelen, zodat de veerdiensten weer hun normale dienstregeling kunnen hervatten;

en gaan over tot de orde van de dag.”

¹<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gelijke-behandeling-op-het-werk/regels-gelijke-behandeling-op-het-werk#:~:text=Gelijke%20beloning%20bij%20gelijkwaardig%20werk,bonussen%2C%20toeslagen%20en-20secundaire%-20arbeidsvoorwaarden>

Willemieke Arts, SP.

De **voorzitter**: Dank u wel. Gedeputeerde Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Staat u mij toe eerst even de SP te bedanken voor deze vragen. U heeft de motie woensdag al aangekondigd en op die manier had ik als nieuwe gedeputeerde – pas twee weken nu – de tijd om me voor te bereiden; dat waardeer ik zeer. En op deze manier heb ik meteen ook mijn vuurdoop. Dank daarvoor!

U legt twee vragen bij ons neer. Als eerste vraagt u om een onderzoek. Het is ons bekend dat de veerdiensten de SP na aan het hart liggen. Daarom is in 2017 reeds onderzocht wat de provinciale rol bij veerdiensten in Noord-Brabant kan zijn. Daaruit is toen gebleken dat de provincie geen wettelijke taak heeft in dezen, dus niet om de continuïteit van veerdiensten te realiseren of te garanderen. Ik kan u wel een handreiking geven, want er ligt wel het een en ander vast in het beleidskader Mobiliteit, om de veerdienst te ondersteunen. Veerdiensten kunnen namelijk onderdeel zijn van een Regionaal Mobiliteitsprogramma, de RMP's. Dan komen er bijdragen vanuit de regio en ook vanuit de provincie kunnen dan onder voorwaarden bijdragen verleend worden. Bij de Ontwikkelingen in het najaar liggen er meerdere projecten en dan wordt gekeken of zo'n veerdienst in aanmerking zou komen voor een eventuele bijdrage. Over puntje twee kan ik kort zijn. Als provincie hebben wij geen rol in het beslechten van een arbeidsconflict. Er ligt hier een arbeidsconflict tussen de veerbazen en de werkgever, Stichting De Maasveren. Wat ik wel heb gezien en meegekregen is dat de veerponten soms niet voeren en dat, als ze wel voeren, passagiers gratis werden overgezet. Er is een mediator op gezet, heb ik begrepen, vanuit de oevergemeenten, maar nogmaals: de provincie treedt niet op bij arbeidsconflicten.

De **voorzitter**: Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ben uiteraard bekend met de antwoorden die wij de vorige keer op het verzoek gekregen hebben. Mijn insteek is dat er nu toch sprake is van een iets andere situatie, omdat door corona de situatie in het OV echt verslechterd is de afgelopen twee jaar en dat de leefbaarheid van in dit geval de dorpen rondom de veren echt onder druk staat als deze veren om financiële redenen zouden moeten sluiten. Het is mooi dat u aangeeft dat er mogelijk een uitweg zit in het Regionaal Mobiliteitsprogramma, maar kan het niet zijn dat het najaar erg lang duurt voor de veren? Ik kan me zomaar voorstellen dat de nood hoog is, zowel bij Riveer als bij de Maasveren. Mijn vraag zou

dus zijn: is er een mogelijkheid om eerder zaken aan te kaarten, zodat zij in ieder geval in hun planning voor volgend jaar weten waar ze aan toe zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Dank u wel. Eigenlijk zegt u het zelf al: het is een lokale problematiek die daar speelt en het zou dan ook vanuit de gemeente daar moeten komen om hiervoor een oplossing te bieden. De handreiking die ik u kan geven is dat wellicht aanspraak kan worden gemaakt op de RMP's. Maar in dit geval moet ik u antwoorden dat veerponten geen OV-functie hebben, dus dat wij geen bijdrage vanuit die rol kunnen doen.

De **voorzitter**: Maar de vraag was ook of het naar voren getrokken kon worden.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): U heeft als Provinciale Staten het beleidskader Mobiliteit vastgesteld en daarvan is de routing wat betreft de Ontwikkelingen dusdanig dat in het najaar die projecten worden vastgesteld.

De **voorzitter**: Ik kijk of er anderen zijn die het woord wensen. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, corona doet natuurlijk heel veel. Ik denk dat we op dit moment een heel dringende oproep hebben vanuit de veren, die natuurlijk in het belang zijn van de leefbaarheid van die dorpen, maar ik denk ook dat het ontzettend belangrijk wordt om het perspectief hier te kunnen bieden. Probeer in dat gedachtegoed ook te kijken of we daar dat perspectief kunnen aanbieden. Dat gaat niet door te zeggen "dat schuiven we zes, zeven maanden door". We zullen iets naar voren moeten halen wat dat perspectief dan is. Dat hoor ik niet en ik denk dat dat ook de oproep is die de SP in haar vragen heeft staan. Van u zou ik ook meer willen horen hoe u dat kunt toezeggen.

De **voorzitter**: De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben ons de afgelopen week gebogen over de situatie rond de veren natuurlijk en er ook met een aantal mensen uit onze Staten over gesproken, om te kijken wat ons de beste weg lijkt. En dan vind ik ook wel oplossingen bij wat de gedeputeerde nu aanbiedt, want ik weet niet of de veren geholpen zijn met een kortetermijnoplossing vanuit de Staten. Ik denk dat ze daarvoor, wellicht bijvoorbeeld in de Osse situatie, bij hun eigen gemeente ook kunnen aankloppen. Maar wij voelen wel veel voor die structurele oplossing, dus wij willen heel graag wat de gedeputeerde ons nu ook aanbiedt, en dat is, denk ik, ook de juiste weg: structureel gaan bijdragen aan die veren waar het om gaat en waar dat past. Daar zullen we nu de tijd voor moeten nemen, dus dat betekent dat we nu op korte termijn geen oplossing hebben, maar ik denk dat we op de lange termijn heel veel partijen in deze Staten kunnen vinden die daar graag aan bijdragen. Dat is de bijdrage van GroenLinks. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, als een meerderheid van deze Staten vindt dat we daar gewoon geld aan moeten geven, lijkt me dat we dat gewoon moeten doen. Het is toch heel raar dat uitgerekend de Weg van de Toekomst – dat is die weg bij Oss – ophoudt bij het veer, als het zo doorgaat? Het is eigenlijk een fundamentele verbinding en gewoon onderdeel van ons regionaal vervoersnetwerk. De provincie Gelderland steekt er wel geld in, waarom zouden wij dat niet doen? Misschien kunt u, of kan iemand hier, gewoon eens zeggen: laten we daar een zak geld voor geven,

zodat het geregeld wordt. Dat ook de organisatie daar beter opgetuigd moet worden, moge duidelijk zijn, maar het kan niet zo zijn dat dit stil valt. Ik heb het ook over de kleine veren, waarmee kinderen van de ene kant naar de andere kant van de Maas moeten. Zwemmend is het behoorlijk fris en die stroming is best lastig. Wat is het voor onzin dat dit stil kan liggen? Ik kan er heel slecht tegen dat in een provincie die een kwart miljard euro per jaar binnen krijgt aan automobilistenbelasting diezelfde automobilist niet met een pontje over kan varen omdat er een paar ton mist. Dit is toch te gek voor woorden! Dus mijn vraag is of u daar heel snel wat aan kunt doen. Ik kan wel een rondje gaan maken, maar ik denk dat u de steun van de Staten heeft als daar een paar ton voor uitgetrokken wordt, dat we dat gewoon per direct kunnen regelen.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Een beetje luisterend naar iedereen en zoekend naar een oplossing, heb ik de gedeputeerde nog niet horen zeggen of de motie wordt ontraden of iets dergelijks, maar ik proef dat ze ontraden zal worden omdat de provincie geen rol heeft in het bemiddelen in dit arbeidsconflict. Als de SP nou haar motie zou aanpassen, en alleen zegt dat ze geld wil voor die veren, zonder in het arbeidsconflict te gaan bemiddelen, zou dat dan niet een oplossing zijn waarmee de hele Staten kunnen leven?

De **voorzitter**: De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Voorzitter, dank u wel. Ook wij hebben deze situatie bekeken en wij zijn op de hoogte van wat zich daar afspeelt. Het gaat inderdaad om een conflict tussen werkgever en werknemer. Ons is niet meteen gebleken dat de werkgever een tekort aan financiële middelen zou hebben omdat de provincie geen middelen beschikbaar heeft gesteld. Wij vinden ook dat de bewoners absoluut niet de dupe mogen worden van dit soort conflicten, maar helaas zien we wel dat van een arbeidsconflict soms ook de burgers hinder kunnen ondervinden. Maar we hebben ook naar onze formele situatie gekeken vanuit de provincie en daarin zagen we voor ons geen rol in het oplossen van een conflict tussen werkgever en werknemers.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik heb nog twee sprekers staan, de heer Brouwers en de heer Van Nuland.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Je kunt merken dat de verkiezingen eraan komen, maar ik heb een heel simpele vraag. Waar praten we nou concreet over, hoeveel geld? Dan is het wat makkelijker voor ons om te kijken wat we daarmee doen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook vanuit de VVD-fractie sympathie voor de veren. Wat deze motie actueel maakt is een arbeidsconflict, en daar gaan we als provincie niet over. Het is voor ons ook geen aanleiding om nu extra geld toe te zeggen. Ik hoor in de ronde door de Staten heen dat verschillende partijen er wel over denken om daarvoor middelen te gaan zoeken, maar dan vraag ik me toch af waar die dekking vandaag gehaald moet worden, zeker ook omdat lokaal gezien geen geld naar voren wordt geschoven door de gemeente Oss. Dus dan lijkt het me niet dat de provincie daarin nu extra moet gaan investeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Arts, u krijgt alleen het woord als u... O, sorry, de heer Hendriks nog. Ik neem aan dat mevrouw Arts iets wil zeggen over de vraag met betrekking tot het aanpassen van de motie. Daarvoor geef ik haar zo meteen de gelegenheid. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij sluiten ons aan bij het betoog van de gedeputeerde. Wij willen nog één opmerking maken, namelijk dat er verschillende subsidies zijn om veerponten te verduurzamen. Bij bullet 1 wordt gevraagd om subsidies voor het verduurzamen van de veerponten, maar daar zijn al verschillende subsidies voor. Ik denk dan ook dat de motie daardoor overbodig is.

De **voorzitter**: Wat is uw punt, mijnheer Van den Berg?

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Het valt me op dat sommige partijen het belangrijker vinden dat de veerboot duurzaam is dan dat 'ie überhaupt vaart. Ik denk dat de eerste prioriteit nu moet zijn dat die dingen weer gaan varen.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan nu naar de SP voor de beantwoording van de suggestie die is gedaan.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wij gaan in op de suggestie van de heer Rutjens om de tweede bullet te schrappen, als dat maakt dat deze actuele motie een grotere steun krijgt van de Staten. Dus bij dezen is de tweede bullet bij het verzoek geschrapt. Wij blijven vasthouden aan een onderzoek en het voorleggen aan de Staten van de mogelijkheden, financieel en anderszins, om de veerdiensten zo snel mogelijk weer in de vaart te krijgen. Ik denk dat de gedeputeerde-

De **voorzitter**: U krijgt geen derde termijn hè? U mag alleen even reageren op de motie.

Mevrouw **Arts** (SP): Tot zover dan.

Motie M1A-2022: Laat de veerdiensten niet zinken!

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 4 februari 2022';

overwegende dat

- de veren een essentiële, eigen plaats innemen in ons provinciale vervoerssysteem;
- het niet zo kan zijn dat binnenkort een aantal noodzakelijke veerdiensten definitief niet meer varen;
- ook voor het personeel van veerdiensten het nationale adagium geldt van 'Gelijk Werk, Gelijk Loon'¹;

constaterende dat

- de veerdiensten in Noord-Brabant het financieel op dit moment zeer moeilijk hebben;
- veren een onmisbaar onderdeel van het OV in onze provincie vormen en daarom een financiële ondersteuning verdienen;
- het niet varen van veerdiensten voor grote problemen zorgt voor scholieren, fietsers, forensen, toeristen en hulpdiensten, alsmede de leefbaarheid van de omliggende dorpen;
- de veerdiensten bijdragen aan het reduceren van CO₂ omdat bewoners vaker de fiets pakken en gemotoriseerd verkeer niet hoeft om te rijden;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- opnieuw te onderzoeken, hoe de veerdiensten door de provincie structureel ondersteund zouden kunnen worden, waarbij ook gedacht kan worden aan subsidies ter verduurzaming van de veerponten en de resultaten van dit onderzoek zo spoedig mogelijk aan de Staten voor te leggen;

en gaan over tot de orde van de dag.”

¹<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gelijke-behandeling-op-het-werk/regels-gelijke-behandeling-op-het-werk#:~:text=Gelijke%20beloning%20bij%20gelijkwaardig%20werk,bonussen%2C%20toeslagen%20en-20secundaire%-20arbeidsvoorwaarden.>

Willemieke Arts, SP.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde tot slot.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Hartelijk dank. Goed dat de heer Rutjens erop wees dat ik nog geen oordeel over de motie had gegeven. Inmiddels is de motie aangepast. Nogmaals wil ik hierbij zeggen dat de provincie geen wettelijke taak heeft om de continuïteit van veerdiensten te realiseren of te garanderen. Veerdiensten zijn ook geen vervoerskundige schakel voor diensten in het openbaar vervoer. Uiteraard is het uw goed recht, vanuit het budgetrecht, om hiervoor een financiële impuls te willen geven. Ik zou u dan wel willen adviseren vanuit welk potje, zal ik dan maar zo zeggen, u deze dan wilt krijgen, want we zitten natuurlijk wel met een besparingsopgave.

Het antwoord op de vraag van de heer Brouwers moet ik schuldig blijven. Dat bedrag ken ik niet.

De **voorzitter**: En wat is uw advies?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ontraden.

De **voorzitter**: Dan is dat helder. Dank u wel.

Hiermee zijn we gekomen aan het einde van de bespreking van deze motie. Bij de stemmingen in de volgende vergadering komen we er natuurlijk op terug.

Dan gaan we over naar het volgende agendapunt.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten de heer W.F.C. van Pinxteren

De **voorzitter**: Voor de installatie van de heer Van Pinxteren van Lokaal Brabant zijn de geloofsbrieven onderzocht door een commissie uit uw Staten, bestaande uit de heren Thierry de Heer, voorzitter, Altundal en De Bie. Ik verzoek de voorzitter van de commissie, de heer De Heer, verslag uit te brengen.

De heer **De Heer** (D66): Dank u wel, voorzitter.

De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Van Pinxteren onderzocht en in orde bevonden. De heer Van Pinxteren voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie adviseert de Staten dan ook om te besluiten tot toelating van de heer Van Pinxteren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ga er stiekem van uit dat het advies wordt overgenomen. Ja, dat is zo. Dan verzoek ik nu de heer Van Pinxteren naar voren te komen. De griffier zal de eed voorlezen en ik vraag u allen daarbij te gaan staan.

De **griffier**: Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd.

Applaus

Afscheid Statenlid de heer H.W. van den Broek

De **voorzitter**: Met de beëdiging van de heer Van Pinxteren zijn we aangekomen bij het formele afscheid van zijn voorganger, de heer Harold van den Broek. Ik richt daarom het woord in zijn richting. Ja, Harold. Je bent burgerlid sinds 10 mei 2019 en Statenlid – dat is best een snelle carrière, maar het wordt nog erger, die carrière! – vanaf 5 juni, nadat Wil van Pinxteren gedeputeerde werd. Die rol van fractievoorzitter, want dat ben je natuurlijk ook, heb je met verve vervuld. Een van de eerste klussen waaraan je mocht beginnen was de vertrouwenscommissie, ook het moment waarop wij elkaar voor het eerst ontmoet hebben. Daar mogen we natuurlijk met elkaar allemaal niks over zeggen, maar ik herinner het me nog goed. Verder was je woordvoerder natuur, milieu, mobiliteit, ruimte, landbouw, samenleving, bestuur en financiën. Een wat grotere partij kan er jaloers op zijn, hoewel het ook een relatieve eer is natuurlijk. Tevens was je lid van de commissie Sturen en verantwoorden en het Platform integriteit. Op jouw initiatief wordt het reglement van orde aangepast, zodat burgerleden deel kunnen nemen aan de agendavergadering, ook specifiek omdat het natuurlijk heel complex is als eenpitter.

Je was, en daarom ga je ons ook verlaten, lijsttrekker voor een lokale partij voor de dorpen in de nieuwe gemeente Maashorst bij de gemeenteraadsverkiezingen in november afgelopen jaar, en dat was een succesvolle activiteit, want sinds 3 januari ben je wethouder in Maashorst met de portefeuille kernenbeleid, verkeer, sport en cultuur. Volgens mij past je dat heel erg goed, want de griffier en ik waren bij jullie op fractiebezoek in het najaar bij café Onder ons, en daar heb je verteld hoe jij in het leven staat en hoe je in de politiek staat en wat je ook echt drijft, en dat is toch de gemeenschap waar je woont, Reek en omstreken, en voor de mensen die daar wonen; daar doe je het voor. Je bent ook heel goed in staat gebleken jongeren te betrekken bij de politiek. Nou, dat is je thuis ook goed gelukt, maar ik heb ook gezien dat het ook in de fractie lukt, dus dat is heel erg positief. Ik denk dat dat ook te maken heeft met de manier waarop jij op een heel verbindende manier jouw rol speelt zowel in zo'n fractie als in de gemeenschap.

Heel veel dank voor jouw inzet in dit gezelschap. Ik snap goed dat je gaat, want wethouder zijn is misschien wel het mooiste beroep wat er is. Heel veel succes, maar dat komt goed. Dank je wel.

Applaus

De **voorzitter**: Ik geef nu eerst het woord aan de heer Van Pinxteren, nu fractievoorzitter van Lokaal Brabant, die de heer Van den Broek eventjes kan toespreken.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Voor het eerst, Harold, leerde ik je kennen tijdens de verkiezingscampagne van Provinciale Staten vroeg in de herfst van 2018. Je had er zin in en nam voor een groot deel noordoost Noord-Brabant onder je hoede, naast al het andere werk dat je toen ook al deed, bij Cornelissen, het raadswerk in Landerd, voorzitter zijn van diverse commissies en werkgroepen, en ook nationaal was en ben je actief in allerlei denktanks. Maar bovenal de leefbaarheid van de kleine kernen gaat je zeer aan het hart. Heel actief was je bezig om weer een supermarkt van

formaat in je eigen mooie woonplaats voor elkaar te krijgen en, ja, dat is gelukt, een project wel van lange adem, maar toch. De opening was zelfs landelijk nieuws.

In mei 2020 was je mijn opvolger hier in de Staten, toen ik gedeputeerde werd. Je had de hele onderhandelingen meegemaakt en je wist van de hoed en de rand en wat er afgesproken was. Samen met andere fractievoorzitters van de coalitie gaf je mede vorm en inhoud aan het coalitieoverleg. Er is wat afgewandeld in die coronatijd. Ook al is Lokaal Brabant een eenpitter, hier in de Staten was en is dat zo gebleven tot op heden. Je wist samen met onze twee burgerleden, Thomas van Hulsel en Joost van Huijgevoort, een goede en grote bijdrage en inbreng te leveren bij de diverse vraagstukken die op tafel kwamen. Zeer actief leverde je een bijdrage bij de diverse werkgroepen en commissies; de voorzitter heeft ze zonet al genoemd. Ondertussen kwam de fusie tussen Landerd en Uden op stoom. Daarin leverde je een zeer belangrijke bijdrage. Je kende het verleden, de gevoeligheden, de diverse belangen, de kernen en zag ook het grotere belang van de fusie. Dat samen maakte je een prettig klankbord voor velen in dit lastige en moeilijke dossier en proces.

Vorig jaar rond deze tijd was je een projectplan aan het maken. In dat plan moest je keuzes maken in welke partijconstructie, hoe en in welke vorm, je het lokale geluid het best zou kunnen laten landen in een nieuwe gemeenteraad van Maashorst. Vele gesprekken volgden, met onder andere lokale partijen, Lokaal Brabant, Onafhankelijke Politiek Nederland en vele andere. En je keek even mee bij de burens bij de vorming van Team Lokaal, onze zusterpartij in het Land van Cuijk. Het plan kreeg steeds meer vorm en rond de zomer van 2021 werd een definitief 'go' gerealiseerd. De partij Voor de Dorpen was geboren uit een nieuw samenwerkingsverband van een flink aantal lokale partijen. Enkele feiten uit die geboorte. Een prachtige kandidatenlijst met meer dan 30 kandidaten, waarvan de helft jonger dan 35 jaar. Welke partij doet dat na? Een verkiezingsprogramma dat aansluit bij alle kernen van de nieuwe gemeente Maashorst, maar dat ook inspeelt op de leefbaarheid in de vele kernen van die nieuwe gemeente. En uiteindelijk zat in het programma een meerdaagse kroegentocht, die werd georganiseerd om alle kiezers te ontmoeten en ermee in gesprek te gaan, om te luisteren naar wat er leeft. Het uiteindelijke resultaat mocht er wezen: drie zetels in de nieuwe gemeenteraad van Maashorst, daarna coalitiepartner, met als sluitstuk sinds 3 januari van dit jaar Harold als wethouder in Maashorst, met in de portefeuille – hoe kan het ook anders – onder andere leefbaarheid en alles wat met voor de bewoners zichtbare en voelbare effecten van de samenvoeging van Landerd en Uden te maken heeft, van komborden, subsidieregelingen, verenigingen, dienstverlening, burgerparticipatie tot de verplichte evaluatie van de samenvoeging over twee jaar.

Daarmee heb je besloten dat de positie die je nu bekleedt lastig te verenigen is met het Statenlidmaatschap van een eenpitter. Ook al is dat wettelijk niet verboden, het risico om je van debatten te moeten onthouden vanwege betrokkenheid vanuit je functie als wethouder van Maashorst is duidelijk aanwezig: de dubbele-pettenproblematiek die zeker een eenmansfractie in dezen heeft. Dat is erg lastig en daar wil je niet onderdeel van zijn. Na goede gesprekken hierover heb je hierin je keuzes gemaakt en mij gevraagd het stokje in de Staten weer over te nemen.

Harold, met heel veel plezier kijk ik, en iedereen betrokken bij Lokaal Brabant, terug op de periode die jij als Statenlid actief was voor Lokaal Brabant, steeds weer de verbinding zoekend en pragmatisch de vraagstukken benaderend, zonder daarbij de diverse belangen en de toekomst uit het oog te verliezen. Je blijft actief binnen Lokaal Brabant, je blijft actief binnen de onafhankelijke politiek in Nederland. Ik wil je vanaf deze plaats namens mezelf, de fractie, Lokaal Brabant en de Brabanders bedanken voor alles wat jij tot nu toe voor ons en Brabant hebt gedaan. Ik wens je heel veel succes in het mooie vak van wethouder in Maashorst. En wie weet wat de toekomst nog gaat brengen, want zeker is: je hebt nog een mooie politieke loopbaan voor je, met groeipotentie. Maar – even een kleine waarschuwing –: let wel op dat je fysieke groei je daarbij niet in de weg gaat zitten. Als wethouder die ook de zorg heeft voor het verenigingsleven én sport, zeker sport, moet daar toch zeker iets aan te doen zijn!

Harold, je krijgt zo meteen van mij een cadeautje – op de fractiekamer ligt de tweede helft ervan, die zul je straks zelf wel ontvangen – en een mooie bos bloemen, niet voor jou, maar voor jouw echtgenote, die

jou vele uren heeft moeten missen voor het mooie werk dat jij gedaan hebt voor Lokaal Brabant. Hartstikke bedankt!

Applaus

De **voorzitter**: En, mijnheer Van Pinxteren, dit is de eerste, maar ook de laatste keer dat ik coulant ben met de spreektijd! Het woord is aan de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ik weet nog niet wat hierin zal zitten, of het een of ander trainingsschema is wat ik meekrijg, maar ik ben benieuwd!

Dank voorzitter, en zeker ook beste Statenleden en college. Daar zit ik dan, om in vijf minuten terug te blikken op de afgelopen vijf jaar. Ik doe een poging.

Mijn eerste kennismaking met de Staten was direct na de provinciale verkiezingen, zoals al aangegeven, in 2019. Namens Lokaal Brabant kwam ik als burgerlid in Provinciale Staten. Als betrokken burgerlid wilde ik in ieder geval ons toenmalige Statenlid Wil van Pinxteren goed kunnen ondersteunen en ik vond dat ik altijd aanwezig moest zijn bij elke Statenvergadering. Dat was een soort gedwongenheid. Ik had op dat moment ook de mogelijkheid, dat zeg ik er eerlijk bij, tijd en ruimte om dit goed te combineren en ook zo in te vullen. Zo ook zat ik hier tijdens de boerenprotesten in oktober 2019, waar Wim van de Donk om half 2 's nachts de mededeling deed dat we de Statenzaal mogelijk moesten ontruimen en met Wim voorop via de nooduitgang de Statenzaal zouden moeten verlaten. Het heeft op mij en velen hier aanwezig veel indruk achtergelaten. Ik weet nog dat Henri Swinkels, die toen recht voor mij zat, op deze dag jarig was. Nou ja, jarig: aan het einde van de middag werd heel duidelijk dat het feest thuis die avond zonder hem zou plaatsvinden. Deze avond is tevens de aanloop geweest en geworden voor de val, in november, van de toen zittende coalitie. Het bracht ons, Lokaal Brabant, in de positie om deel te kunnen nemen aan het nieuwe Brabantse bestuur. Voor mij inderdaad, zoals al gezegd, een bijzondere ontwikkeling, dat je als burgerlid van een eenzetelfractie terechtkomt in een coalitie en dan direct aan de bak mag als fractievoorzitter van een coalitiepartij. De fractie van Lokaal Brabant was binnen een jaar gegroeid van één Statenlid naar een fractie met twee burgerleden, een Statenlid en een gedeputeerde. Een mooie groei, en dat nog zonder verkiezingen! Helaas had ook corona inmiddels haar intrede gedaan in onze maatschappij, met veel invloed op ons werk en leven, maar ook hier in de Staten. Het heeft er hier ook voor gezorgd dat ik als Statenlid nooit in de Statenzaal een Statendag heb kunnen bijwonen. Even misschien om te noteren voor de griffie – het zou een mooie pubquizvraag kunnen zijn –: welk Statenlid, tevens fractievoorzitter van een coalitiepartij, heeft de Staten nooit vanaf het spreekgestoelte in de Statenzaal toegesproken? Nou, jullie weten het antwoord.

De beëdiging als Statenlid in 2020 vond plaats samen met Kirsten, onze griffier, en onze toenmalige commissaris van de Koning, Wim van de Donk, in een totaal lege Statenzaal. Vanaf de buitenring in de Statenzaal mocht ik mijn maidenspeech houden, waarbij ik de afweging heb gemaakt of ik het überhaupt zou hebben over de politieke inhoud, of dat ik mij digitaal tot de Statenleden zou richten en mijzelf zou voorstellen. Ik heb toen voor het laatste gekozen. Het was ingegeven door het gevoel dat we niet snel kennis zouden maken met elkaar, een voorgevoel dat helaas tot op de dag van vandaag voor veel Statenleden ook nog geldt, op enkele momenten misschien na. Maar het waren wel deze momenten die ons meteen hebben doen realiseren dat het elkaar ontmoeten en zien erg zinvol en waardevol is. Maar corona was onder ons en daarmee werden mijn eerste momenten voor fysiek bijeenkomen erg bijzonder. Deze eerste momenten waren de bijeenkomsten met de vertrouwenscommissie, een commissie samengesteld voor het maken van een voordracht voor de nieuwe commissaris van de Koning. Dit waren niet alleen bijzondere leermomenten, maar het waren vooral de allereerste fysieke momenten om kennis te maken met de andere Statenleden.

In de afgelopen drie jaar heb ik namens Lokaal Brabant meerdere amendementen en moties ingediend, en mede ingediend, die van invloed waren op het besturen van ons mooie Brabant. Mijn advies aan deze

Staten blijft dan ook dat we met alle kennis en inzicht van nu, zelfs vandaag, de keuze moeten maken voor ons Brabant van morgen, al vaker aangehaald. Maak wel nú de keuzes. We weten: lang niet alles kan, maar maak samen met de Brabanders helder wat voor een Brabant wij willen zijn. Heb lef en durf te kiezen. Dat wil ik graag meegeven, nogmaals; ik heb er vaker op gehamerd.

Ik sluit af, voorzitter. Ik heb me in deze afgelopen jaren met veel plezier ingezet in de diverse werkgroepen, waaronder, zoals al gememoreerd, gedeelde mobiliteit, daarnaast ook de commissie Sturen en verantwoorden en de rechtmatigheidsverklaringscommissie samen met Loek van Wely, maar ook de commissie integriteit, om samen met meerdere Statenleden ieders inzicht te kunnen delen om de Staten verder te kunnen krijgen en te adviseren. Ik zal altijd met trots terugkijken op de tijd dat ik hier deel heb mogen uitmaken van deze Staten. En ik durf te zeggen dat het ertoe doet dat je je als Statenlid voor onze Brabanders kan en mag inzetten.

Beste Wil. Je weet dat ik betrokken blijf bij onze partij. Daarom wens ik jou namens Lokaal Brabant alle succes toe om deze dankbare en mooie taak van Statenlid wederom op te pakken.

Afsluitend, voorzitter, wens ik u, het college, alle Statenleden, de griffie, maar ook de ambtelijke medewerkers allemaal oprecht het allerbeste toe, veel gezondheid en wijsheid. Ik zeg dan ook: houdoe en bedankt!

Applaus

De **voorzitter**: Dank je wel, Harold. De bloemen staan hier, dat zul je begrijpen, dus virtueel: bij dezen.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Komt goed.

De **voorzitter**: Felicitaties en afscheid doen we in de eerstvolgende pauze, zoals ik onze gasten al heb verteld. Ik stel voor eerst het Statenvoorstel over het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer te bespreken.

Besprekstukken

76/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. In mijn eigen straat, mijn gemeente, nou ja, eigenlijk gewoon in heel Brabant, zijn al veel woningen gebouwd met het Ruimte voor ruimte-instrument. Veel bewoners zijn simpelweg gewoon blij met hun huis en hebben eigenlijk geen weet van de constructie die er achter zit. Het praatje gaat ook bij mij in de buurt nog wel rond dat je in het buitengebied op een kaveltje mag bouwen, als je maar een zak geld meebrengt. Het is jammer dat we het complete verhaal niet meer goed weten te vertellen als provincie, en dat is het verhaal dat we flinke investeringen met provinciaal en dus belastinggeld hebben gedaan om gebouwen op de ene plek te kunnen laten slopen en daarmee daar de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren, waardoor we op andere plekken die investering terug konden verdienen door daar waar het wel kan woningen te laten bouwen. Een win-winsituatie. De VVD is blij dat de ZRK deze historie en ontwikkeling van Ruimte voor ruimte nogmaals uitgebreid voor het voetlicht heeft gebracht, alsook de vragen die over de uitvoering in de praktijk nog te stellen zijn. Ook de VVD vindt dat de tijd daar is om de huidige regeling te herijken. Een instrument dat we gebruiken moet immers altijd passen bij doelen die we willen bereiken. Het is fijn te zien dat GS al zo voortvarend zijn geweest om een Statenmededeling voor te leggen op basis waarvan we die discussie in PS ook goed kunnen voeren. We zien 18 februari dan ook uit naar een zinvol en richtinggevend debat.

Wat betreft het voorliggende voorstel hebben we nog een vraag aan GS. De besluittekst voorziet in een opdracht aan GS om input te leveren voor debatten rond mest en ontstening en de terugverdienopgave.

Maar kunnen GS wellicht toezeggen dat zij ook ten aanzien van de andere voorgestelde debatten input zullen leveren én kunnen zij ons als PS op korte termijn voorzien van een tijdlijn, of een planning daarover? Want dat scheelt ons een motie of amendement en het resultaat is hopelijk hetzelfde.
Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Leeger voor haar maidenspeech.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Met het voorliggende voorstel nemen we een besluit over de overname en de concretisering van de aanbeveling van de Zuidelijke Rekenkamer ten aanzien van de Ruimte voor ruimte-regeling. De Zuidelijke Rekenkamer beveelt onder meer aan om debatten te voeren over de realisatie van de doelen van het Ruimte voor ruimte-beleid en de prioritering van de inhoudelijke versus de financiële doelen. We kunnen als CDA-fractie volledig achter deze aanbevelingen staan. Het is naar onze mening verstandig om goed naar de toekomst van de Ruimte voor ruimte-regeling te kijken, de doelstelling van deze regeling helder en goed gedragen te positioneren en te komen met een goede koers richting de toekomst.

Bij de behandeling van dit voorstel hebben wij onze zorg uitgesproken over de verschuiving van de doelstelling van de regeling van een verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied naar een meer financieel doel en hebben we gevraagd naar de invulling van het begrip 'aanzienlijke landschappelijke kwaliteitswinst'. Daarnaast zijn wij kritisch ten aanzien van het feit dat mooie pekken in het buitengebied alleen bereikbaar lijken voor een happy few die riant villa's op grote kavels kan realiseren. We hebben een lans gebroken voor meer flexibiliteit, zodat ook gemeentebesturen enthousiaster zullen worden voor de regeling en stelden de vraag wanneer de Ruimte voor ruimte-regeling een succes te noemen is volgens Gedeputeerde Staten.

Kortom, wij vinden het van groot belang om met elkaar het debat aan te gaan over de Ruimte voor ruimte-regeling en wij zien dit ook graag op zo kort mogelijke termijn plaatsvinden. Kan de gedeputeerde toezeggen op korte termijn met een scherpe tijdsplanning te komen, zodat we geen tijd verliezen?

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel, en van harte gefeliciteerd.

Applaus

De **voorzitter**: Ook voor u staan hier bloemen. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Wat wij vandaag bespreken is het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, de conclusies en aanbevelingen daarin, en of wij bereid zijn die over te nemen. Daar zou mijn antwoord heel kort op kunnen zijn: ja, daartoe zijn wij bereid. Dus mijn ja-woord heeft u, voorzitter. Niet dat u erom gevraagd heeft, maar u krijgt het toch!

Maar, voorzitter, zo'n twintig jaar geleden spraken wij onze angst uit dat de hele Ruimte voor ruimte-regeling niet datgene zou doen wat we ervan hoopten, namelijk zorgen dat er ruimte kwam in de dorpen om te bouwen voor de eigen inwoners, voor de jonge mensen, de starters, in die dorpen die zo graag daar willen blijven wonen. Het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer laat duidelijk zien dat onze angst, ondanks dat van alle kanten bezworen werd dat dat niet zou gebeuren, terecht is geweest. Je kunt wel zeggen dat er toch praktisch alleen maar kapitale villa's en zeer dure woningen voor gebouwd zijn. Dat zie je ook als je naar de inspreker tijdens de themabijeenkomst luistert, die voor een bouwtitel 125.000 euro moet betalen. Nou is 125.000 euro niet zoveel voor een villa van pak 'm beet anderhalf miljoen, maar als je een eenvoudige zorgwoning om daar te kunnen blijven wonen wilt bouwen, dan is 125.000 euro natuurlijk een belachelijk bedrag. Dus heel goed dat wij ons in een komende themabijeenkomst gaan beraden op de vraag hoe wij verder gaan met die Ruimte voor ruimte-regeling, want dat is wel heel

belangrijk. En ik kan u zeggen, voorzitter, voor ons zal de toetssteen vooral zitten in de vraag: hebben wij de kans om in de toekomst via die Ruimte voor ruimte-regeling wel betaalbare woningen te bouwen? Want in die twintig jaar is de woningnood helaas alleen maar toegenomen.

Een ander aspect van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer is dat de private public partnership, zoals dat zo mooi heet, maar 'publiek-private samenwerking' in gewoon Nederlands, nou niet zo geweldig is verlopen. Ik hoop dat het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer eraan bijdraagt dat wij in de toekomst wat voorzichtiger en behoedzamer zijn in het aangaan van dit soort samenwerkingsverbanden, omdat helaas keer op keer blijkt: de lusten zijn voor de private partners en vaak komen de lasten terecht bij de publieke partners. En de publieke partner, voorzitter, dat weet u als geen ander, handelt met gemeenschapsgeld. Met andere woorden: de lasten zijn in feite voor de gemeenschap.

Omdat het gaat om het overnemen van de conclusies en aanbevelingen, kan ik instemmen met dit voorstel. Ik hoop op een hele goede behandeling van de Statenmededeling om te komen tot iets wat voor Brabant heel erg nodig is, namelijk betaalbare woningen in ons buitengebied, op ons platteland.

Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer De Heer van D66.

De heer **De Heer** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ruim twintig jaar geleden is de Ruimte voor ruimte-regeling in het leven geroepen. De doelstellingen waren helder en het effect dat men beoogde ook. D66 kan het alleen maar toejuichen dat de rekenkamer de regeling eens goed tegen het licht heeft gehouden. Dank daarvoor.

Voorzitter. Nu wordt ons gevraagd om daar een definitief oordeel over te geven. D66 had al aangegeven: veel opmerkingen en voorziet een herijking voor de Ruimte voor ruimte-regeling. Het college heeft echter al een notitie geschreven waarin het reageert én reflecteert op de aanbevelingen in het rekenkamerrapport. Inhoudelijk gaan we nog over de notitie spreken, maar met de wetenschap dat deze notitie er al wel is en PS de inhoud kennen, is het rekenkamerrapport, zoals eerder aangegeven, voor D66 eigenlijk een hamerstuk. Ik kan alleen maar de conclusie trekken dat het rapport helder en kritisch is en aanzet tot actie. Deze handschoen heeft het college opgepakt en daarmee is het rapport in de opzet geslaagd. Wat wij als PS inhoudelijk van de notitie vinden, bespreken we op een later moment. Daarmee sluit ik ook mijn betoog over het rapport van de rekenkamer en steunen wij dit voorstel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ten eerste willen we graag de rekenkamer bedanken voor het rapport. Het is een scherp rapport, dat ons vraagt doelen aan te gaan scherpen en als Staten na te denken over de toekomst van deze regeling. GroenLinks vindt het dan ook belangrijk dat we verder het gesprek zullen voeren over de realisatie van de doelen in het Ruimte voor ruimte-beleid en de toekomst van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte, zoals ook wordt aanbevolen door de rekenkamer. Ik kan nog veel kwijt over de Statenmededeling, maar dat zal ik bewaren voor over twee weken.

Ik heb nog één vraag aan het college, en dat is of het vóór de themabijeenkomst op 18 februari meer inzicht kan geven in de variaties van bouwtitels die in ontwikkeling zijn, zodat we dit ook kunnen betrekken bij de afweging met betrekking tot het maatschappelijk belang.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Allereerst dank aan de Zuidelijke Rekenkamer voor dit uitvoerige en uitstekende rapport, een rapport dat duidelijk de nodige pijnpunten blootlegt over

beleidsverrommeling, een duidelijk gebrek aan scherp formuleren van doelstellingen, de kaderstelling daarvan en vooral ook het zeer ernstige gebrek aan goede evaluatie en controle daarop door PS.

Voor wat de aanbevelingen van de ZRK betreft, wordt terecht voorgesteld om over verschillende onderwerpen als PS nog nadere debatten te voeren en deze door GS te laten voorbereiden, en daarnaast GS te verzoeken de aanbevelingen aan hun adres over te nemen en PS hierover voor de komende zomer te informeren. Dat brengt mij tot de eerste vraag aan het college. Zijn GS überhaupt wel bereid om deze aanbevelingen over te nemen, gelet op hun afhoudende bestuurlijke reactie op het rapport? Graag duidelijkheid, zodat we als PS hier ook richting de voorgestelde debatten op kunnen sturen.

Voor de PVV is het volgende punt het belangrijkste en ook een gemis in het Statenvoorstel: de tekortkoming in de informatievoorziening aan PS. De aanbeveling onder punt 2 beperkt zich tot de informatievoorziening over het mestoverschot en de terugverdienopgave, maar hiermee doet de ZRK zichzelf tekort, gelet op haar eigen bevindingen. In zowel het bestuurlijk rapport, in paragraaf 3.4.2, als het rapport van bevindingen, deel D/hoofdstuk 11, stelt de ZRK duidelijk dat de informatievoorziening aan PS jarenlang tekortgeschoten is en zelfs voor het huidige beleid nog essentiële stukken niet aan PS verstrekt zijn, of op een veel te hoog aggregatieniveau, via de P&C-cyclus. Gedeputeerde Smeulders liet eergisteren naar aanleiding van een toezegging in de commissie weten geen documentatie van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte te verstrekken aan PS vanwege bedrijfsgevoelige informatie. Wat de PVV betreft is dit een dubbele schoffering van PS: eerst PS onterecht onvolledig informeren en dan ook nog weigeren om ook maar een snipper papier te verstrekken, zodat PS gehinderd worden in hun controlerende taak. De ZRK geeft duidelijk aan dat de jaarstukken van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte, met name de directieverslagen, duidelijk inzicht geven in successen, kansen en bedreigingen en dat voorhanden zijnde informatie nooit, ook niet in bewerkte vorm, aan PS is verstrekt is. Ook ontbreekt een in 2015 toegezegde maatschappelijke businesscase en zijn de evaluaties over periode 1 niet gedeeld met PS. Na 2009 zijn er geen voortgangsrapportages meer verstrekt aan PS. De PVV vraagt dan ook met klem aan GS om al deze informatie met terugwerkende kracht alsnog te verstrekken. Graag een reactie van GS.

Gelet op deze tekortschietende informatievoorziening, dient de PVV een amendement in om álle informatie die het ZRK-rapport in haar bevindingen noemt ter voorbereiding van de debatten alsnog aan PS te verstrekken en ook debatten te voeren over de informatievoorziening aan PS.

Overigens betekent dit nog niet dat we als PVV-fractie een op een de door de ZRK veronderstelde doelen van de Ruimte voor ruimte-regeling op het gebied van mestreductie noodzakelijkerwijs als toekomstig uitgangspunt zien. Deze doelen stammen immers uit de Europese Nitraatrichtlijn en het slopen van stallen om deze eurocratische milieudrammerij te verwezenlijken moet niet opnieuw een stok zijn van de overheid om onze boeren mee te slaan. Het voorkomen van leegstaande stallen bij bijvoorbeeld stoppende agrariërs, of bij het oplossen van knelpunten in de leefomgeving, is prima, maar niet met een eenzijdige focus op het reduceren van het mestoverschot en het aantal vierkante meters staloppervlakte. Voor zover dit in het verleden doelstellingen waren, hoeft dit niet per se het toekomstige doel te zijn van Ruimte voor ruimte. De verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op het platteland is dat wel, gekoppeld aan de grote woningbouwopgave waarmee we te maken hebben blijft dat een belangrijke opgave. Dat juist die ruimtelijke kwaliteit volgens het rapport niet helder gedefinieerd en geëvalueerd is, is een gemis dat in de verdere debatten zeker aan de orde moet komen. Het ontwikkelen van mooie bouwkvavels op het Brabantse platteland is dan ook een goede ontwikkeling die bijdraagt aan de terugverdienopgave van Ruimte voor ruimte. Door abrupt met de regeling te stoppen, zoals in de commissie door enkelen werd voorgesteld, en de resterende opgave in één keer af te schrijven, zou dan ook het kind met het badwater worden weggegooid. PS moeten echter wel effectief kunnen controleren en bijsturen. De frequentie van het debat hierover als bedoeld onder punt 1d zou dan ook niet door GS, maar door PS moeten worden bepaald.

Tot zover in eerste termijn.

Amendement A1

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 4 februari 2022, ter bespreking van Statenvoorstel 76/12 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant;
besluit het Ontwerpbesluit 76/12B als volgt te wijzigen:
onderdeel I sub 1 'debatten te voeren over' " aan te vullen met:
'e. de informatievoorziening aan PS';
onderdeel I sub 2 'in ieder geval informatie te verstrekken over' aan te vullen met:
'c. alle in onderdeel D/hoofdstuk 11 van het rapport van bevindingen genoemde documenten';
en gaan over tot de orde van de dag."
Alexander van Hattem, PVV.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Hattem. Mevrouw Van Dijk heeft het woord.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Af en toe krijg ik het gevoel dat we een debat op een debat zitten te voeren om in een debat met elkaar af te spreken dat we een debat gaan voeren. Maar wij kunnen instemmen met dit voorstel. We hebben al een goede themabijeenkomst gehad vooruitlopend op het debat dat we op 18 februari willen gaan voeren. De PvdA vindt het heel belangrijk dat daar ook de maatschappelijke opgave aan het licht komt en dat we ook goed worden meegenomen in wat nog meer mogelijk is. Ik moet ook aansluiten bij de woorden die mevrouw Dirken van de VVD sprak: het is een regeling die uit het verleden is gekomen en wij hebben alleen het beeld van de kavels, maar het ging echt toch ook om de sloop van stallen en het verminderen van mest. Hierbij wil ik het laten, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel.

Voorzitter, dames, mijne heren Brabanders. Het is vaak lastig voor mensen om toe te geven dat ze ongelijk hebben, om toe te geven dat ze ook wel eens een fout maken. Politici lijken dat het meest lastig te vinden van allemaal. Dan krijgen ze problemen met hun geheugen, verklaren ze stukken geheim, ontkennen feiten en verklaren dat de negatieve gevolgen van overheidsbeleid opgelost kunnen worden met meer van datzelfde beleid. Laat ik dan als volksvertegenwoordiger ook beginnen te vertellen dat ik ongelijk had. Ik zei in de themavergadering namelijk dat Ruimte voor ruimte een oplossing is op zoek naar problemen. Maar het is duidelijk dat Ruimte voor ruimte zélf een probleem is. De oorspronkelijke doelstellingen waren om de kwaliteit van de ruimte te verbeteren door leegstand te slopen. Dat is dan een kwestie van kosten en baten, een politieke keuze: wat hebben wij ervoor over om dat doel te bereiken? Maar nee, wij zouden dat moeten laten gebeuren door financiën te genereren door de ontwikkeling van woningen. Het klinkt niet alleen raar om die twee zaken te verbinden, het lijkt niet alleen naïef om te denken dat zonder duidelijke normen vooraf geen misstanden zouden plaatsvinden, het leest niet alleen als opgesteld zonder financieel gezond verstand, maar het is ook in de praktijk uiterst dubieus gebleken. Politici zijn na de start van Ruimte voor ruimte ook nog eens allerlei maatschappelijke doelstellingen bovenop die regeling gaan stapelen, en achteraf werd door diezelfde politici geclaimd dat Ruimte voor ruimte dan ook een succes zou zijn, op grond van uitkomsten die we vooraf helemaal niet hebben bepaald. Politiek scoren op andermans kosten. De Zuidelijke Rekenkamer vinden wij, JA21, nog mild in haar oordeel en haar conclusies, en dat terwijl de feiten er toch niet om liegen. De Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte heeft een quasi monopolie op bepaalde buitengebieden. Bureaucratie, marktverstoring, inefficiëntie. Er hangt een prijskaartje van 280 miljoen euro aan. En de kwaliteit van de ruimte, het leegstand slopen, de oorspronkelijke doelstelling, bleek onvoldoende. Ook financiën genereren door de ontwikkeling van woningen: onvoldoende. De gedeputeerde had niet eens de feiten paraat over een pijnlijk voorbeeld van de insprekers, terwijl ze toch

uitgebreid in de krant hebben gestaan om hun droevige verhaal te doen. Ze zullen vast goede bedoelingen hebben gehad, de politici die de regeling ooit bedacht hebben, maar het gevolg is alweer een steeds grotere en machtiger overheid en het verlies van de menselijke maat. En die publiek-private samenwerking, wat op papier altijd erg mooi klinkt, die onzuivere vermenging van rollen door de overheid, blijkt nu ook alweer te zorgen voor inefficiëntie, uitdijende bureaucratie en allerlei ongewenste neveneffecten.

Ruimte voor ruimte is dus zelf een probleem. JA21 roept politici dan ook op om nu eens eerlijk te zijn en gemaakte fouten toe te geven. Maar laten we er ook van leren met z'n allen. De problemen die we bij Ruimte voor ruimte zien zijn niet beperkt tot deze regeling, ze zijn niet beperkt tot die ontwikkelingsmaatschappij alleen. Wat we nodig hebben is duidelijk beleid en dat we eerlijk zijn over gevolgen en kosten. Want toverspreuken bestaan niet en regelingen die zichzelf terugverdienen doen niets anders dan de kosten ergens anders neerleggen. En geld uitgeven is nooit gratis. We moeten bijtijds evalueren op vooraf afgesproken en meetbare doelen. En als een regeling of een organisatie niet meer nodig is, moeten we die ook bijtijds gaan stoppen en daar van tevoren voor plannen. Het allerbelangrijkste is dat we publieke en private rollen niet mengen, dat we niet met te veel petten op willen gaan zitten. Vanuit ons, vanuit JA21, dan ook een waarschuwing. We zien het bij allerlei andere regelingen, de provincie Noord-Brabant die een stikstofbank wil, ambtenaren die geldbankiertje gaan spelen, politici die zich wel heel erg actief de rol van projectontwikkelaar toe-eigenen. Laten we meer dan voorzichtig zijn, als we willen voorkomen dat we weer achteraf allerlei pijnlijke conclusies moeten trekken uit de evaluatie. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Rutjens. De heer De Bie.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Dank u wel, voorzitter. Het voorstel van het college roept op om in debat te gaan en dat kan op zichzelf geen kwaad, sterker nog: dat is wenselijk, mits het goed wordt gevoerd. In het debat zullen ongetwijfeld weer allerlei oplossingen de revue passeren, oplossingen die weer nieuwe problemen gaan veroorzaken, oplossingen waarvoor eigenlijk: zelf gecreëerde problemen. De vraag is wat ons betreft: hebben wij in onze provincie en in Nederland wel meer oplossingen nodig? Is er niet eerder een volstrekt andere kijk op bijvoorbeeld ruimtelijke ordening wenselijk? Voorzitter, de vraag stellen is hem beantwoorden. BVNL is van mening dat de huidige ruimtelijke ordening toe is aan een algehele herbeoordeling. We zien dat door de angst voor chaos, Belgische toestanden, of gewoonweg door de wens processen te beheersen, of ontwikkelingen tegen te houden, ons land en onze provincie vastlopen in eigen regels, met als schrijnend gevolg dat we in dit land al tachtig jaar woningnood kennen, en dat kunnen we maar niet oplossen. Persoonlijk ben ik heel blij dat ik een huis in eigendom heb en als dat waardevast zou zijn, zou ik daar al dik tevreden mee zijn. De exorbitante waardeinstijgingen als gevolg van de woningnood van de laatste tijd voelen op het eerste gezicht heel prettig, maar hebben bij nadere beschouwing het negatieve gevolg dat bijvoorbeeld onze kinderen straks misschien wel helemaal niet in staat zijn om een woning te kopen.

Voorzitter. De fractie van BVNL zal het voorstel steunen, maar verwacht zolang men in het huidige stramien van regels en beperkingen blijft denken niet veel van een oplossing voor bijvoorbeeld het woningtekort. Daarvoor is een fundamenteel andere kijk op politiek bestuur, maatschappij en ruimtelijke ordening noodzakelijk.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik begin maar even met een voorbeeld. Je bent een gezin, je hebt een perceel en je wilt zes duurzame starterswoningen bouwen op dat perceel met natuurcompensatie. De provincie wijst het initiatief af, maar als dit gezin 125.000 euro betaalt mag het wél

bouwen. De natuurcompensatie is dan niet nodig. Dat even als voorbeeld. Daarom is 50PLUS heel erg blij dat de Zuidelijke Rekenkamer zo'n duidelijk rapport heeft geschreven, waaruit blijkt dat de oorspronkelijk beoogde doelen niet gehaald zijn. De Zuidelijke Rekenkamer heeft ook aanbevelingen gedaan en 50PLUS is heel erg blij dat Gedeputeerde Staten deze aanbevelingen gaan opvolgen.

Voorzitter. Het middel Ruimte voor ruimte is helaas verworden tot een financieel instrument en niet meer een middel om de samenleving te helpen huizen te bouwen voor starters, ouderen en buitenlanders. Ik wil het toch nog even genoemd hebben: we praten over maar liefst 280 miljoen euro die de provincie erin heeft gestoken. Alleen al bij het slopen van stallen praat je over 166 miljoen.

Voorzitter. 50PLUS is erg blij dat wij in de toekomst gaan praten over datgene wat wij als provincie hier hebben gemaakt. Met alle respect voor de gedeputeerde, die met een tussenoplossing kwam, met differentiatie van prijzen per titel, waaronder ook tiny houses vielen: ik denk dat het belangrijk is dat we nog eens een keer heel goed kijken met z'n allen of wij op de goede weg zijn. Helaas vervallen we dan weer in de discussie over de balans tussen financieel en maatschappelijk belang. Laten we eens proberen dat maatschappelijk belang te laten prevaleren.

Voorzitter. Er waart in deze zaal nog een geest rond, en die is van de heer Vreugdenhil. Die komt met een motie en heeft mij gevraagd om die in te dienen. De motie gaat direct naar de griffie en handelt over de beoordeling van aanvragen door eenpitters.

Motie M2: Nader onderzoek beoordeling aanvragen eenpitters

"Provinciale Staten van Brabant,

in vergadering bijeen op 4 februari 2022,

behandelend Statenvoorstel 76/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord- Brabant;
overwegende dat:

- de Rekenkamer concludeert dat er een uitzonderingspositie voor de ORR is gecreëerd ten opzichte van individuele deelnemers (eenpitters);
- de Rekenkamer in het gesprek met de Staten aangaf de beoordeling van de aanvragen van de eenpitters niet specifiek te hebben onderzocht;
- de Rekenkamer in de themabijeenkomst aangaf hier desgevraagd door de Staten aanvullende onderzoek naar te willen en kunnen doen;

verzoekt de Rekenkamer om nader onderzoek te doen naar de beoordeling van de aanvragen van de eenpitters en Provinciale Staten hierover te informeren;
en gaan over tot de orde van de dag."

Jan Frans Brouwers, 50PLUS

mede ingediend namens Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Ook Lokaal Brabant is blij met het rapport dat voorligt en dat op een aantal punten de vinger op de zere wonde legt. Aan de andere kant zou het niet goed zijn om het historisch perspectief er niet nog eens even goed bij te betrekken. Ik heb het geluk dat ik van dat historisch perspectief nog behoorlijk wat stukken heb liggen.

De twee varkenspestgolven van de jaren '90 in de vorige eeuw maakten heel erg duidelijk dat er in Brabant iets moest gebeuren. In die tijd was ik Statenlid en betrokken bij de vraag: hoe verder, wat te doen met de hoge concentratie aan intensieve veehouderijen, het enorme mestoverschot en de verstening, c.q. verrommeling, van het Brabantse buitengebied, nog los van de enorme geuroverlast en het zeer hoge risico op een herhaling van het uitbreken van nieuwe zoönosen, zoals varkenspest en mond-en-klauwzeer – allemaal zeer besmettelijke dierziekten? Als ik dan terugkijk in mijn aantekeningen, vind ik het volgende wat de Staten met elkaar afgesproken hadden, even goed voor het historisch perspectief om dat te weten. Er waren op dat moment geen Essentgelden. Bij de meerderheid van deze Provinciale Staten bestond een

duidelijk behoefte dat het bedrijfsleven zou participeren in de oplossing van dit vraagstuk. Er was toen ook al zeer grote waakzaamheid rond het onderwerp 'verboden staatssteun' en er was maatschappelijk behoefte om de verstening, c.q. verrommeling, van het buitengebied terug te dringen. Bovenal – en dat is een heel belangrijke uitspraak geweest van de Staten – moest er een maatschappelijk acceptabele sanering komen en in die sanering zou de positie van de toen betrokken agrarische ondernemers een belangrijke plek moeten krijgen: de gezinsbedrijven. Uiteindelijk resulteerde dit in Brabant in de concept-Ruimte voor ruimte-regeling en de oprichting van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte, de ORR. Later, onder de reconstructiewet, en samen met de vijf andere betrokken provincies, zijn aanvullende afspraken gemaakt in het Pact van Brakkenstein, die alle ook weer goedgekeurd zijn door Provinciale Staten. Weer later, rond 2008/2009, toen de crisis begon, hebben de particuliere partners het voornemen gehad om uit de ORR te stappen, en dat is uiteindelijk ook definitief geworden, met als resultaat dat de provincie in Brabant de enige aandeelhouder is. Ook de verbreding is doorgevoerd.

Goed dat nu, na twintig jaar, gekeken wordt wat Ruimte voor ruimte ons heeft gebracht. Lokaal Brabant is het eens met het Statenvoorstel en de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer, zowel richting GS als PS. Er is goed en grondig onderzoek gedaan. En ja, met de kennis van nu zijn de conclusies logisch, maar als we ze plaatsen in het historisch perspectief van de situatie in de jaren '90, begin 2000, kun je daar genuanceerder naar kijken.

Voor Lokaal Brabant is één reactie van het college van GS in het bestuurlijk rapport van belang, en daarover willen we in de themavergadering zeker verder doorpraten. Het college schrijft heel nadrukkelijk: "Daarbij bestond er geen beleidswens dat bedrijven zouden stoppen." Daar wil Lokaal Brabant in de themavergadering zeker verder op ingaan, want ook de Ruimte voor ruimte-regeling heeft daarin negatieve consequenties gehad en dat zullen wij in die vergadering verder toelichten.

Voorzitter. Ik ondersteun een aantal zaken die al door voorgaande partijen zijn ingebracht en wil me daar graag bij voegen. En ja, we zullen de tijd moeten nemen om met elkaar goed na te denken over een integrale, goede oplossing over 'hoe verder?'. Om maar met de woorden van landschapsarchitect / stedenbouwer Riek Bakker, die ze van de week nog uitte, te eindigen: "Door vooraf integraal samen met alle betrokkenen goed af te stemmen wat je strategisch wilt bereiken, kun je nooit tijd verliezen, maar alleen tijd winnen."

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Pinxteren. Ik geef het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter, dank ook aan alle fracties voor de bijdragen die geleverd zijn en nogmaals dank – die hebben we al een aantal keren uitgesproken – aan de Zuidelijke Rekenkamer voor het doen van dit onderzoek. Het is belangrijk dat we een rekenkamer hebben die dit soort onderzoeken doet naar ingewikkelde vraagstukken die over een heel lange termijn spelen en ook nog een keer verschillende beleidsthema's raken. Fijn dus dat hier onderzoek naar gedaan is en dat we het hier vandaag over kunnen hebben met elkaar, als college en als Staten, maar u ook zeker als Staten onderling.

We hebben al een aantal keren over dit dossier gesproken: er is een presentatie geweest van de Zuidelijke Rekenkamer van het rapport zelf, waarbij we vragen hebben kunnen stellen, een informerende themabijeenkomst, die niet volledig informierend was, maar wel meer indruk heeft gegeven, en een oordeelsvormende themabijeenkomst. En nu, op 4 februari, hebben we een Statenvergadering over de bevindingen van de Zuidelijke Rekenkamer en de beslispunten in het Statenvoorstel dat voorligt. We weten ook dat dit niet de laatste keer is dat we over dit thema gaan spreken. Het begint met de omgevingsverordening die in procedure is. Eerder hebt u daar al een themabijeenkomst over gehad en er staat er nog eentje voor gepland. De omgevingsverordening zal waarschijnlijk begin maart – maar u gaat over uw eigen agenda – besluitvormend in PS worden besproken. In die omgevingsverordening zijn natuurlijk de kaders voor ons ruimtelijk beleid en dus ook voor de Ruimte voor ruimte-regeling opgenomen. Dat is het moment om aan de ruimtelijk knop te draaien, indien u dat wenst.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een hele praktische vraag qua tijdslijnen. De omgevingsverordening die zojuist door de wethouder werd genoemd wilden we met stoom en kokend water begin maart bespreken, maar de Omgevingswet – reden waarom we dat in maart wilden bespreken – is zojuist uitgesteld. Misschien biedt dat ook perspectief om de tijd te nemen om Ruimte voor ruimte goed te bespreken en te besluiten, alvorens we naar de omgevingsverordening gaan kijken. Het is een suggestie die ik ook zal doen in de agendavergadering van Provinciale Staten, maar misschien kan ik die ook doen aan u, als gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): U snijdt een terecht punt aan: de Omgevingswet is uitgesteld. Ik kan u vertellen dat uw Staten van mijn collega Ronnes informatie zullen ontvangen over de manier waarop ons college daarmee denkt om te gaan richting vaststelling van onze eigen omgevingsverordening, hoe dat moet gaan lopen tot de Omgevingswet in werking treedt. Die informatie volgt dus nog. Dit verschaft mij overigens ook een bruggetje naar de taakverdeling. U weet dat collega Ronnes en ik hierin samen zijn opgetrokken; de ruimtelijke kaders zijn onderdeel van de portefeuille van Erik Ronnes, zelf vervul ik de aandeelhoudersrol voor de ontwikkelingsmaatschappij. Collega Ronnes laat zich vandaag verontschuldigen, dus ga ik met u in gesprek over de ruimtelijke componenten.

Het is een bijzonder voorstel. In de themabijeenkomst heb ik erbij stilgestaan, maar ik heb gemerkt dat het nog niet overal geland was. Het is een voorstel van het presidium omtrent het advies van de Zuidelijke Rekenkamer. Een aantal aanbevelingen raken specifiek GS, een aantal andere zijn specifiek op Provinciale Staten gericht. In mijn bijdrage namens het college zal ik natuurlijk specifiek ingaan op de aanbevelingen en beslispunten die ons college raken. Ik ben zeker ook bereid te reflecteren op de aandachtspunten die u raken. Mevrouw Dirken vroeg al hoe daarmee nu moet worden omgegaan en daarop kom ik zo meteen terug.

Met de beslispunten in het Statenvoorstel raak ik ook aan de vraag die de heer Van Hattem heeft gesteld: neemt het college die aanbevelingen wel over? Die aanbevelingen neemt het college zeker over. Dat hebben we eerder al toegezegd in de themabijeenkomst en dat hebben we ook uitgesproken in onze bestuurlijke reactie richting de Zuidelijke Rekenkamer.

Het voorliggende Statenvoorstel kent twee beslispunten. Beslipunt II is specifiek gericht op ons college: “Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen aan hun adres over te nemen en hierover PS voor het zomerreces van 2022 te informeren”. Dat doen we dus. Wij denken dat wij feitelijk al invulling hebben gegeven aan dit beslipunt, want wij hebben in onze bestuurlijke reactie al verteld hoe we met deze aanbevelingen denken om te gaan, en dus ook dat we ze overnemen. Wij hebben u zelfs al een Statenmededeling gestuurd over hoe we omgaan met de ontwikkelingsmaatschappij en als het gaat om het ruimtelijk perspectief, ligt er al een omgevingsverordening voor. Desalniettemin is er alle bereidheid om u hierover voor het zomerreces nog informatie toe te sturen.

Bij de beslispunten die PS aangaan wordt voorgesteld, eigenlijk: stelt u uzelf voor, om vier debatten te voeren. Dat vindt het college natuurlijk prima, dat is aan u. Mevrouw Dirken hoorde ik echter de vraag stellen hoé PS dat dan moeten doen, en dat is ook een vraag die ons college heeft. Want er staat wel dat er een aantal debatten gevoerd zullen worden, maar er staat niet bij wanneer en hoe dat moet corresponderen met de beleidslijnen die we al regulier hebben lopen. Ik heb al verteld dat bij u een omgevingsverordening voorligt en er is een Statenmededeling omtrent het toekomstperspectief van de ontwikkelingsmaatschappij die u, naar ik heb begrepen, wilt agenderen voor een themabijeenkomst. Een ander punt raakt het beleid omtrent mestreductie en ontstening. U weet ook dat er dit jaar een beleidskader landbouw en voedsel en een uitvoeringsagenda mest in ontwikkeling zijn en met u besproken zullen worden. Volgens mij – en dat is een oproep die ik ook aan u wil doen – is het goed na te denken over de vraag hoe de debatten die u wilt gaan voeren aansluiten op de andere dingen die we met elkaar al in de

grondverf hebben staan. Als ik de vraag van mevrouw Dirken goed heb begrepen, wil ze weten of het college PS informatie kan verstrekken over de manier waarop een en ander goed met elkaar vervlochten kan worden. Ik ben bereid dat te doen, daar kunnen we u een memo over verstrekken. Het zijn echter wel beslispunten aan u en uiteindelijk zal naar de mening van ons college uw agendavergadering hierover dan een standpunt moeten innemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik was even benieuwd welke kant u opging, want wij weten als PS, is mijn ervaring, prima hoe wij debatten moeten voeren. Daar zit het punt niet. Maar als wij besluiten wat nu voorligt, gaat u daarna als GS de vraag krijgen: goh, wij willen over wat zaken nog wat informatie hebben en eigenlijk weten we niet van alle onderwerpen hoe ze met elkaar samenhangen, kunt u ons eens een planning geven? En dan zijn we elkaar weer anderhalve maand aan het bezighouden. Volgens mij willen we ernaartoe dat we de zaken een beetje efficiënt gaan doen. Mijn vraag is daarom: als we vandaag besluiten wat nu voorligt, kunt u dan toezeggen dat GS alvast die informatie zullen geven die wij nodig hebben en een tijdlijntje waarvan u als GS denkt dat het voor ons verstandig zou zijn om de debatten te voeren?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dat lijkt me een goede afspraak. In de agendavergadering kun u dan met elkaar besluiten hoe u daarmee wilt omgaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens, ga uw gang.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel. Wij kunnen instemmen met dit korte gesprekje tussen mevrouw Dirken en de gedeputeerde, mits daaraan wordt toegevoegd dat dat vóór de bespreking van de omgevingsverordening is.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dat kunnen we zeker toezeggen. We kunnen dit gewoon in twee weken fiksken. Dan hebben we dit in ieder geval met elkaar helder gemaakt. Het is een bijzonder debat, waarin u uzelf aanbevelingen doet, maar het is goed af te stemmen hoe we daarmee omgaan.

Dan wil ik doorgaan naar het Statenvoorstel, specifiek de positie van de ontwikkelingsmaatschappij. Er zijn een aantal vragen over gesteld en in de themabijeenkomst is dit ook gewisseld. Ik wil er nog één keer goed op ingaan, omdat ik in de themabijeenkomst het gevoel had dat de redeneerlijn vanuit het college nog strakker neergezet kon worden – laat ik het zo maar mooi omschrijven –, opdat u beter snapt hoe het in elkaar zit.

De Zuidelijke Rekenkamer doet uitspraken omtrent de toekomst van het Ruimte voor ruimte-beleid, dus ruimtelijk beleid, en dus ook over de doorvertaling in ons instrument: de Ruimte voor ruimte-ontwikkelingsmaatschappij. Mevrouw Dirken heeft GS een compliment gemaakt omdat ze een aantal van de aanbevelingen al hebben opgevolgd voordat er hierover wordt gesproken en besloten. Dat klopt, want wij hebben die Statenmededeling verstuurd. Toch komt het niet door het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer dat wij u die Statenmededeling over de toekomstige positionering van de ontwikkelingsmaatschappij hebben gestuurd. Dat komt omdat wij vanuit de filosofie van de Omgevingswet, de omgevingsvisie die u een aantal jaren geleden zelf heeft vastgesteld en de voorliggende omgevingsverordening, autonome keuzes hebben gemaakt voor ons ruimtelijk beleid. Die keuzes raken mogelijk onze Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte. Dat is dus de reden waarom wij al, voordat u over dit rapport besluit en eigenlijk voordat de rekenkamer dit onderzoek had uitgebracht, bezig waren – en dat heb ik in een eerdere Statenvergadering naar aanleiding van een motie van de heer Vreugdenhil ook al gezegd – met het schetsen van de impact van ons nieuwe ruimtelijk beleid op de ontwikkelingsmaatschappij. Dat betekent ook, en dat is waar het met sommige fracties niet helemaal gelijk

schakelde, dat het punt dat de Zuidelijke Rekenkamer benadrukte, de vraag van "is het nou zo dat de terugverdienopgave van de ontwikkelingsmaatschappij nog leidend is voor ons ruimtelijk beleid?", nou, het antwoord is gewoon: nee. Het zou best kunnen dat het vroeger wel zo geweest is, maar wij hebben al voordat dit rapport werd gepubliceerd een nieuw ruimtelijk beleid, namelijk de omgevingsverordening, aan u toegestuurd waarin de positie van de ontwikkelingsmaatschappij op sommige plekken in Brabant gelijk wordt geschakeld aan die van gemeentes en particuliere initiatiefnemers. Dus dat ruimtelijk beleid hebben we als college al aangepast en aan u toegestuurd. Het begint ermee dat we autonoom ruimtelijk beleid hebben en dat we daarnaast een meerwaarde zien van de Ruimte voor ruimte-ontwikkelingsmaatschappij. Een aantal fracties heeft daar opmerkingen over gemaakt. In de themabijeenkomst hebben we dit ook met elkaar besproken. Wij zien ontzettend de noodzaak om de maatschappelijke impact van die ontwikkelingsmaatschappij nog verder te vergroten. Daar zijn we in 2015 – daar heeft u zelf ook toe besloten – al aan begonnen door de ontwikkelingsmaatschappij in toenemende mate als maatschappelijke ontwikkelaar te positioneren. Daar zijn goede voorbeelden van. Tijdens de informerende themabijeenkomst hebben we wethouder Machielsen gehoord uit Oirschot, die ook uitsprak dat hij tevreden was over de manier waarop de verbrede maatschappelijke functie van de ontwikkelingsmaatschappij als partner van gemeentes en provincies werkt in de gemeente Oirschot.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Ik kan het enthousiasme van de gedeputeerde voor een groot deel delen over de verbrede aanpak en maatschappelijke ontwikkelingen, maar er ligt tegelijkertijd een conclusie van de Zuidelijke Rekenkamer dat die verbrede aanpak nooit is geëvalueerd, wat wel de bedoeling was, en dat Provinciale Staten ook nooit zijn geïnformeerd over de maatschappelijke businesscase die in 2015 is toegezegd. Kan de gedeputeerde wel even aangeven hoe PS daarmee in stelling worden gebracht en geïnformeerd over hoe daarmee wordt omgegaan en hoe wij dan ook weer leidend kunnen zijn in hoe wij met zo'n maatschappelijke insteek om kunnen gaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde krijgt het woord en ik geef hem mee dat hij nog vier minuten heeft.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): De tijd gaat te snel!

Als antwoord op u, mijnheer Van Hattem: de Zuidelijke Rekenkamer heeft ook geconcludeerd dat er wel degelijk sprake is geweest van instemming van PS met die verbrede maatschappelijke impact. We gaan nu de Ruimte voor ruimte-regeling, het ruimtelijk kader in de omgevingsverordening, aanpassen, dus daar kunt u zelf ook echt op gaan sturen en, dat is dus aanvullend, we hebben nu ook als het om de positionering van de ontwikkelingsmaatschappij gaat, en specifiek de vraag "wat vind je nou dat die maatschappelijke meerwaarde moet zijn", bijvoorbeeld, dat is ook de vraag van mevrouw Van der Linden, van "wat voor titels moet je nou gaan verkopen?": dat vraagstuk komt nu ook echt aan de orde naar aanleiding van die Statenmededeling die wij u gestuurd hebben en van de aanpassing van de omgevingsverordening. Dus u hebt alle gelegenheid om daar de komende maanden met elkaar van gedachten over te wisselen én PS in stelling te brengen, om daar kaders in mee te geven.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, het is allemaal prima om die kaders mee te geven, maar zoals wij hier in beleidsprocessen zitten, mogen we toch wel verwachten dat er ook een stuk beleidsevaluatie ligt. Ik hoorde de gedeputeerde enthousiast spreken over de beslissingen die hier rond 2015 zijn genomen om het maatschappelijk te verbreden. Kunnen we dan ook enige evaluatie krijgen van dat tot nu toe gevoerde beleid in de afgelopen vijf, zes, zeven jaar? Is daar iets van te krijgen, of waar baseert de gedeputeerde dan zijn enthousiasme op?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dit is een vraag waarbij ik naar collega Ronnes zou hebben gekeken en hem zou hebben gevraagd hoe het zit met dat ruimtelijk kader. Ik kom daar in tweede termijn op terug, als ik de hulplijn heb ingeschakeld.

Ik ga even kort verder. Dus het begint ermee dat wij autonoom ruimtelijk beleid hebben en dat wij meerwaarde zien van die ontwikkelingsmaatschappij, ook richting toekomst, want er liggen allerlei vraagstukken, ook in het landelijk gebied, en daar hebben we het hier bijna elke Statenvergadering over, die ingewikkeld zijn en waarbij een meerwaardebenadering echt zou kunnen helpen. Dus we zien die meerwaarde echt. Daarop hebben we dus inzichtelijk gemaakt wat de impact van de omgevingsverordening op de ontwikkelingsmaatschappij is. Daar hebben we financiële scenario's bij ontwikkeld omtrent de terugverdienopgave. In de themabijeenkomst is daar ook het nodige over gewisseld, van: is die nou noodzakelijk of niet? Nou, vanuit het perspectief van de ontwikkelingsmaatschappij zou je kunnen zeggen: het kan met en zonder. Vervolgens is het uiteindelijk ook een financieel vraagstuk, van: wil je die dan afboeken, die terugverdienopgave? Nou, dat is een politieke keuze die je moet maken. Ik moet eerlijk zeggen dat ik de discussie in uw Staten tijdens de themabijeenkomst daaromtrent eigenlijk best scherp en goed vond. Het is gewoon een keuze die gemaakt kan worden.

Vervolgens wil ik nog heel kort ingaan op een aantal vragen die fracties gesteld hebben. Een aantal zaken heb ik, denk ik, al geraakt. Een vraag die GroenLinks heeft gesteld wil ik specifiek aanstippen. Er is specifiek gevraagd of we voor de themabijeenkomst van 18 februari meer inzicht kunnen geven in wat voor toekomstige Ruimte voor ruimte-titels, en dan eigenlijk de verbrede aanpak met meer flexibiliteit, we gaan ontwikkelen. Ja, daar wordt over nagedacht. Ik kan u daar informatie over toesturen, maar het is nog niet zover dat we dat al volledig klaar hebben. Dus u krijgt informatie, maar ik weet niet of u dat uiteindelijk genoeg zult vinden. Dat is dus alvast een winstwaarschuwing.

De bijdrage van de heer Heijmans was interessant. Vanuit zijn eigen ervaringen waarschuwde hij ons voor publiek-private samenwerking. Nou, dit is zo'n voorbeeld waarbij de private component op een gegeven moment niet meer beviel en dus mede door Provinciale Staten is besloten om die private partijen uit te kopen. Daar kunnen we nu blij mee zijn, denk ik, want het betekent ook dat we vrij zijn in het verbreden van de aanpak, zonder dat er vanuit publieke partijen een bepaalde druk op zit om terug te verdienen. Dat dit niet goed bevalen is, wil volgens ons echter niet zeggen dat je nooit meer met private partijen moet gaan werken. Je moet er wel scherp op zijn, en dit is daar zo'n voorbeeld van. Dat is nog iets wat ik aan wilde stippen.

Ten slotte – en dan kom ik in tweede termijn nog terug op een aantal andere vragen die gesteld zijn – de bijdrage van mijnheer Van Pinxteren. Die vond ons college buitengewoon waardevol vanwege het feit dat de historische context uit de jaren '90 bij de totstandkoming van die regeling werd geschetst, ook vanuit zijn eigen ervaring. Dat is nu eenmaal een erfenis uit het verleden die wij nog steeds als volksvertegenwoordigers en het provinciebestuur met elkaar op te lossen hebben, maar die niet voor niets stand gekomen is. Er waren toentertijd wel redenen voor. Onze voorgangers – u als Statenlid en de heer Heijmans waren erbij betrokken – hebben daar een standpunt over ingenomen, naar eer en geweten denkt ons provinciebestuur. De heer Rutjens had het over politici die allerlei besluiten nemen. Ja, dat waren uw voorgangers, die op basis van de afwegingen die in die tijd gemaakt zijn, de maatschappelijke vraagstukken die voorlagen, bepaalde beslissingen genomen hebben, waarvan je achteraf kunt denken: hadden we dat wel moeten doen? Toen was de afweging van wel. Dat is wat ik daar namens het college over wil zeggen.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, gedeputeerde, voor uw reactie. Maar één weeffout, daar wees ik al enigszins op, waarop ik zeker zal terugkomen in de themabijeenkomst, is het opheffen van de onderneming op het moment dat men meedoet aan de Ruimte voor ruimte-regeling. Ik

noem maar een klein voorbeeld. Ik ken een situatie waarin een 3 ha groot agrarisch bouwblok met een vijftal titels en enkele miljoenen euro's aan geld gesaneerd is in een evz-zone, een kwetsbaar gebied. De desbetreffende ondernemer had een neventak bij zijn bedrijf, een boomkwekerij, heeft op een circulaire, duurzame manier al zijn stallen gesloopt, maar vervolgens zien we nu dat er een boomkwekerijbedrijf staat waar al die stallen die duurzaam en circulair gesloopt zijn weer heropgebouwd zijn als boomkwekerijloods in het buitengebied. Zo zijn dus een vijftal nieuwe loodsen met dezelfde omvang ontstaan. Als de gemeenteraad toentertijd niet goed had opgelet, maar ze hebben er een stokje voor gestoken, was zelfs op het agrarische bouwblok nog een kas verrezen van 30.000 m². Daar zegt de bewoner in Brabant van: hoe kán dit nou in godsnaam, hoe kan dit zo vorm krijgen en hoe kan het nou zijn dat er vijf villa's ontstaan en er geen vermindering is van verstening, maar juist extra verstening? Dit is wel een onderwerp waar we met elkaar eens goed naar moeten kijken. Ook daar hebben de gemeenten een belangrijke rol, om vergunningen-

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): -die door deze situatie stoppen onmiddellijk uit de markt te nemen.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie: de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik had ook even kunnen wachten, als het maar was voordat de gedeputeerde klaar is. Er stond nog één kwestie uit. In de laatste themavergadering hadden we een aantal insprekers en één nogal droevig geval van een mevrouw die graag op eigen grond een voor haar geschikt gemaakte woning zou willen bouwen, maar dat was niet mogelijk. Op dat moment had de gedeputeerde niet de informatie om precies te kunnen vertellen waarom zij die 125.000 euro zou moeten betalen voor haar eigen woning, om die aan te passen en op haar eigen grond te bouwen. Is dat inmiddels nu wel uitgezocht? Weten we hoe we die mevrouw gaan helpen, is het bekend wat er allemaal is mis gelopen?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ik zal eerst ingaan op de opmerking die de heer Van Pinxteren maakte. Wat u stelt is wel de ruimtelijke praktijk van ons ruimtelijk beleid, zoals dat werkt. U heeft wel een punt: dat eerst stallen worden gesaneerd en vervolgens iets anders opgericht kan worden. Dat is wel hoe de regeling in elkaar zat en de Zuidelijke Rekenkamer heeft daar terecht op gewezen. Als u dat vreemd vindt en daarover met elkaar in gesprek wilt, kunt u dat agenderen in het kader van de omgevingsverordening; dat is echt wel het perfecte moment om over dit soort vrij essentiële vraagstukken rondom ons ruimtelijk beleid – op het moment dat je ergens iets saneert, kun je dan weer iets nieuws?, dat zijn ingewikkelde vraagstukken –, het gesprek te voeren. Het voorbeeld dat u kent is zeker niet het enige voorbeeld in Brabant. Dit is een breder vraagstuk.

Dan even naar mijnheer Rutjens. Alleen, ik ben even kwijt wat uw inbreng was. Kunt u me even helpen?

De **voorzitter**: De concrete casus die aan de orde was tijdens de vorige bespreking.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ja, zeker. Vooropgesteld zij dat dit een casus is waarbij je echt wel voelt wat die mevrouw zegt. Het is namelijk gewoon een wens die zij heeft om op haar plek, in ieder geval in de buurt van haar eigen woning, te blijven wonen. Daarbij is het wel gewoon zo dat het eigenlijk begint met de vraag of je vindt dat er overal in Brabant, dus bijvoorbeeld ook op het stekje waar die mevrouw die woning zou willen gaan bouwen, gebouwd mag worden. Dat is al de eerste vraag die gesteld moet worden. We hebben namelijk een restrictief ruimtelijk beleid in het buitengebied in Brabant, wat betekent dat je niet zomaar overal een woning kunt bouwen en dat het om te beginnen aan de gemeente is om te

kijken of zij vindt dat het een goede plek is. Daar begint het mee. Dat vraagstuk is eigenlijk nog niet aan de orde geweest in de themabijeenkomst, maar daar begint het wel mee. Vervolgens, mocht het antwoord 'ja' zijn, dan is het zo dat ons ruimtelijk beleid zo is dat, vanwege dat restrictieve ruimtelijk beleid met betrekking tot individuele woningbouw in het buitengebied, je dat in principe niet kunt doen, maar soms, als je maatschappelijke meerwaarde en landschappelijke meerwaarde genereert, nou dat is onze Ruimte voor ruimte-regeling, kun je het wel doen als je die titelafdracht doet. Daar wordt dus gesaldeerd met die RVB-regeling en die titels voor de sloop van die stallen, dat je het dan wel kunt doen. Dat is inherent aan het ruimtelijk beleid zoals het was. Het punt was dat de ontwikkelingsmaatschappij daarbij een voorkeurspositie had. De ontwikkelingsmaatschappij kon ontwikkelen en individuele initiatiefnemers en gemeentes konden dat lastiger. Nou, dat wordt dus opgeheven in de omgevingsverordening die bij u voorligt. Wat wel blijft bestaan is die ruimtelijke meerwaarderegeling. Dus ook onder ons nieuwe ruimtelijk beleid zal die mevrouw, als de gemeente en de provincie het al een goed idee vinden om op die plek een woning te bouwen, iets terug moeten doen voor de ruimtelijke meerwaarde. Dat kan zijn via een titel, omdat dan op een andere plek in Brabant die meerwaarde al aangetoond is, dat kan ook op die plek. Dat is eigenlijk wel zoals ook in de nieuwe omgevingsverordening het kader in elkaar zit. Het is dus een van de punten die op 18 februari met collega Ronnes in de themabijeenkomst over de omgevingsverordening aan de orde kan komen.

Dan een heel concreet antwoord op de vraag van de heer Rutjens, want ik vind het belangrijk om uit te leggen hoe het in elkaar zit. Het is niet zo'n eenvoudige casus. Je kunt hem wel plat slaan en zeggen "het is vervelend voor die mevrouw", en dat is ook zo, maar ons ruimtelijk kader zit wel zo in elkaar. Het is aan de andere kant ook zo dat de Omgevingswet meer flexibiliteit biedt aan gemeentes om dit soort ontwikkelingen, bijvoorbeeld in het kader van mantelzorgwoningen, of andere woonvormen, mogelijk te maken. Dus het beeld is wel dat er meer ruimte komt. En het antwoord op de vraag "hebben wij daar al contact over gehad met de gemeente?" is 'nee'. De gemeente heeft daar geen contact met ons over opgenomen.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, een opmerking en twee vervolgvragen. De opmerking is dat die mevrouw eigen grond heeft, dat zij daar geen stallen gaat slopen, dat er wel al een huis staat en dat ze een nieuw, aangepast huis wil bouwen op haar eigen grond. Zij wist niet dat haar eigen grond onder de Ruimte voor ruimte-regeling viel, dat is wat zij vertelde. Daar had de gedeputeerde toen geen antwoord op en zei te zullen gaan uitzoeken waarom zij dat niet wist. De vraag is dus: waarom weet u dat nog niet? En de tweede vraag is: waarom bent u dan niet in contact getreden met de gemeente?

De **voorzitter**: De gedeputeerde gaat hierop antwoorden, maar ik stel voor hier nu niet een heel concrete casus in deze Statenvergadering te gaan uitdiepen, want dat kan natuurlijk ook weer niet. Graag een kort antwoord van de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Om antwoord te geven op de laatste vraag, en dan ga ik een serieus antwoord geven, want ik zou ook gewoon kunnen zeggen dat het niet aan de provincie is om bij ontwikkelingen die initiatiefnemers graag willen de loketfunctie van de gemeente over te nemen. Die rol moeten we niet pakken, maar dat is wel een beetje een flauw antwoord. Het serieuze antwoord is dat de beste initiatiefnemer eerst met de gemeente moet gaan praten en vragen of dit nou een goede plek is om een woning te bouwen. Hij kan ook met de gemeente het gesprek aangaan van: hé, de Omgevingswet komt eraan, de omgevingsverordening van de provincie treedt in werking en biedt meer ruimte als de gemeente zelf ook een omgevingsplan maakt om flexibel daar invulling aan te geven. Dan komt die casus op een gegeven moment weer ook weer bij ons terecht en dan gaan we daar gewoon met de filosofie van de Omgevingswet, dus ook in de categorie diep, breed en rond kijken, dat beoordelen.

De **voorzitter**: Dank u wel. U was aan het einde van uw verhaal gekomen hè, althans in eerste termijn?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ja, dat klopt, voorzitter. Dan zal ik in tweede termijn ingaan op het amendement dat is ingediend.

De **voorzitter**: Oké. Dan stel ik voor de vergadering een kwartier te schorsen, waarna we beginnen met de tweede termijn van uw Staten.

Schorsing (11.12-11.33)

De **voorzitter**: Dames en heren. De vergadering wordt heropend. Ik loop u allemaal nog eventjes langs om te kijken of u de behoefte heeft om in tweede termijn het woord te voeren. Het mag, maar het hoeft niet. Mevrouw Dirken?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Geen behoefte.

De **voorzitter**: Mevrouw Leeger.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Nee, geen behoefte.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, heel kort. Ik merk hoe moeilijk het is om zaken echt te scheiden, de Statenmededeling en dat wat wij vandaag bespreken: de conclusies en de aanbevelingen. Ik zal de verleiding weerstaan om te veel mee te gaan met het nemen van een voorzet op de nog komende discussie, dus daarom nog één vraag aan de gedeputeerde, en die heeft te maken met de vraag van de heer Van Hattem naar het verstrekken van alle documenten. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of hij daarin belemmerd wordt door het feit dat wij met een ontwikkelingsmaatschappij te maken hebben. Met andere woorden: zou er geen enkel probleem zijn in het verstrekken van alle informatie en alle documenten wanneer het simpelweg een provinciale organisatie was en door onszelf als provincie zou worden uitgevoerd? Dan heb je namelijk minder te maken met bedrijfsgeheim, bedrijfsbelang en dergelijke. Daar laat ik het bij, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer De Heer. Niet. Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ten eerste bedank ik de gedeputeerde voor de uitgebreide toelichting. Wat betreft het inzicht in de variaties van de bouwtitels die in ontwikkeling zijn: fijn dat we daar meer informatie over krijgen voor het debat van 18 februari. Dat het nog niet in kunnen en kruiken is, begrijpen we, maar dan hebben we er een beter beeld bij of het ook een mogelijkheid is voor een bredere groep Brabanders met verschillende inkomens. Dat geeft meteen ook richting aan de maatschappelijke meerwaarde van het Ruimte voor ruimte-beleid.
Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. De heer Heijmans heeft al een klein voorzetje gegeven op mijn tweede termijn, want ik heb natuurlijk nog geen antwoord op mijn vraag in eerste termijn hoe de gedeputeerde hier nu in staat. Het zijn jaarstukken en die hebben toch al een redelijk geaggregeerd

niveau. Er zal niet altijd precies in staan welk kaveltje voor hoeveel geld en tegen welke voorwaarden wordt verkocht. Op dat niveau ben ik ook niet aan het zoeken, maar wat de ZRK aangeeft van stukken die aan PS verstrekt hadden moeten, of hadden kunnen worden, die in ieder geval voor het beoordelingskader relevant zijn, en als daar een keer een bedrag of een percentage in staat dat bedrijfsgevoelig is, nou, als dat een keer zwartgelakt wordt, dan kan ik daar nog wel mee leven. Maar het gaat juist om de mate van succesvolle aanpak, minder succesvolle aanpak, successen en mislukkingen, dat we daar in ieder geval wel zicht op hebben. Dat is wel belangrijk om ook de toekomst van Ruimte voor ruimte goed te kunnen beoordelen en ook te beoordelen hoe wij onze kaders neer kunnen zetten, vandaar ook mijn amendement, om hier duidelijker zicht op te krijgen. Ik ben vooral benieuwd hoe de gedeputeerde hierop in tweede termijn gaat adviseren en ik neem aan dat ik dan nog wel de ruimte krijg om even te interrumperen, als dat nodig is.

De **voorzitter**: Interrumperen kan, geen derde termijn, dat dan weer niet. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter, dank ook voor alle uitgebreide antwoorden van de gedeputeerde en ook de toelichting van de heer Van Pinxteren over het verleden. Ik heb eigenlijk één vraag. U geeft aan dat er een planning komt vanuit GS voor de behandeling van alle stukken. Ik vroeg me daarbij af hoe het debat van 18 februari vertaald gaat worden naar de omgevingsverordening en of u dat mee kunt nemen in die planning.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. In tweede termijn zou ik natuurlijk wat kunnen vertellen over hoe we het probleem van Ruimte voor ruimte kunnen oplossen en de ontwikkelingsmaatschappij kunnen afbouwen, maar daar gaan we een heel aparte themavergadering aan wijden en debat over voeren, dus laten we dat daar doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer De Bie? Nee. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dank je wel, voorzitter. Dit allemaal gehoord hebbend, dacht ik bij mezelf: je zult net gedeputeerde zijn en dan zo'n essentieel, belangrijk verhaal over je heen krijgen! Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we er uit gaan komen. Ik wil zeker aansluiten bij de opmerking van de heer Heijmans net. We praten inderdaad op 18 februari verder. Ik wil nog even bekend maken dat de motie van 50PLUS, samen met ChristenUnie-SGP, getiteld 'Nader onderzoek beoordeling aanvragen eenpitters' als het goed is bij u binnengekomen is en ik hoor straks wel wat u daarvan vindt.

De **voorzitter**: Klopt, die is binnengekomen. En ik zie een interruptie door mevrouw Van Dijk?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een heel korte vraag aan de heer Brouwers. Past dit verzoek in ons algemene verzoek aan de Zuidelijke Rekenkamer? Wordt hier rekening mee gehouden qua budget?

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Even checken of ik de vraag goed begrijp. Betekent dit dat u de motie nog niet ontvangen hebt?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ik heb hem ontvangen en ik vroeg me gewoon af: we geven als PS een opdracht aan de Zuidelijke Rekenkamer om onderzoeken voor ons te doen in een algemene lijn en past dit in die algemene lijn, of moeten we dit met een aparte motie regelen?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik vind dat die daarin past.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Tijdens een tussendebatje hebben wij het met de gedeputeerde gehad over een ongewenste uitwerking van de regeling zoals die in het verleden is vastgesteld. Ik hoop daarover ook in de themavergadering van 18 februari met elkaar van gedachten te kunnen wisselen, en niet alleen bij de omgevingsverordening, maar ook op andere momenten, om met elkaar integraal te bekijken wat de effecten zijn van ons beleid en daar met elkaar uitvoerig over te spreken, want dit kunnen wij met elkaar niet meer uitleggen, ook al zijn het onze eigen besluiten.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Nou, om maar te beginnen: de heer Brouwers heeft wel een punt hè: ja, dan krijg je in één keer dit dossier op je bord als je net gedeputeerde bent, twintig jaar ruimtelijke en financiële geschiedenis van de provincie Noord-Brabant. Desalniettemin: in de taakomschrijving stond niet dat je als gedeputeerde geen ingewikkelde dossiers hoeft te doen, dus ik beschouw het als een onderdeel van de baan. Zullen we het zo maar benaderen?

Ik begin met de bijdrage van de heer Van Hattem, die terecht zei dat hij er in eerste termijn nog geen reactie op had gehad. Dat klopt. Ik wil er een aantal dingen over zeggen. Er zijn eigenlijk twee vragen die we moeten benaderen. De eerste is: hoe gaan we nu om met de evaluatie van de aanpak van Ruimte voor ruimte verbreed? Nou, dat is een instrument dat in 2005 verbreed is gemaakt. Je had oorspronkelijk de RVB-regeling, de stalsloopregeling die wij eraan gekoppeld hebben. In 2005 hebben GS en PS besloten die te verbreden met onder andere glastuinbouw en MOB-complexen. Ik heb me laten vertellen dat in de beleidsdocumenten inderdaad stond dat er een evaluatie zou plaatsvinden. Wat er vervolgens gebeurd is, is dat dat beleidsdocument in 2010 is ingetrokken bij de totstandkoming van de verordening Ruimte. Naar alle waarschijnlijkheid is dat de reden geweest waarom die specifieke evaluatie van Ruimte voor ruimte verbreed, de beleidsevaluatie zoals we die hier in huis kenden, nooit heeft plaatsgevonden. Desalniettemin is wel aanvullend onderzoek gedaan, de Zuidelijke Rekenkamer heeft daar ook wat over vermeld, omtrent de verbrede regeling. De vraag is een beetje: vindt u dat alsnog een evaluatie naar specifiek het verbrede deel van de regeling plaats zou moeten vinden? Het college vindt dat niet per se nodig, omdat wij denken dat op basis van het Zuidelijke Rekenkamerrapport ook daarin wel wat inzichten zijn verkregen en wij het verstandig vinden om ons te richten op het evalueren van de huidige regeling, de regeling die de komende jaren ook weer verder verbreed zal worden, want ik ben het er wel volledig mee eens dat aan de verbrede Ruimte voor ruimte-regeling zoals we die nu inzetten, met de maatschappelijke meerwaarde, wel hele duidelijke evaluatiebepalingen moeten worden gehangen, ook als Provinciale Staten. Dat is, denk ik, ook een oproep die de Zuidelijke Rekenkamer aan u gedaan heeft, van: probeer nou ook zelf beter in controle te blijven. In die zin heeft de Zuidelijke Rekenkamer ook PS wel geconfronteerd met volgens de Zuidelijke Rekenkamer toezicht op afstand. Dus ik denk dat we moeten afspreken dat die verbrede regeling, die straks ook wordt vastgelegd in de omgevingsverordening, over een paar jaar geëvalueerd gaat worden. Dat is via het ruimtelijke spoor.

Daarnaast, en dan geef ik ook antwoord op de vraag wat we kunnen doen met betrekking tot de evaluatie van de ontwikkelingsmaatschappij. Het werkt daar namelijk zo: wij werken met driejaarlijkse periodes waarin wij de ontwikkelingsmaatschappij een instructie geven, 'nadere instructie' noemen we dat. U heeft de evaluatie over de periode '16-'18 ontvangen als Provinciale Staten, dus daar bent u wel over

geïnformeerd. Dat zijn de activiteiten van de ontwikkelingsmaatschappij over die drie jaren. De huidige periode loopt van '19 tot '22. Eind dit jaar volgt weer een evaluatie, specifiek omtrent de activiteiten van de ontwikkelingsmaatschappij; die gaat u ook ontvangen, dus aanvullend die info omtrent de activiteiten van de ontwikkelingsmaatschappij, en ook dus die verbrede activiteiten, die wordt geëvalueerd en die is beschikbaar voor u. Dat is misschien het eerste punt: die evaluatie van die regeling uit 2005.

Dan voort naar de situatie rondom het verstrekken van stukken en de aanvullende vraag die de heer Heijmans daarnet over gesteld heeft, van: zou dat nou anders zijn op het moment dat het niet om een deelneming zou gaan, maar wij als provincie zelf die activiteiten zouden ontplooiën? Nou – want ik vond uw benadering over onze informatievoorziening in eerste termijn een beetje negatief, mijnheer Van Hattem –, wij hebben u wel degelijk informatie toegestuurd na afloop van de themabijeenkomst. Wij hebben ook de toezegging gedaan tijdens de themabijeenkomst, en die vind ik ook terecht, dat hebben we ook uitgesproken, dat we in de P&C-cyclus twee keer per jaar breder en beter kunnen informeren omtrent de activiteiten van de ontwikkelingsmaatschappij. Nu doen we dat via de paragraaf 'Verbonden partijen', maar dat is redelijk financieel van aard, en we kunnen dat gewoon verbreden. Dat is ook een aanbeveling die de Zuidelijke Rekenkamer doet en die we ook als college ter harte willen nemen. Dat is een toezegging die al gedaan is tijdens de themabijeenkomst, maar die mag hier ook genoteerd worden, dus dat gaan we ook doen.

Dan de vraag, en dat raakt ook aan amendement A1-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ga uw gang

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er stukken zijn toegestuurd naar aanleiding van de themavergadering, maar ik heb alleen een notitie gezien van eergisteren, waarin stond dat er geen stukken gestuurd zullen worden. Dat is het enige stuk. Zijn er nog andere stukken? Want dan heb ik iets gemist.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Nee, er zijn geen andere stukken. Wat we eigenlijk gezegd hebben, is van: oké, u krijgt- Nou, we hebben het Zuidelijke Rekenkamerrapport, het Zuidelijke Rekenkamerrapport bevat, geaggregeerd door de onafhankelijke Zuidelijke Rekenkamer, best veel informatie omtrent de ontwikkelingsmaatschappij, we hebben u ook een Statenmededeling toegestuurd met een uitgebreid rapport van het adviesbureau Stec omtrent de toekomstige scenario's voor de ontwikkelingsmaatschappij. Dat is ook financiële informatie vanuit de ontwikkelingsmaatschappij, die heeft u ook ontvangen. Wij denken dat dat u in ieder geval een goed beeld geeft omtrent de huidige financiële stand van zaken bij de ontwikkelingsmaatschappij en dat ook voldoende inzicht en basis geeft om daar vervolgbesluiten over te kunnen nemen, waarbij ik ook wil aantekenen dat u eerder al, in 2019, de evaluatie van die aandeelhoudersinstructie van de ontwikkelingsmaatschappij heeft ontvangen, en aan het eind van dit jaar zult u ook de evaluatie over deze drie jaar ontvangen. Tezamen geeft dat wel een breed beeld van hoe de situatie er financieel gezien bij de ontwikkelingsmaatschappij uit ziet, aanvullend met de informatie die wij al verstrekken in de begroting, waarvan ook ik vind dat die kwalitatiever en beter moet worden om een beter beeld te geven van met name die maatschappelijke meerwaarde die gegenereerd wordt.

Dan het amendement. Het amendement moet ons college ontraden, en dat is niet omdat wij u geen informatie willen verstrekken. Wat ik meteen ook wil doen, want u zegt dat u alle informatie in onderdeel D, hoofdstuk 11, van het rapport van bevindingen wilt ontvangen, is dat ik u toezeg is dat wij u die informatie toesturen die gewoon openbaar toegankelijk is, dan wel niet vanwege vertrouwelijke informatie, bedrijfsgevoelige informatie, toegankelijk kan worden gesteld. Dus die gaan wij u toesturen. Waar het op hangt, is in ieder geval één punt, want we hebben nog geen nadere analyse gemaakt van de hele lijst, ook omdat we niet hadden zien aankomen dat u die hele lijst wilde hebben, onderdeel daarvan is het

jaarverslag van de ontwikkelingsmaatschappij. Daarover hebben we deze week nog gesproken met de ontwikkelingsmaatschappij van: ja, wat gebeurt er nou als we dat openbaar toegankelijk maken? En de ontwikkelingsmaatschappij geeft daarvan aan: ja, dat is wel heel vervelend, want daar staat echt wel specifieke informatie in over bepaalde projecten die we aan het uitvoeren zijn, die ook voor de markt wel degelijk interessant kunnen zijn en ook onze samenwerkingspartners, zowel privaat als publiek, raken, dus het is zeer ongewenst dat die informatie zomaar openbaar ter beschikking wordt gesteld. Dat is het antwoord op die vraag, en dat stond ook in de memo die u deze week ontvangen heeft.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, naar aanleiding van dit betoog van de gedeputeerde twee vragen. Kunt u eens duidelijk aangeven of, als wij als provincie dit uit zouden uitvoeren, we dit probleem niet zouden hebben en u gewoon verplicht zou zijn om alle informatie, alle aanwezige documenten, te verstrekken? En de tweede vraag is: als dat dan niet kan op dit moment, wat zou het probleem zijn als u ze vertrouwelijk zou verstrekken aan de Statenleden? Het gaat – neem ik aan, mijnheer Van Hattem – om het kunnen vormen van een beeld en een idee van: wat is er precies allemaal gebeurd? Nou, het hoeft natuurlijk geen probleem te zijn als u dan die informatie in ieder geval vertrouwelijk verstrekt.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder, denk ik. De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ja, klopt. Dank je wel, voorzitter. Ik ben blij met de twee vervolgvragen die u stelt, anders was ik er namelijk zelf op gekomen. Kijk, we kunnen die info echt wel aan u beschikbaar stellen, maar dan moet het inderdaad onder vertrouwelijkheid, en dan moeten wij uw Staten dus gaan vragen om die stukken vertrouwelijk te verklaren. Het is de vraag of u dat wilt doen, maar het kan wel. Zit er nou een verschil tussen de situatie nu, wetende dat het een deelneming is die op zichzelf staat, en de situatie waarin wij als provincie zelf die activiteiten, gewoon in deze toren, met onze eigen ambtelijke organisatie, zouden uitvoeren? Nee, want het ziet op bedrijfsgevoelige informatie die ook externen raakt en de bedrijfsvoering van die ontwikkelingsmaatschappij dus raakt, of het nou een provinciale dienst is, of een afdeling van de provincie, of dat het een deelneming is voor initiatiefnemers en voor de ontwikkelingsmaatschappij zelf. Als die informatie zomaar openbaar wordt, raakt dat gewoon aan de activiteiten waar je mee bezig bent. Dus daar zit geen verschil.

De **voorzitter**: De heer Heijmans en daarna de heer Van Hattem.

De heer **Heijmans** (SP): Moet ik het dan als een ongelukkige uitspraak van u begrijpen? Want u zei zojuist: dat zou de maatschappij niet leuk vinden. Of ze dat nou leuk vinden of niet, uw antwoord had moeten zijn: dat kan in geen enkel geval, ook niet als het onze eigen dienst zou zijn. Het heeft niks te maken met 'leuk vinden', want daarmee wekt u de indruk dat ze iets te verbergen hebben.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Door de gedeputeerde wordt nu voorgesteld om het onder vertrouwelijkheid te bekijken. Dat zou natuurlijk kunnen als het over bepaalde projecten gaat, maar ik vroeg eigenlijk om de jaarverslagen in de breedte, en dat zijn ook jaarverslagen over een langere termijn, het loopt zelfs al vanaf 2000. In al die jaren is, zo begrijp ik uit het ZRK-rapport, niks beschikbaar gesteld aan PS wat wel beschikbaar gesteld had moeten, of in ieder geval had kunnen worden, als het zuiver was geweest. Daar kan best een knip in worden gemaakt, als het nog in een lopend project is, dat daarvan de vertrouwelijke delen nog in het laatje bij de griffie komen te liggen, maar we moeten als PS zeker zicht kunnen krijgen op het algemene beeld. En dan wil ik één specifiek punt aanhalen waar mijn zorg in zit. Op

pagina 15 van de bestuurlijke rapportage lees ik dat de slecht renderende exploitaties van het ontwikkelbedrijf – dus níét van de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte, maar het ontwikkel*bedrijf* – op een gegeven moment zijn ondergebracht in de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor ruimte. Dat heeft effecten op de terugverdienopgave en dat is een bepaalde zorgfactor waar je vanuit je controlerende rol als Statenlid extra scherp naar wilt kijken. Als wij die stukken niet hebben, kun je niet goed in zo'n dossier duiken. Dus ik vraag de gedeputeerde gewoon: kunnen wij zulk soort stukken krijgen, waarbij we dat inzicht wel krijgen en niet alleen op het geaggregeerde niveau van de P&C-cyclus, maar ook een stukje dossieronderzoek kunnen doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Om maar te beginnen met de uitspraak dat ik blij ben dat ik de heer Heijmans heb, want die houdt me een beetje scherp op het woordgebruik dat ik hier bezig. U heeft natuurlijk gelijk: de ontwikkelingsmaatschappij vindt dat onprettig, maar dat vindt ze onprettig omdat het haar bedrijfsvoering raakt, dat probeerde ik uit te leggen, en dus is het niet verstandig om dat te doen.

Dan door naar de heer Van Hattem: ja, u kunt die informatie krijgen. Als er geheimhouding opgelegd moet worden, kan dat gewoon. Wat we ook zouden kunnen afspreken, om die procedure te voorkomen, is dat wij gaan kijken, en dat zullen we dan in samenspraak met de ontwikkelingsmaatschappij doen, welke delen van haar jaarverslag niet bedrijfsgevoelig zijn, waarna u die kunt gewoon kunt inzien, dan wel dat wij u die toesturen als er echt niks gevoeligs meer in zit. Die toezegging wil ik u doen en dan kunt u daarna altijd nog kijken of u toch alles wilt hebben, maar dan zullen wij in ieder geval voorstellen om daar geheimhouding op te leggen.

En dan ten slotte. Ik vind het heel vervelend om steeds met u in gesprek te moeten gaan over de vraag wat de reden kan zijn dat er geen stukken aan u als volksvertegenwoordiging kunnen worden toegestuurd. In principe is het uitgangspunt natuurlijk dat je graag wilt dat alles openbaar is. Alleen, het is wel een breder vraagstuk, want we hebben – ik ken het aantal niet, want er komen er steeds meer bij; er gaan er ook wel af, maar er komen er netto vooral bij – heel veel deelnemingen en daar speelt op sommige plekken een vergelijkbaar vraagstuk, dat stukken voor PS in principe onder geheimhouding altijd beschikbaar zijn, maar dat je wel elke keer heel goed op moet letten wat de effecten zijn als je dingen echt openbaar maakt. Dus het is een breder vraagstuk, waardoor ik ook vind dat we wel op moeten passen om er nu meteen een bepaalde stap in te zetten die meteen in de breedte geldt. Het is echt elke keer een maatwerkafweging die je moet maken. Het geldt ook voor ons als college dat we daar kritisch in moeten zijn, wat er nou wel en niet openbaar is. En dan sluit ik ook wel aan bij de heer Heijmans – misschien wel goed dat ik het op die manier gezegd heb –: of zo'n deelneming dat nou leuk vindt is daarbij in principe geen criterium. Het gaat er echt om of het de bedrijfsvoering op een bepaalde manier raakt.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even de constatering doen dat de gedeputeerde en een aantal Statenleden hier de vinger op de zere plek leggen, als je als overheid publieke en private rollen met elkaar vermengt. Want aan de ene kant hebben we ter controle als Brabants parlement ons budgetrecht et cetera, belangrijke democratische verworvenheden, maar als de overheid, in dit geval de provincie, allerlei fondsen, stichtingen, ontwikkelingsmaatschappijen, et cetera gaat doen, waarbij dan op een gegeven moment het belang is "nee, we moeten het geheim houden, anders gaan we de bedrijfsvoering in de war schoppen!", dat is nou net de essentie, een van de kernpunten, waarom publiek-private rollen verwisselen zo ontzettend gevaarlijk is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik kan er heel kort op reageren, want ik heb net al gezegd dat het in dit geval eigenlijk niet uit had gemaakt of we dat hier als provinciale activiteit hadden ontplooid, of buiten de deur hadden gezet. Het gaat om het effect op de bedrijfsvoering van die activiteiten als je het openbaar maakt. Desalniettemin begrijp ik dat u geen groot voorstander bent van publiek-private samenwerking. Waarvan akte.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Misschien toch nog voor alle scherpte. Het is op dit moment eigenlijk geen publiek-private samenwerking meer, want we hebben de private partners uitgekocht. Het is nu alleen nog maar een commanditaire vennootschap, waar we als provincie geheel zelf over gaan. Mijn oproep zou daarom ook zijn richting GS: kijk eens hoe we, ook misschien ter voorbereiding op de debatten, de eventuele bestuursstructuur van de twee commanditaire vennootschappen die er liggen kunnen aanpassen, zodat we daar als PS ook gewoon betere sturing en controle op hebben richting de toekomst, wetende dat dit nog zeker tien jaar lang onderdeel zal zijn van het provinciale beleidskader.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil u wel toezeggen dat ik in beeld zal laten brengen of de huidige governancestructuur van de ontwikkelingsmaatschappij echt toekomstbestendig is met het oog op de doelen die we daar nu mee beogen. Daarbij wil ik wel vooropstellen dat het de vraag is of dat nou zomaar ergens een oplossing voor is als we dat aanpassen, wetende dat het in de vertrouwelijkheid van de stukken niet zoveel uitmaakt en dat wij de enige aandeelhouder zijn, dus uiteindelijk de enige die een aandeelhoudersinstructie verstrekken en dus bepalen, middels die aandeelhoudersinstructie die wij jaarlijks geven, aan welke activiteiten en welke doelen die ontwikkelingsmaatschappij dient te voldoen. Dus de vraag is wat het oplost om die governancestructuur aan te passen, maar ik vind het vraagstuk op zichzelf interessant.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans nog en dan ronden we dit gesprek af, want volgens mij is er al heel veel over gezegd.

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat u vooral moet zoeken, gedeputeerde, naar wat het ons oplevert. Waarom doen we het, waarom gaan we er een CV, of een BV, of het maakt me niet uit wat het is, van maken? Wat levert het ons voor voordeel op ten opzichte van het tegenovergestelde, dat we het gewoon zelf in de eigen dienst zouden doen? Als u die voordelen heel erg duidelijk kunt maken, en de nadelen blijken erg mee te vallen, ja, dan is het duidelijk dat we daarvoor kiezen, maar ik denk dat het moeilijk zal zijn om de voordelen in beeld te brengen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde in afronding.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik neem het mee. Ik kan me overigens ook voorstellen dat in 2015, toen we besloten hebben onze private partners uit te kopen, misschien wel in het Statenvoorstel dat erover ging daarop al gereflecteerd is, maar we gaan ernaar kijken. Ten slotte, voorzitter, heb ik nog een motie, motie M2 van ChristenUnie-SGP en 50PLUS, ingediend door 50PLUS bij afwezigheid van ChristenUnie-SGP heb ik begrepen. Het oordeel van ons college op deze motie is: oordeel Staten. En dat komt omdat het een oproep is die u als Staten kunt doen om de Zuidelijke Rekenkamer onderzoek te laten doen. Nou is de vraag wel – mevrouw Van Dijk stipte die volgens mij aan

–: werkt het zo dat we als PS een motie indienen en dat de Zuidelijke Rekenkamer dat dan gaat doen? Want ja, de Zuidelijke Rekenkamer is een onafhankelijke organisatie en geen onderzoeksbureau. Dat vind ik wel een vraagstuk, maar dat mag u zelf in overweging nemen.

Ik wil wel een inhoudelijke kanttekening maken bij deze motie. Het is namelijk zo dat hierin wordt overwogen dat de rekenkamer concludeert dat er een uitzonderingspositie voor de ORR is gecreëerd ten opzichte van individuele deelnemers, de eenpitters. Daarvan heeft ons college in zijn reactie gesteld dat dat niet zo is. We delen die overweging dus niet. Desalniettemin laten wij het aan het oordeel van de Staten of zij willen dat de Zuidelijke Rekenkamer daar nader onderzoek naar doet.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dat was eigenlijk ook mijn vraag aan 50PLUS. Want wij gaan over het budget en de opdracht aan de Zuidelijke Rekenkamer en ik kan het niet in de context van alle opdrachten aan de Zuidelijke Rekenkamer die wij verstrekken als PS plaatsen, en om het er hier dan zomaar even doorheen te fietsen. Ik heb geen idee hoeveel dit gaat kosten en of we daar budget voor hebben. Dus ik vind het nogal een kort door de bocht-motie. Ik zou er misschien wat meer over moeten weten voordat we er een besluit over kunnen nemen.

De **voorzitter**: Ik geef nu mevrouw Leeger en daarna de heer Heijmans het woord.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit eigenlijk een beetje aan bij wat mevrouw Van Dijk aangeeft. Wij zijn ook een beetje op zoek naar het doel van de vraag in de motie. Ik weet niet of dat bij GS helder is, en anders zou ik dat ook graag van de indieners vernemen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja voorzitter. Ik ben geen fractievoorzitter meer, dus ik weet niet meer alles – vroeger wist ik alles, echt waar! –, maar ik dacht dat wij in onze Staten ook een commissie hebben die aanbevelingen doet aan de Zuidelijke Rekenkamer. Ik zou een advies van die commissie wel op prijs stellen, voordat ik een oordeel geef over deze motie. Ik denk dat het moeilijk is om dat op dit moment van die commissie te vragen, maar ik zou het wel op prijs stellen, omdat die waarschijnlijk al een programma voor de Zuidelijke Rekenkamer ter aanbeveling in gedachten heeft.

De **voorzitter**: Ik ga eerst eventjes naar de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Mevrouw Leeger stelde impliciet de vraag of ons college de achtergrond van deze motie helemaal kan doorgronden. Ik heb gezegd dat wij de overweging over de conclusie van de rekenkamer inzake die uitzonderingspositie niet delen. In die zin zien wij geen reden om dit onderzoek te gaan doen, omdat we dan een situatie gaan onderzoeken die naar onze mening niet zo is. Dat betekent dat wij de noodzaak er niet van inzien. Desalniettemin vinden wij het als college wel ver gaan om u als Staten op te roepen om de Zuidelijke Rekenkamer iets níét te laten onderzoeken, als u dat zou willen. Dus het is echt oordeel Staten.

De **voorzitter**: Ik geef tot slot de heer Brouwers nog even de gelegenheid om antwoord te geven op vragen die zijn gesteld.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Alles aanhorend, is dit nu precies de reden waarom wij zo graag dat onderzoek willen laten doen. Ik ben benieuwd wat de Staten daarvan vinden. Ik ga nog even terug naar de besprekingen die we gehad hebben, de oordeelssessie, de beeldvormende-, we

hebben allerlei mensen gehad die allemaal heel veel problemen hadden. Laten we het daarom nog een keertje onderzoeken, dan weten we wat we moeten doen. Dat is de achtergrond.

De **voorzitter**: Het is een oproep en uiteindelijk gaat de Zuidelijke Rekenkamer er altijd zelf over. Dat moeten we ons hier goed realiseren. U was klaar met uw beantwoording, gedeputeerde?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ja. Ik heb mede namens collega Ronnes nog een aanbod, om een werkbezoek te organiseren, om ook te gaan kijken naar de maatschappelijke meerwaarde die de Ruimte voor ruimte-aanpak van de laatste jaren heeft. Maar daar zullen wij uw agendavergadering een voorstel voor sturen.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat mevrouw Van Dijk nog een interruptie heeft?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vraag gesteld over de planning in het kader van de omgevingsverordening: of u dat mee kon nemen daarin.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dat klopt, dat hebt u gevraagd. De omgevingsverordening is zo essentieel voor ons ruimtelijk beleid, die wordt daar namelijk gewoon in vastgelegd, dat dat echt een ontzettend belangrijk onderdeel is van het vervolgesprek, dus dat zal ook zeker in die planning worden opgenomen.

De **voorzitter**: Oké. Daarmee zijn we volgens mij tot een afronding gekomen van deze bespreking. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel.

We gaan nu door met de bespreking van de beperkte spreekstukken. Eventjes voor uw beeld: de lunch staat gepland tussen half 1 en 1. Ik weet niet precies wanneer we daarmee beginnen, maar dat hangt ook een beetje van de voortgang van de bespreking af. Dan weet u dat alvast.

Het eerste beperkte bespreekstuk dat we gaan bespreken is Statenvoorstel 81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma).

Beperkte bespreekstukken

81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II

De **voorzitter**: Voor dit beperkte bespreekstuk heeft u een spreektijd van maximaal twee minuten. We kennen wel de afspraak met elkaar dat, als er een partij is die daar moeite mee heeft, er ruimte voor is om daar langer over te spreken binnen de totale spreektijd van die partij. Er is één partij die daar gebruik van maakt, en dat is de PVV met vijf minuten. De rest is dus twee minuten maximaal. Het is zo dat er geen tweede termijn is.

Ik geef als eerste het woord aan de heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Om te beginnen: wij dienen geen wensen en bedenkingen in. Zoals ook gezegd in de themabijeenkomst, vindt de VVD-fractie het een goed en positief voorstel. Wij houden die lijn vast. Dit voorstel versterkt de toeristische hotspot Brabant en draagt bij aan het meerdaagse toerisme in Brabant. Tevens zorgt het initiatief voor extra werkgelegenheid, wat goed is voor de Brabantse economie. De VVD staat erachter om dit via de immunisatieportefeuille te financieren. En nog een kleine oproep voor vandaag: laten we LOF buiten beschouwing laten en dit apart behandelen als daar de wens voor is.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Dank u wel, voorzitter. In de themabijeenkomst waaraan de heer Janssen van de VVD zojuist al refereerde hebben wij als CDA-fractie aangegeven dat wij positief zijn over deze specifieke lening. De argumenten daarvoor hoef ik hier niet te herhalen, denk ik, dat hebben we in de themabijeenkomst gedaan. Wat ik hier nog wel zou willen doen, is nog eens benadrukken dat wij heel erg gecharmeerd zijn van de constructie en de relatie met het LOF, het Leisure Ontwikkel Fonds, waar de heer Janssen het niet over wil hebben. Wij zouden dan ook heel graag zien dat we meer ondernemingen via die trap 1 binden en verbinden aan het LOF. Volgens mij kloppen hier al gegadigden voor op de deur. Ook daar hebben we het in de themabijeenkomst al over gehad.

Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ook de SP is hier positief over. Sowieso in het kader van de vrijetijdseconomie, die de SP een warm hart toe draagt en waarmee met name voor mbo-niveau werkgelegenheid gecreëerd wordt, steunen we dit voorstel. We hopen dat Safari Resort Vastgoed BV na de realisering bij het creëren van werkgelegenheid rekening houdt met de werkloosheid in de omgeving en dat de bewoners daar hiervoor in aanmerking komen.

Dit was het wat ons betreft, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Het gaat hier om wensen en bedenkingen bij een voorgenomen besluit van GS. Als GroenLinks hoort dat er geld uitgeleend wordt aan een bedrijf, kunt u zich voorstellen dat dat in eerste instantie wat gefronste wenkbrauwen en bedenkingen oplevert. Maar die bedenkingen zijn duidelijk weggenomen, want we hebben een aantal kritische vragen kunnen stellen en als dan blijkt dat een competente ambtelijke ondersteuning bij dit project betrokken is, dat een goede afweging is gemaakt van rente en risico, dat er extra opbrengsten aan dit project vastzitten die echt wat doen voor de maatschappij en dat we nog gaan praten over het LOF, zeggen wij concluderend: ga zo door, graag, ook al omdat het geld op dit moment zo weinig opbrengt. Dat is een groter probleem dat wij hebben: dat wij zelf moeten betalen voor geld als wij dat niet investeren, en dan is dit een uitstekende investering wat GroenLinks betreft.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. GS vragen aan PS geen wensen en bedenkingen te hebben over een lening van 20 miljoen euro aan Libéma voor Safari Resort fase 2. De PVV heeft grote bedenkingen en één belangrijke wens, en die is: stuur Libéma lekker naar de bank! En voorzitter, kom vooral niet aan met het argument dat de provincie zo nodig de lening moet verstrekken om daarmee het Leisure Ontwikkel Fonds te spekken vanwege de renteopslag die daarin door de leningnemer wordt gestort, want waar ze hun geld ook lenen, het staat ze vrij om gul te geven aan het LOF, lening of niet.

Voorzitter. Deze lening, en dat heb ik in de themacommissie ook al aangehaald, kan niet los gezien worden van de lening van 41,5 miljoen euro voor fase 1 en los van het Leisure Ontwikkel Fonds. Ik heb na de bespreking van dit dossier in de themacommissie technische vragen gesteld en veel documenten opgevraagd, dit omdat er bij die bespreking vele vragen en nieuwe feiten naar boven zijn gekomen. Ik heb slechts een klein deel van de gevraagde documenten ontvangen. Voorzitter, dat alleen al is

schandalig. De documenten en de cryptische antwoorden op vragen bevestigen mijn stellingen, en een aantal conclusies is te trekken.

Ten eerste zit er op deze en de vorige lening alleen maar grond als onderpand. In het taxatierapport wordt de waarde van de grond plus gebouwen geschetst, en dan ook nog na realisatie van het project. Die cijfers gebruikt het college voor de onderbouwing, maar die cijfers zijn onjuist, gegeven het feit dat enkel de grond in beschouwing moet worden genomen. Ten tweede is dan ook nog in fase 1 en 2 exact dezelfde grond als onderpand ingezet. Dezelfde grond wordt dus meermaals als onderpand voor een lening gebruikt, in totaal voor 61,5 miljoen euro. Dan is er blijkens het taxatierapport ook sprake van een verhuursituatie en is in het taxatierapport sprake van 'bijzondere uitgangspunten', waarbij het bijzondere uitgangspunt is dat het getaxeerde op de waarde-peildatum reeds is opgeleverd, kadastraal afgesplitst – hoezo kadastraal afgesplitst? – en in gebruik genomen. Dat bijzondere uitgangspunt niet meenemen levert een negatief waarde-effect van ruim 30 miljoen euro op, en daarnaast een heleboel vragen. Waarom GS deze zaken niet proactief melden in zowel het Statenvoorstel als aanvullende informatievragen, is mij een raadsel.

Voorzitter, vele onduidelijkheden dus. Graag opheldering. Zo vroeg ik mij af, gezien al deze zaken: kan dan nog wel hard gemaakt worden dat de leningconstructie een hypotheclair karakter heeft? Indien dat namelijk niet het geval is, komt het rentepercentage van tussen 1,5 en 1,75 procent van deze lening wel in een geheel ander daglicht te staan. De fooi die Libéma moet gaan aftikken bij de provincie is in dat geval helemaal niet marktconform, want het zou dan gaan om een gewone bedrijfslening. Ik wil graag argumenten van het college horen op alle vragen en stellingen.

De leningen zijn direct gekoppeld aan het Leisure Ontwikkel Fonds, dit gekunstelde vehikel dat Libéma goedkoop geld oplevert. De handel en wandel van het LOF zijn echter helemaal niet zo zuiver. Als je eens diep in de stukken duikt, dan blijkt het gewoon een 'ons kent ons'-belangenclub, die op basis van onzuivere en onduidelijke criteria een inconsequent toewijzingsbeleid voor aanvragen hanteert. Slechts zelden worden aanvragen gehonoreerd, en waar dat wel het geval is, gaat het niet om proposities die zonder meer aan de toetsingscriteria voldoen. Wat wél duidelijk is, is dat de investeringscommissie die de aanvragen beoordeelt niet vrij is van belangen in het gehele dossier. Zo zijn de belangen van de Efteling, de Rabobank, Ruimte voor ruimte-beheer en Jumbo vertegenwoordigd in het investeringscomité onder meer. Hoezo, voorzitter? Een gezellig 'ons kent ons'-clubje dus. Behalve een lijst aan kwalitatieve criteria, waar de ingediende aanvraag aan moet voldoen, is een belangrijk onderdeel van de beoordeling ook nog eens "de kwaliteit van de ondernemer, dit wordt mede getoetst doordat alle aanvragers een pitch houden in de IC-vergadering". Voorzitter, op mijn vraag hoe deze kwaliteit van de ondernemer beoordeeld en vastgesteld wordt, op welke aspecten en welke criteria deze kwaliteit wordt beoordeeld en volgens welke normen en maatstaven, heb ik na tweemaal doorvragen nog steeds geen antwoord gekregen. Daarom stel ik deze vragen nu aan het college.

De echte resultaten die het LOF had moeten opleveren zijn in de evaluatie ervan in 2021 niet aan bod gekomen. Prachtige beloftes over werkgelegenheid, stages en participatiebanen, en de meerdaagse vrijetijdbesteding moest toenemen. In de praktijk zien we vooral de dagrecreatie die het goed doet. Volgens de gedeputeerde is het daarom maar goed dat de provincie de lening verstrekt, want dan groeit volgens hem het meerdaags verblijf. Maar, voorzitter, laat duidelijk zijn: vakantiegangers gaan geen week naar het safariresort om dan zeven volle dagen in het safaripark te verblijven. Die willen juist iets te kiezen hebben in Brabant en bij voorkeur niet alleen maar bij andere Libéma-accommodaties hun geld besteden. En dan komt ook het voorbeeld van Pukkemuk gewoon weer om de hoek kijken, waarvan we als fracties een schrijven kregen en waarover meer dan terecht vragen zijn gesteld.

Voorzitter. Over dit dossier is veel gewisseld en ik sluit af met de oproep aan het college om af te zien van de verstrekking van de lening en het LOF daadwerkelijk waardevol te maken. Haal de bezem er maar eens goed door.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Kammen. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. De discussie over het LOF kunnen we volgens mij op een ander moment heel goed met elkaar voeren. We hebben er dan alle tijd voor.

Als we nu praten over het verhaal van de Beekse Bergen: daar zijn we als PvdA heel positief over. Wij vinden het heel goed dat we als overheid deze organisatie helpen om dit verder te ontwikkelen. De eerste fase is een mooi succesverhaal, past precies binnen de doelstellingen die we hebben om het toerisme in Brabant te laten groeien en de overnachtingen te laten toenemen. Ik denk dat we met Libéma, de Beekse Bergen en de Efteling een paar hele mooie publiekstrekkingen in Brabant hebben. Het feit dat ze op deze manier ook nog eens bijdragen aan het LOF, waarmee we andere organisaties die kleiner zijn verder kunnen helpen, vind ik echt een absolute win-win. Dus wat ons betreft een hele dikke, groene streep en er absoluut voor gaan.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Dames en heren, Brabanders. Waarom zou de provincie eigenlijk als commerciële bank moeten optreden? Is dat een rol voor de overheid? Zijn er geen alternatieven en hoe zit het met schadelijke effecten als we dat wel, of juist niet, doen? De provincie heeft al een rol als vergunningverlener en als handhaver. Die belangrijke rollen, kerntaken, komen keer op keer in de knel als de provincie publiek-private rollen gaat vermengen. Heel praktisch: hoe ga je om met de vergunningsaanvraag, als je weet dat je financieel voor- of nadeel hebt van je beslissing? Wat betekent het voor de desbetreffende politicus, die de beslissing moet nemen? In wat voor positie manoeuvreert deze politicus zijn ambtenaren? De schijn van belangenverstrengeling wordt geïnstitutionaliseerd. Het werkt natuurlijk marktverstoring en het zorgt voor onfaire praktijken bij andere mensen die geen geld kunnen lenen of gesubsidieerd krijgen, die geen bevriende politici hebben op het provinciehuis en minder welwillend aangestuurde ambtenaren tegenkomen als zij een vergunningaanvraag doen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik vind – sorry, ik hoef helemaal geen mondkapje op te doen-

De **voorzitter**: Nee, ik vond het ook een beetje merkwaardig.

De heer **Heijmans** (SP): Het is net andersom: je doet 'm af als je gaat spreken! Maar ik wilde het graag hygiënisch houden, voorzitter, en ik vind dat mijnheer Rutjens dat niet doet door hier te suggereren dat deze lening verstrekt wordt omdat het bedrijf vriendjes op het provinciehuis heeft. Dan wil ik graag dat mijnheer Rutjens man en paard noemt. Geeft u even aan wie die vriendjes zijn, dan pakken we ze!

De **voorzitter**: O, vandaar dat mondkapje op alvast! Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): ik heb dat mondkapje niet nodig, in tegenstelling tot de heer Heijmans. Maar ik had het over de schijn van belangenverstrengeling en dat we die schijn van belangenverstrengeling op deze manier institutionaliseren. Daar heb ik het over, dus dat je inderdaad – het voorbeeld is al genoemd – een ander bedrijf, zoals Pukkemuk-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mijnheer Rutjens, ik vroeg u waarom u zei: een bedrijf dat vriendjes op het provinciehuis heeft. Vriendjes op het provinciehuis, dat was wat u zei.

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Rutjens. Ik laat u even antwoord geven en daarna ga ik naar mevrouw Van der Kammen.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): We kunnen de band terugspelen. Ik zei namelijk, en ik lees het hier letterlijk voor: "Het werkt natuurlijk marktverstoring en het zorgt voor onfaire praktijken bij andere mensen, als die geen geld kunnen lenen of gesubsidieerd krijgen, als zij geen bevriende politici hebben op het provinciehuis en minder welwillend aangestuurde ambtenaren tegenkomen bij een vergunningaanvraag." Dat is wat ik zei.

De **voorzitter**: En daar vroeg mijnheer Heijmans ook naar.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Wat u zegt, mijnheer Rutjens, is in iets andere woorden precies hetzelfde als wat ik zei. Ik noem het 'vriendjes', u noemt het 'bevriende politici', sorry hoor, maar dat is toch echt hetzelfde.

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ik denk dat ik het duidelijk heb gezegd, ik weet niet wat mijnheer Heijmans nog meer wil, maar we weten allemaal waar we het over hebben, dus ja-

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik wil de heer Heijmans best wel even helpen. Volgens mij heeft de initiële dossierhouder, de voorgaande gedeputeerde, die het LOF in het leven heeft geroepen, er nooit een geheim van gemaakt dat hij goed bevriend was met de eigenaar van Libéma.

De **voorzitter**: Dit zijn collegebesluiten, dames en heren, en die worden in het volledige college besproken. Het is niet zo dat als je bepaalde mensen kent, dat dat effect heeft op de besluitvorming. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank ook voor uw woorden daarin, voorzitter. Maar ik ben ook wel erg benieuwd naar de heer Rutjens, want wat u eigenlijk zegt is dat we niet 'gelijke monniken, gelijke kappen' hier hanteren, maar dat er andere regels zijn, andere afwegingskaders, op het moment dat mensen elkaar zouden kennen. Ik vraag me dat af. Ik heb dat in ieder geval rondom Pukkemuk niet gehoord. Volgens mij worden die via hetzelfde kader beoordeeld, maar hebt u er wel signalen van dat er andere afwegingskaders zijn en niet 'gelijke monniken, gelijke kappen'?

De **voorzitter**: Ik ga nog naar de heer Van Pinxteren, dan ga ik terug naar mijnheer Rutjens en sluiten we dit onderwerp af, althans dit stukje ervan. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Ik wil toch even een kanttekening plaatsen. Mevrouw Van der Kammen had het over 'de vorige gedeputeerde', maar de vorige gedeputeerde heeft geen bindingen met Libéma, misschien mijn voorganger, maar ik niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen tot slot.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, ik gaf duidelijk aan "een vorige gedeputeerde die het LOF geïnitieerd heeft", die dus op het startdossier van het LOF zat. Volgens mij is heel duidelijk wat ik daarmee bedoel.

De **voorzitter**: Goed, ik heb erover gezegd wat ik heb gezegd. De heer Rutjens vervolgt zijn betoog.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel. De overheid moet dus geen bank spelen, juist om dit soort schijn van zaken tegen te gaan. Toch worden er smoesjes verteld om dat maar te doen: hoog maatschappelijk rendement als schaamlap, sociale inslag van Libéma als drogreden. Maar er is ook een alternatief. Het schijnt namelijk-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, want de heer Rutjens gaat mooi door met z'n verhaal, maar u geeft hier een bepaalde insinuatie, die op het moment dat dat waar blijkt te zijn en u daar bewijs van heeft, iets is wat wij zeker als Staten allemaal zouden willen weten. Mijn vraag is: heeft u bewijs dat er een ander afwegingskader gebruikt wordt voor de Beekse Bergen dan voor andere organisaties?

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Nee, ik heb geen bewijs dat er een ander afwegingskader is, want ik zit niet in Gedeputeerde Staten en ik ben ook geen ambtenaar in dit provinciehuis. Waar het over gaat, is de schijn van belangenverstrengeling die we institutionaliseren. Bijvoorbeeld het LOF, waar we het nu specifiek niet over hebben, is natuurlijk een organisatie in het bestuur waarvan mensen van de Efteling, mensen van Libéma en Gedeputeerde Staten bij elkaar zitten en besluiten nemen. Dat zijn natuurlijk zaken die bij elkaar komen op dat moment. Dat is een geïnstitutionaliseerde schijn van belangenverstrengeling. Mijn punt is: laten we dat voorkomen, laten we dat niet gaan doen.

De **voorzitter**: Ik heb net gezegd dat we dit debat gingen afronden. Ik zie nog twee handen, ik hoop dat dat een nieuwe toevoeging is op de bijdrage, want ik heb hem net afgerond. U heeft een nieuwe toevoeging, mevrouw Van der Kammen, die nog niet aan de orde is geweest?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Zeker, voorzitter. Ik hoorde de collega van de PvdA namelijk vragen of de collega van JA21 duidelijk kan maken hoe dat dan zit met die andere beoordelingsnormen. Nou, het staat eigenlijk vrij letterlijk in de stukken van het LOF, dat daar heel andere beoordelingsnormen gelden, want bij die aanvragen in het LOF wordt 'de kwaliteit van de ondernemer' onder andere in overweging genomen. Op welke manier die kwaliteit wordt gemeten, is me tot de op de dag van vandaag niet duidelijk gemaakt. Dus dat is maar een heel vaag geheel. En wie beoordeelt die kwaliteit dan? Nou, die actoren die ik net genoemd heb: de Efteling, Ruimte voor ruimte-beheer, de Rabobank, Jumbo-

De **voorzitter**: Wilt u uw interruptie afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): -al dat soort factoren. Dus ik wil de heer De Kort vragen of hij niet ook vindt dat uit de stukken voldoende blijkt dat er wel degelijk met meerdere maten gemeten wordt.

De **voorzitter**: Het LOF staat hier niet ter bespreking, zoals meerdere malen gezegd. Ik ga terug naar de heer Rutjens voor zijn verdere betoog.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ik zal de laatste zin nog even herhalen. Er is een alternatief. Wij hoeven de discussie niet te voeren, omdat de ABN namelijk best wel geld wil lenen. Dus we hoeven dit helemaal niet te doen als provincie. Het is duidelijk dat bij een zich uitbreidende overheid de inefficiëntie gaat toenemen, de bureaucratie groter wordt en dat je dus dit soort discussies gaat krijgen, en dat moeten we

voorkomen. De overheid moet zich richten op haar kerntaken en stoppen met bank spelen. Bovendien moeten we in de provincie zeker stellen dat ons budgetrecht bij het Brabants parlement ook blijft en niet steeds verder wordt uitgehold. Daarom dienen wij, JA21, samen met ChristenUnie-SGP, de motie in 'Ook fondsen vallen onder budgetrecht'.

Motie M3-2022: Ook fondsen vallen onder budgetrecht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 4 februari 2022, behandelend het Statenvoorstel 81/22 'Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II';

constaterende dat:

- Provinciale Staten op 22 januari 2016 ingestemd hebben met de uitgangspunten en voorbereiding van het Leisure Ontwikkel Fonds (LOF), waarna het fonds in 2017 operationeel is geworden;
- het fonds niet naar wens presteert;
- er daarom blijkbaar een evaluatieonderzoek is uitgevoerd;
- het bestuur van het fonds de investeringsstrategie wil aanpassen, het investeringsreglement veranderen, afspraken betreffende fondsmanagement wil herzien en daarnaast meer geld uitgeven aan het adverteren voor het fonds;
- de "raad van Deelnemers" (waaronder de commerciële organisatie Libéma en Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant) op 9 december 2021 alvast akkoord zijn gegaan met de 'koerswijziging';

overwegende dat:

- Provinciale Staten budgetrecht hebben;
- de evaluatie op 31 januari 2022 alsnog met Provinciale Staten is gedeeld en Provinciale Staten deze nog niet hebben kunnen bespreken;
- de voorgestelde veranderingen desalniettemin 'ter kennisgeving' worden voorgelegd;

dragen het college op:

- de voorgestelde 'koerswijziging' van het Leisure Ontwikkel Fonds ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Willem Rutjens, Groep Rutjens,
mede namens ChristenUnie-SGP.

Gezien de discussie van verschillende partijen in de inbreng, rekenen wij op uiterst grote steun om dit naar PS te brengen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (Groep De Bie): Dank je wel, voorzitter. Als BVNL staan we positief tegenover de Beekse Bergen, maar we zijn wat minder enthousiast over de totstandkoming van dit stuk. Er bleek namelijk interesse uit de markt te zijn en hier is niets mee gedaan, ook niet met de optie om de bestaande lening en de nieuwe lening in één via de vrije markt te laten verlopen in plaats van de provincie. Wij vinden dan ook dat er een marktconsultatie gedaan had moeten worden. Kan de gedeputeerde toezeggen dat in de toekomst bij zulk soort aanvragen eerst een marktconsultatie gedaan wordt bij gebleken interesse vanuit de markt?

Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. De vraag van vandaag zou niet moeten zijn "hebben we wensen en bedenkingen met betrekking tot het verstrekken van een lening aan de Beekse Bergen of niet?", de vraag zou moeten zijn "vinden wij het als Provinciale Staten ethisch verantwoord om dieren in gevangenschap te houden en tentoon te stellen ter vermaak van mensen?". Het antwoord van de Partij voor de Dieren laat zich makkelijk raden: nee. Wat ons betreft horen dieren in hun natuurlijke leefomgeving, waar ze naar hun aard kunnen leven. Dit is niet na te bootsen in een dierentuin, hoe ecologisch gebouwd dan ook. Wat ons betreft verandert de Beekse Bergen dan ook van functie, van een dierentuin naar een tijdelijke opvanglocatie voor wilde en gestrande dieren. Ik besef dat dit onderwerp vandaag niet op de agenda staat. Echter, een lening verstrekken aan een dierentuin druist in tegen alles waar wij als partij voor staan en wij zullen dan ook tegenstemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. De opdracht, aan GS gegeven, om een businesscase te ontwikkelen is duidelijk en GS leggen die nu voor aan ons. De lening aan Libéma ziet er gewoon goed uit. Wij financieren een ontwikkeling met een publieke taak. Het is aan de regionale overheid om dat te bepalen, dus kan 50PLUS zich daarin vinden. Desalniettemin denkt 50PLUS dat het goed is om opnieuw te gaan praten over de rol die wij willen spelen. Willen we bank zijn, willen we vergunningverlener zijn, willen we handhaver zijn? Daar zou een themabijeenkomst goed bij horen, dan kunnen we ook over de effectiviteit van het LOF spreken. Graag de mening van de gedeputeerde daarover.

En dan, voorzitter, staat Pukkemuk nog open, waar we eind van deze maand met de gedeputeerde over zullen praten. 'Gelijke kappen, gelijke monniken', maar 50PLUS is positief dat we daar uit zullen komen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Tot slot de heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Ook Lokaal Brabant kan heel positief zijn ten opzichte van het stuk dat nu voorligt, met wel één kanttekening. Mevrouw Van der Kammen maakte ons er ook al opmerkzaam op dat het vraagstuk van het onderpand met de stukken die nagestuurd zijn wel wat diffuus begint te worden. Ik zou de gedeputeerde willen vragen daar klip-en-klaar en helder een antwoord op te geven, want dat was juist voor Lokaal Brabant een van de punten, het in één hand houden van de zekerheid die ligt onder de leningen, om te zeggen: laten we asjeblieft geen particuliere partij inschakelen.

Daarnaast nog twee kanttekeningen, voorzitter. GS schrijven in het stuk op pagina 2: "Doel van dit fonds – en dan gaat het over het LOF – is om het vrijetijdsaanbod in Brabant te versterken middels het verstrekken van leningen uit de immunisatieportefeuille aan innovatieve leisure-ontwikkelingen en initiatieven." Wat schetst onze verbazing, toen we daarover spraken in de themavergadering, dat de gedeputeerde zei: ja, maar de immunisatieportefeuille wordt alleen maar ingezet voor leningen groter dan tien miljoen euro. Als we dan kijken naar het lijstje met de aanvragen, dan voldoet geen enkele aanvraag daaraan die bij het LOF wordt ingediend en staan deze uitgangspunten op gespannen voet met elkaar. Ik wil daar vandaag niet het debat over voeren, maar het lijkt me goed nu al aan te kondigen dat we daarover nadrukkelijk met elkaar van gedachten willen wisselen als we het gaan hebben over het LOF.

Het tweede punt is, de heer Brouwers en anderen hebben het ook al aangegeven, Pukkemuk in Dongen. Ik denk dat het terecht is wat daarover is gezegd van PvdA-zijde: dat die ook vanuit een positieve grondhouding benaderd gaat worden onder het mom van 'gelijke monniken, gelijke kappen'. En we mogen niet vergeten dat ook in het verleden gewekte verwachtingen – misschien niet schriftelijk, maar wel in woord en daad – door gemeenten, waterschappen en zelfs Europa, en ook de provincie, daar een rol bij kunnen spelen. Over Safari Resort fase 1 in 2016 schrijven GS: "Ten tijde van fase 1 van het Resort

was er geen andere (private) partij bereid om te financieren. Gezien het (financiële) succes van het Resort zou dat in potentie nu anders kunnen zijn". Met die bril zou je ook nog eens een keer naar Pukkemuk kunnen kijken.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde heeft het woord. Ik stel voor dat we deze termijn van de gedeputeerde afmaken, dus dit onderwerp afronden, en daarna gaan pauzeren. De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb begrepen dat ik maar zeven minuten heb voor deze termijn, dus ik ga niet op de opmerking van elke fractie in.

Ik heb veel steun voor dit voorstel ervaren in de Staten, daar wil ik u voor danken-

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, in dat geval wil ik een ordevoorstel indienen. Dan zou ik graag in tweede termijn behandeling van dit voorstel willen verzoeken.

De **voorzitter**: Nou, denkt u niet dat het daarvoor te vroeg is? Misschien moet u eerst eventjes afwachten om te kijken of de gedeputeerde aan alles toe is gekomen. Als u daarna ontevreden bent, kunt u dat alsnog doen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Volgens mij geeft de gedeputeerde nu bij voorbaat al aan dat hij niet op alle fracties in zal gaan, en dat vind ik niet de bedoeling, voorzitter.

De **voorzitter**: U doet een ordevoorstel voor een tweede termijn en ordevoorstellen moeten wij meteen in stemming brengen. Kunnen we dat per fractie doen, dames en heren? Dat lijkt me wel. Het ordevoorstel van mevrouw Van der Kammen is om hier toch een uitgebreid bespreekstuk van te maken, namelijk in te gaan op een tweede termijn. Ik loop de fracties langs of ze voor het voorstel van mevrouw Van der Kammen zijn. De VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen, omdat ik nu nog niet weet of het nodig is.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Idem dito.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen, omdat een hele hoop fracties geen vragen hebben gesteld en heel kort zijn geweest, dus hij ook niet op alle fracties hoeft in te gaan.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Ludwig** (GL): Tegen, ik sluit me aan bij de VVD.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor, voorzitter. Het is te schandalig voor woorden dat de gedeputeerde al bij voorbaat zegt dat hij op een aantal vragen niet in zal gaan.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: Groep Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Voor. Als een fractie aangeeft hier iets te willen bespreken, lijkt me dat we dat moeten honoreren, of we het ermee eens zijn of niet.

De **voorzitter**: Groep De Bie.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voor.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie is er niet. 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Tegen. Wacht eerst de beantwoording van de gedeputeerde af.

De **voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij is er geen meerderheid voor het ordevoorstel. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb de heer Verkade net iets horen zeggen over gefronste wenkbrauwen. Nou, dit was voor mij zo'n situatie, kan ik wel zeggen. Ik was namelijk nog niet volledig uitgepraat. Mijn opmerking was – de heer Heijmans had dat goed voorzien met al zijn ervaring – dat ik ongeveer de helft van uw fracties vooral steun voor dit voorstel heb het CDA horen uitspreken. Ik ga er verder ook niet op in waarom uw fracties dat allemaal zo'n goed idee vinden. Daar ben ik het volledig mee eens, dus die kunnen we in ieder geval als afgevinkt beschouwen. Dat was waar ik op doelde, mevrouw Van der Kammen, en weet u gerust: ik ga zeker op uw opmerkingen in.

Ik ga beginnen met het CDA. Het CDA zegt: we hebben nu een verzoek van de Beekse Bergen voor fase 2 van het Safari Resort, in de toekomst kunnen meer leisurebedrijven er gebruik van maken, want het gaat nu om financiering uit de immunisatieportefeuille. Nou, u heeft ons opdracht gegeven als PS om businesscases met maatschappelijk en financieel rendement te ontwikkelen voor de immunisatieportefeuille; dat is bij de vaststelling van de treasuryverordening in juni gebeurd. Daar zouden inderdaad ook leisurebedrijven gebruik van mogen maken en dat betekent ook dat die bedrijven dan een dotatie aan het LOF zouden kunnen doen. Dus dat is gewoon mogelijk.

U hebt ook impliciet gezegd dat er meerdere initiatiefnemers zijn. Ik begreep wel dat u daar Pukkemuk mee bedoelde. Andere fracties hebben daar ook iets over gezegd. In de themabijeenkomst hebben we het over Pukkemuk gehad. Toen was het standpunt van het college, dat ik met u gedeeld heb, dat wij een positieve grondhouding hebben over Pukkemuk, omdat we dat een waardevol pareltje in ons vrijetijdsaanbod vinden. We weten dat Pukkemuk uitbreidingsdoelstellingen heeft. Pukkemuk heeft de provincie gevraagd om een financiering, ook in het kader van het LOF. Dat betekent in dit geval dat Pukkemuk geen geld uit het LOF wil halen, maar een bijdrage wil leveren door een financiering van ons te krijgen. Wij zijn dat met Pukkemuk aan het uitwerken. Dat heb ik gezegd. Dat was twee weken geleden en dat is nog steeds de situatie. Ik heb u ook toegezegd dat, op het moment dat er meer duidelijkheid over is, wij of besluitvormend, of informierend, PS daar natuurlijk in ieder geval over informeren. Dat omtrent Pukkemuk.

De heer Verkade had wel een goed punt. Hij zei namelijk "competente ambtelijke ondersteuning", en dat klopt. Ik vind het wel goed om dat te schetsen, ook omdat het een soort toezegging is die ik aan u kan doen. We hebben namelijk op het beheer van onze immunisatieportefeuille en het ontwikkelen van die businesscases onze organisatie ingericht. Daar hebben we ook mensen voor aangetrokken die dat kunnen doen; het zijn mensen die afkomstig zijn uit het bancaire wezen. Wij zouden u willen voorstellen om de commissie Sturen en verantwoorden daar een keer in mee te nemen, hoe dat precies werkt, want eigenlijk zou het zo moeten zijn dat u dat zou weten en dat u niet op LinkedIn moet gaan zoeken wie het voorstel nu beoordeeld heeft. Dus dat gaan we doen. Dat is een toezegging.

Dan komen we bij mevrouw Van der Kammen. Om maar eens te beginnen: wij hebben wel degelijk een hypotheek op de gronden in fase 1 en 2. Op de gronden in fase 2 hadden we overigens al gewoon een hypotheek en die houden we dus ook bij de nieuwe ontwikkeling. We hebben ook een hypotheek op de opstallen. En, mevrouw Van der Kammen, dat staat letterlijk – ik heb het gisteren nog eens gecheckt – in de antwoorden die wij toegestuurd hebben. Dus ik snap de verwarring niet, maar goed. Die hypotheek is er dus en die is heel belangrijk, want die zorgt inderdaad gewoon voor een laag risico. Lokaal Brabant heeft er ook naar gevraagd. Nou, die hypotheek is er gewoon, het staat ook in de antwoorden op de technische vragen die de PVV gesteld heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, het lijkt er in de beantwoording toch echt naar uit te zien dat het alleen maar gaat om grond. Hoe zit dat nou, voorzitter?

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ik heb net nog een keer geprobeerd het uit te leggen: het zijn de gronden en de gebouwen. Dat staat ook in de antwoorden die u ontvangen heeft. Dus ja, heel veel duidelijker kan ik het niet maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Oké, dan is de vervolgvraag daarop: hoe zit het dan met die geschetste noodzakelijke uitsplitsing, waarvan in het taxatierapport wel degelijk sprake is?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ik heb het in de themabijeenkomst ook uitgelegd en nu ga ik het weer doen. Het is een technisch verhaal. Kijk, het zat zo. We hadden deel 1 van de financiering. Die hebben wij gefinancierd als provincie. Dat ging om het hele terrein van het Safari Resort, inclusief het stukje waar nu deel 2 wordt gerealiseerd. We hadden dus hypotheek op de opstallen die daar gerealiseerd zijn. Dat kunt u ook in de antwoorden lezen. Het zijn bungalows, stalcomplexen, een gemeenschappelijk complex

met bowlingbanen en zo. Daar hebben we allemaal hypotheek op. En nu gaan we deel 2 van het complex realiseren. Wat er gebeurt, is dat een stukje grond uit onze oude zekerheidsstelling er eigenlijk uit wordt gehaald, want daar wordt nu deel 2 op gerealiseerd. De zekerheidsstelling op deel 1 is zo goed, dat we daar geen enkel risico lopen. Voor deel 2 kunnen we dat stukje grond inzetten en daarbij krijgen we ook weer een hypotheek op de opstallen die daar gerealiseerd worden, dus die hotelvoorzieningen, inclusief stalcomplexen, en dat gemeenschappelijke gebouw. Daar krijgen we gewoon allemaal een hypotheek op, zowel in fase 1 als 2.

Vervolgens de aanvragen van het LOF. U zegt eigenlijk, mevrouw Van der Kammen: de aanvragen van het LOF worden beoordeeld door de Efteling en de Libéma, mensen die daarbij betrokken zijn. Nou, ik zal het toch nog maar een keer uitleggen. Wij verstrekken een financiering uit de immunisatieportefeuille; dat is die 20 miljoen euro. Dat is ons geld, verdiend met de verkoop van Essent, en dat zijn we nu aan het uitlenen aan Libéma in dit geval. Dat beoordelen wij in deze organisatie. Ik heb net verteld dat we daar een werkwijze voor ontwikkeld hebben, die we nog met u gaan delen. Er zitten checks and balances in, de Treasury Committee kijkt ernaar, GS kijken ernaar. We hebben de juiste mensen die dat kunnen beoordelen. Vervolgens komen wij naar u toe met een wensen- en bedenkingenprocedure. Dat is verplicht in het kader van onze immunisatieportefeuille-uitzettingen. Dus elke keer dat wij een uitzetting uit die immunisatieportefeuille willen doen, komen wij naar u als PS en mag u beoordelen of u het een publieke taak vindt, en u mag beoordelen of u het rendement aan de maat vindt, of u de risico's acceptabel vindt. U kunt dat gewoon elke keer beoordelen. Dus daar zijn de Efteling en Libéma echt totaal niet bij betrokken. Dat beoordeelt uiteindelijk u.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Nu hoor ik al twee keer de Efteling noemen. Even voor de duidelijkheid: hebben we het dan over dat pretpark in Kaatsheuvel en is dat diezelfde organisatie waar de gedeputeerde in een vorig leven aan gefactureerd heeft om advies te geven hoe zij vergunningen moeten aanvragen?

De **voorzitter**: Ik vind dit wel weer een insinuatie die niet passend is bij dit voorstel. De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Het antwoord is overigens gewoon 'ja' hoor, dat is ook geen geheim verder. Maar dat terzijde. Ik denk dat de voorzitter verder wel gelijk heeft. Dat klopt, het is dezelfde organisatie, maar die zijn niet betrokken bij de beoordeling van deze voorstellen. Dus er zijn geen mensen van Libéma of de Efteling die beoordelen of het een goed idee is om die lening te verstrekken. Aan de andere kant van het LOF – en daar bespeurde ik net ook wat onduidelijkheid over – daar gaan dus die middelen in van marktpartijen, die half procent die Libéma nu ook weer gaat betalen bovenop de marktconforme lening, een bedrag van vijf of zes ton, geloof ik. Wij matchen dat als provincie. Dat is de pot die uiteindelijk tot tien miljoen gaat groeien. Daar heeft u zelf als PS in 2015 mee ingestemd. Daarvan ondersteunen we dus het Brabantse leisurELandschap. Daar kunnen dus ook kleinere ondernemers gebruik van maken. En voor de uitgifte van die leningen uit het LOF, daar zit een investeringscommissie op, en in die investeringscommissie zitten inderdaad mensen die ook verbonden zijn aan de deelnemers in het LOF. Dat klopt wel, dat zijn ook mensen van Libéma en de Efteling. Maar dat is wel aan de uitgavenkant en niet aan de kant van de financiering die wij gaan verlenen. Dat vind ik echt heel belangrijk om te zeggen, want dat is nogal essentieel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Toch raakt dit wel juist de zere plek, want het zijn vervolgens wel diezelfde Efteling en Libéma die dus goedkoop geld bij de provincie hebben kunnen lenen en op deze

manier lekker selectief kunnen kijken welke concurrentie ze buitenboord houden en welke concurrentie ze wel toe willen staan. Want als je kijkt naar de aanvragen die zijn ingediend en je ziet wat er is gehonoreerd en wat er is afgewezen, dat heeft niets met de kwaliteitscriteria te maken die geformuleerd zijn. Het is gewoon, ja, sorry- Geef maar eens gewoon antwoord op de vraag waar dan die ondernemers op beoordeeld zijn. Maak eens helder wat voor toetsingscriteria, welke normen daar gelden voor de beoordeling van een ondernemer: is de kleur van de stropdas belangrijk, of hij voldoende hippe schoenen aan heeft? Maak dat maar eens duidelijk en dan kunnen we verder praten of er wel of geen verstrengelde belangen zijn.

De **voorzitter**: Er zijn nog drie handen. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Voorzitter, dank je wel. Nu dreigt het toch weer te gaan over het LOF en mijn verzoek was om dat op een ander tijdstip te agenderen. Kunt u daarin meegaan?

De **voorzitter**: De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Wat mij eigenlijk tegen de borst stuit, is dat we hier een beperkt bespreekstuk hebben. We hebben er al een uitgebreide commissievergadering over gehad, waarin een heleboel details aan de orde zijn gekomen. Uit de beantwoording van de vragen van mevrouw Van der Kammen blijkt ook dat die antwoorden daar geweest zijn. Ik vind het vervelend dat we opnieuw over bijvoorbeeld die uittrekking van het kadaster, van die grond moeten praten. Dat is allemaal al gedeelde informatie. En als dan vervolgens wordt gezegd dat het een goedkope lening is: ook daar is in de commissie al over gezegd dat het rentetarief ook nog eens wordt getoetst, om te kijken of er geen staatssteun wordt verleend. Dus dat is niet zomaar een makelaar, dat wordt ook nog eens van de andere kant bekeken. Er is dus niks mis met dit voorstel en dan is het heel vervelend als door mevrouw van der Kammen zo'n sfeer wordt geschetst.

Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Mij werd gevraagd wat concreter te worden over de banden tussen, zeg maar, het provinciehuis en de betrokken bedrijven. Nou wórd ik wat concreter met een vraag over de Efteling, en dan word ik afgekapt. Dat vind ik toch een vreemde gang van zaken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik ga terug naar de gedeputeerde.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dank je wel, voorzitter. Misschien moet ik aanhaken op wat de heer Janssen zegt: moeten we het hier nou zo uitvoerig over het LOF hebben? Nee, ik denk het niet, maar ik vind nog wel één ding goed om te weerleggen, want ik vind echt dat mevrouw Van der Kammen een verkeerde voorstelling van zaken van het LOF geeft. Hoezo belangenverstrengeling? Ik bedoel: de deelnemers van het LOF zijn Libéma, de Efteling, de vier Brabantse regio's en de provincie Noord-Brabant. Hoezo kun je dan van belangenverstrengeling spreken, als zij betrokken zijn bij een fonds dat wij samen met hen hebben opgericht en waarvoor ze ook gewoon de helft van de financiering leveren? Wat is dat voor raar woord? Ze zijn gewoon onderdeel van dat fonds. Ik wil dat wel rechtzetten, want het is echt bezijden de waarheid. Laat ik het netjes houden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Nou, voorzitter, als die partijen, die er heel veel belang bij hebben om al dan niet hun concurrentie buiten de deur te houden ten faveure van hun eigen accommodaties, op onduidelijke gronden investeringsvoorstellen kunnen beoordelen, sterker nog: de ondernemer beoordelen, dan vind ik dat uiterst dubieus. Maak eerst maar eens duidelijk op wat voor aspecten zo'n ondernemer beoordeeld wordt, voordat u mij hier beticht van van alles.

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, voorzitter. Volgens mij refereerde u er zelf ook al aan, maar wat ik hier moeilijk aan vind is- Kijk, Brabant is natuurlijk niet zo groot, iedereen kent elkaar wel, maar dat heeft geen – tenminste als het goed is, en daar ga ik van uit – invloed op de besluitvorming. Dus die vind ik een beetje moeilijk.

De **voorzitter**: Nou, noem 2,5 miljoen inwoners maar niet zo groot!

De heer **Janssen** (VVD): U begrijpt wat ik bedoel.

De **voorzitter**: De heer Smeulders heeft het woord.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ik zal nog één reactie geven op de opmerking die mevrouw Van der Kammen maakte over de selectiecriteria van het LOF. We hebben het lijstje gewoon aan u toegestuurd in reactie op uw vragen. Het zijn een hoop criteria. En ten slotte is er ook nog een criterium dat gekeken wordt naar de kwaliteit van de ondernemer. Zo'n weging is nooit alleen maar honderd procent kwantitatief. Het is ook een kwalitatieve afweging die je als investeringscommissie maakt en de vraag "heb je vertrouwen in zo'n ondernemer?" vind ik eerlijk gezegd best relevant. In die zin heb ik er geen enkel probleem mee.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen, ik geef u nog het woord en na de beantwoording daarvan gaan we door met de beantwoording van de volgende vraag.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik bestrijd ook niet dat het misschien niet belangrijk zou zijn, maar vertel nou eens volgens welke criteria en langs welke normen die beoordeling dan plaatsvindt.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Mevrouw Van der Kammen, dat lijstje staat gewoon in de antwoorden op uw vragen. Dat zijn de criteria waaraan die investeringscommissie toetst en die investeringscommissie doet dat gewoon in gezamenlijkheid, zoals meer investeringscommissies werken. Ik kan er verder echt niks aan toevoegen.

Ik ga door naar de vervolgvragen die zijn gesteld, ook door andere fracties. De heer Rutjens is van mening dat de provincie geen bank moet spelen. Dat is een standpunt. Uw Staten – dat heb ik al verteld – hebben ons college de opdracht gegeven om juist wel businesscases te ontwikkelen, om met maatschappelijk en financieel rendement te investeren uit onze immunisatieportefeuille. Nou, dat voeren we uit.

Over die verschillende rollen van de overheid hebben we in de themabijeenkomst ook al het gesprek gehad. We hebben dat goed geborgd als organisatie, want – en daar heeft de heer Rutjens natuurlijk wel een punt – we hebben niet voor niks hier een portefeuillehouder die de deelnemingen- en de aandeelhoudersrol vervult en portefeuillehouders die daar vanuit de inhoudelijke kant bij betrokken zijn. Dat is gewoon een heel zorgvuldige werkwijze.

De **voorzitter**: De heer Rutjens heeft het woord.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Dat is toch een beetje raar, want als het uitkomt. Als we één gedeputeerde een vraag stellen, wordt altijd gezegd "nee, wij als college besluiten en wij treden gezamenlijk op". Nu komt het anders uit en dan is het ineens "de ene gedeputeerde doet de deelneming en de andere gedeputeerde doet de vergunningen". Dat is natuurlijk met elkaar in tegenspraak. Dat is niet eens een paradox, het is gewoon een tegenstelling.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Ik denk dat het een zorgvuldige werkwijze is. Het college besluit uiteraard altijd in volledigheid, maar dit is een vierogen-principe. Het is hartstikke goed dat er gewoon twee verschillende portefeuillehouders, allebei vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, naar dit soort dossiers kijken.

Ik ga door naar de fractie van BVNL, Groep De Bie. Die heeft op zichzelf een terechte vraag gesteld: er is geen marktconsultatie gedaan. Nee, dat klopt. Libéma heeft ons gevraagd om deze financiering te verstrekken, dus zij zijn niet eerst naar de bank gegaan, of naar banken, om te checken of die dat zouden willen doen. We weten dat dit in '16 niet het geval was, nu zou het mogelijk wel kunnen. Waarom is dat dan niet gebeurd, en willen we dat in de toekomst wel doen? Nou, het antwoord is 'nee'. We maken dat geen onderdeel van de standaardwerkwijze, ook omdat het geen criterium is om een lening uit de immunisatieportefeuille te verstrekken. Sterker nog: als ik heel kritisch ben, denk ik dat zo'n marktconsultatie wel eens op heel gespannen voet zou kunnen staan met de opdracht die wij hebben om businesscases te ontwikkelen om een groot deel van onze twee miljard beter te laten renderen. Dus dat is heel contrair.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (Groep De Bie): Dan moeten we misschien wat minder beleid gaan uitvoeren, als we hier twee miljard willen laten renderen. Dan hoeven we ook minder uit te geven.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dat klopt wel als je daarvoor kiest, maar daar kiezen we niet voor.

De Partij voor de Dieren heeft een terecht punt aangevoerd. Als je als partij van mening bent dat je dieren niet zou moeten exploiteren, op wat voor manier dan ook, dan kan ik me zomaar voorstellen dat je wel wensen en bedenkingen hebt bij dit voorstel. Ik denk dat iedereen wel weet dat in een safaripark dieren een fijn verblijf en een grote ruimte hebben, maar ja, als u überhaupt van mening bent dat we dat niet moeten doen, dan heb ik respect voor uw standpunt. U hebt eerder al een aantal specifieke vragen gesteld over hoe met die dieren wordt omgegaan, en die hebben we ook al beantwoord als technische vraag, maar ik snap uw standpunt wel.

Op de twee punten van 50PLUS ben ik al ingegaan.

Over het onderpand, waarnaar Lokaal Brabant informeerde, heb ik ook al iets verteld.

Het bedrag van tien miljoen euro is een indicatieve grens, geen keiharde grens, voor een financiering uit de immunisatieportefeuille. Waarom is die op tien miljoen gesteld? Omdat, als je, pak 'm beet, om te beginnen eens een miljard wilt investeren en je doet het in tranches van tien miljoen, dat gewoon veel werk is. Het vergt veel besluitvorming van PS en hoge fondsbeheerkosten. Dat wil je niet, want je wilt het rendement juist op peil houden, dus je bent wel op zoek naar iets grotere financieringen dan elke keer tien miljoen, of lager. Desalniettemin is het geen harde grens, dus het zou kunnen, ook in de toekomst, onder de tien miljoen. Maar dat is dus niet dat vanuit het LOF financieringen van tien miljoen worden verstrekt. Voor die uitgaande middelen wordt de grens nu aangepast op maximaal een miljoen. Dat is de grens voor financieringen uit het LOF.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Jawel, voorzitter, maar dan zullen we de doelbeschrijving van het LOF met elkaar toch eens goed moeten nakijken, want daar staat in dat het juist bedoeld is om

investeringen vanuit de immunisatieportefeuille te bewerkstelligen en te zorgen dat die verstrekt kunnen worden. Dat zou de doelstelling van het LOF zijn, dus dan zit daar een discrepantie in. Laten we daar met elkaar op een later tijdstip nog eens over discussiëren, dan kunt u dat ook goed voorbereiden.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Dat lijkt me heel goed, want eerlijk gezegd heb ik niet helemaal te pakken wat uw punt is. Dus daar gaan we over doorpraten.

Dan motie M3, 'Ook fondsen vallen onder het budgetrecht'. Als het bleef bij de titel van de motie, zou ik zeggen "ja, prima", maar uw wens is de voorgestelde koerswijziging van het Leisure Ontwikkel Fonds ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen en de suggestie die u daarmee wekt dat wij middels het LOF uw budgetrecht aan het overtreden zijn is echt pertinent onjuist. Uw Staten hebben in 2016 besloten, en dat is ook gewoon financieel verwerkt in P&C-documenten, dat vijf miljoen euro vanuit de provincie Noord-Brabant wordt gereserveerd, beschikbaar wordt gesteld, voor het LOF. Dus er is geen sprake van een overtreding van het budgetrecht. Dat is de reden waarom wij deze motie moeten ontraden. Desalniettemin is het wel zo dat, als u iets wilt vinden van de kaders die het LOF bevat, we daarover in gesprek willen. Ik heb begrepen dat in de Staten de wens bestaat om over de memo-gedeputeerde die wij hebben toegestuurd over de aanpassingen aan het fondsreglement in gesprek te gaan. Nou, dat kan, prima. Daarbij wil ik wel vast het volgende aantekenen, en dat is echt wel goed om te beseffen. Kijk, in het LOF zijn wij een van de deelnemers. Ik heb de andere deelnemers net al geschetst. We hebben 50 procent van het stemrecht en we leggen ook 50 procent van het kapitaal in. Dat betekent niet dat wij, en dus ook niet u, kunnen bepalen hoe het investeringsreglement in elkaar zit. Zo werkt het niet. Het betekent wel dat wij in gesprek kunnen gaan, mocht u dat wensen, omtrent die kaders, dat wel. Ik vind het wel goed om hem ook in dat kader te plaatsen, want ook deze motie suggereert dat PS eigenlijk gewoon beslissen over het investeringsreglement van het Leisure Ontwikkel Fonds en dat is gewoon echt niet zoals de praktijk in elkaar zit. Dus deze motie is ontraden.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel. Misschien even een ding duidelijk stellen. De gedeputeerde stelt dat wij het LOF, het Leisure Ontwikkel Fonds, ooit hebben goedgekeurd, maar dat wil niet zeggen dat je onder die naam dan van alles kunt doen. Want ik citeer eventjes: "De investeringsstrategie wordt aangepast, het investeringsreglement wordt veranderd, de afspraken betreffende het fondsmanagement zouden moeten worden herzien en daarnaast moet er meer geld worden uitgegeven aan, zeg maar, promotie van het fonds". Nou ja, dan is de naam 'Leisure Ontwikkel Fonds' natuurlijk nog wel steeds hetzelfde, maar de inhoud is dermate veranderd dat het natuurlijk even handig is als het teruggaat naar het Brabants parlement. En ja, wij zijn dan 'maar' 50 procent aandeelhouder, maar we hebben het hier over publiek geld, we hebben het hier over budgetrecht, dus moeten we het over die inhoud hebben.

De **voorzitter**: We gaan het nog over het LOF hebben, hè? De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (GS, PvdA): Jazeker, maar ik heb net al uitgelegd dat het níét over het budgetrecht gaat, want u heeft al ingestemd met die middelen, dus daar gaat het niet over. U kunt wél in gesprek gaan, heb ik net ook al gezegd, over de wensen die u heeft als het gaat om het investeringsreglement. Het is niet zo dat wij als GS voorafgaand die aanpassing aan u hadden moeten voorleggen, omdat het binnen de kaders blijft die u zelf heeft gesteld. Maar ongetwijfeld gaan we daarover een vervolgesprek aan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslagingen. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel dan ook. We gaan zo meteen praten over het volgende voorstel, maar niet dan nadat we eerst gegeten hebben. Ik stel voor dat we hier om half 2 weer zijn.

Schorsing (12.54-13.36)

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het Statenvoorstel Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant, ofwel Breda International Airport, zoals sommigen mij erop hebben gewezen dat ik dat vooral ook even moet zeggen.

79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)

De **voorzitter**: Voorafgaand deel ik u mede dat mevrouw Vlasveld namens de Partij voor de Dieren een technische fout heeft ontdekt in de informatiepublicatie en inwerkingtreding. Dat leidt tot een technische aanpassing van het besluit. Normaal gesproken zou dat nu te laat zijn, maar in overleg met mevrouw Vlasveld stellen we voor dit via de organisatie eventjes te laten aanpassen en te laten bijplaatsen voordat de daadwerkelijke stemming plaats gaat vinden. Ik hoop dat u daarmee akkoord kunt gaan.

Als eerste ga ik het woord geven aan de heer Van Nuland. Ik dacht eigenlijk dat hij zijn maidenspeech al had gehad, maar dat is niet zo. De heer Van Nuland heeft het woord.

De heer **Van Nuland** (VVD): Dank je wel, voorzitter. Nee, klopt. Vandaag is eindelijk de eerste keer dat ik echt plenair mag spreken in Provinciale Staten. Bijna exact een jaar geleden werd ik lid van Provinciale Staten om mij binnen de VVD-fractie in te zetten voor een Brabant waarin hard werken perfect samengaat met hard genieten. Hoe leuk is het dan om vandaag te spreken over een vliegveld waar beide wat mij betreft naadloos bij elkaar komen. Daar komt nog eens bij dat Seppe de plek is waar ik mijn eerste vliegles had, toen ik nog óf iets in politiek wilde, óf piloot wilde worden. Nou, ik zit hier, dus dan weet u wat het geworden is.

Voorzitter. Vorige maand was ik voor het eerst sinds lange tijd weer eens terug op Seppe. Ik raakte onder de indruk. Breda International Airport, zoals het nu heet, is zoveel meer dan een asfaltbaan met sportvliegtuigen. Het is een plek waar bedrijvigheid en luchtvaart elkaar ontmoeten, waar je de historie van de luchtvaart in kunt duiken, vlak bij de plek waar in 1909 de allereerste Nederlandse vlucht plaatsvond, maar waar vandaag de dag ook met drones gewerkt wordt en waar in de volle breedte gesleuteld wordt aan de uitdagingen van de toekomst: een kraamkamer voor duurzaam vliegen, een stageplek voor studenten van de TU Delft en een plek met een potentieel van 600 arbeidsplaatsen. Kortom, naast een internationaal vliegveld ook een typisch Brabantse hub, waar West-Brabant met recht trots op is, en dat op een vliegveldje dat er nog niet zo heel lang geleden toch wat verloren bij lag.

Voorzitter. Met dit luchthavenbesluit blijven we Breda Airport de kans geven om zich door te ontwikkelen. De technische inhoud van het besluit is al uitvoerig besproken en de gedeputeerde heeft uitgelegd dat we de vliegpraktijk goed vastleggen, terwijl de balans met de omgeving goed bewaakt wordt. Ook is twee weken geleden aan de Staten toegezegd dat we in een later stadium verder gaan praten over die balans tussen luchtvaart en omgeving en de toekomst van de luchtvaart in onze provincie. Breda Airport is voor de VVD-fractie hét bewijs dat dit niet alleen een milieu-aangelegenheid is, maar dat de luchtvaart ook belangrijk is voor onze mobiliteit, economie, innovatie, recreatie én de provincie die wij in de toekomst willen zijn. We gaan er dan ook van uit dat de discussie over de Brabantse luchtvaart in brede zin ook in deze volle breedte gaat plaatsvinden en vragen de gedeputeerde dit toe te zeggen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel en gefeliciteerd.

Applaus

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De standpunten van de CDA-fractie zijn al gedeeld in de themavergadering van 21 januari. Het wijzigingsvoorstel is vooral technisch van aard en wij zullen instemmen met dit voorstel. Feit blijft dat omwonenden overlast ervaren. Tijdens de themavergadering hebben we aangegeven dat het voor omwonenden lastig is dat zij voor het melden van overlast niet bij één instantie terecht kunnen, omdat zowel gemeente, provincie als Rijk verantwoordelijk zijn voor delen van Seppe. De CDA-fractie heeft de gedeputeerde tijdens de themavergadering opgeroepen haar invloed aan te wenden om ervoor te zorgen dat het Rijk zorgdraagt voor een goede klachtenafhandeling van overlast van vliegtuigen in de lucht. In een eerdere themavergadering hebben wij al aangegeven dat de gemeente Halderberge de lusten heeft als gemeente waarin de luchthaven ligt, maar de gemeente Rucphen de lasten, omdat daar het meeste vliegverkeer overheen vliegt. De provincie zal met de gemeente Halderberge in gesprek moeten blijven over wat wenselijke ontwikkelingen op en rond de luchthaven zijn. De CDA-fractie is blij met de toezegging van de gedeputeerde om een aparte themavergadering aan de luchtvaart te wijden, waarin we met haar van gedachten kunnen wisselen over de mogelijkheden die we als provincie hebben om onder andere de hinder van vliegvelden terug te kunnen dringen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Samen met de Partij voor de Dieren hebben wij een motie ingediend. Ik laat de toelichting daarop graag aan haar over. Verder wachten wij de inhoudelijke bespreking van ons luchthavenbeleid af die ons al eerder in de commissievergadering is toegezegd. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt de tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe. Hierin worden een aantal technische aanpassingen doorgevoerd en wordt gesteld dat dit een één op één-overzetting is van de reeds bestaande, vergunde situatie. Hier is nogal wat discussie over geweest in meerdere bijeenkomsten, en terecht, maar om geluidsoverlast en extra uitstoot te kunnen tegengaan, zodat we een schonere lucht en een gezonde leefomgeving kunnen creëren, dient dit meegenomen te worden binnen het nieuwe beleidskader milieu. De gedeputeerde heeft dan ook al toegezegd dat er een extra themabijeenkomst komt over de luchthavens, om dit te bespreken. Dit is ook de plek waar deze discussie zal moeten landen en D66 zal zich dan ook inzetten voor verbetering van de omgeving en afname van overlast voor omwonenden. Verder vindt D66 het erg belangrijk dat, nu de klachtenregistratie correct wordt ingericht, een officiële klachtenprocedure wordt toegevoegd en dat alle betrokken partijen daarvan op de hoogte zijn. Ook hierop heeft de gedeputeerde reeds verbeteringen toegezegd. D66 zal dan ook voor nu instemmen met het voorliggende stuk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Als het aan GroenLinks ligt, wordt er vlug minder gevlogen op Seppe en ook op andere vliegvelden in Brabant, maar dit is niet het moment om daarover te

praten. Het is al een paar keer aangehaald dat we dat binnenkort gaan doen, en dan maken we inderdaad de afweging tussen natuur en overlast voor omwonenden en economie.

Als er dan toch gevlogen moeten worden, zijn wij heel blij, en dat gebeurt op Seppe ook, dat er nagedacht wordt en ontwikkeld wordt een meer duurzame manier van vliegen. Dat is uitstekend. Het gaat nu alleen om die technische wijziging en daarmee stemmen wij in. Wij zijn blij dat wij ook nog te spreken komen over het CROSE, want het CROSE heeft daar ook een grote rol, ook als het gaat om de relatie met omwonenden, en daar zijn ook nog wat dingen te verbeteren waar wij ook een rol in hebben als Staten. Dat komt ook nog naar ons terug, dus wat dat betreft op dit moment akkoord met deze wijziging van de verordening. Wij praten graag verder over het vliegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ook wij kunnen meegaan met het voorstel, dat vooral technisch van aard is.

Even naar de toekomst toe: die discussie komt er binnenkort inderdaad aan en wij zouden wel eens willen weten, eigenlijk van alle vliegvelden in Brabant, hoeveel klachten er zijn per vliegveld, maar ook hoeveel unieke klagers. Die vraag hebben wij ook gesteld inzake Seppe en daar blijkt het om nog geen handvol mensen te gaan die veel klaagt. Daar hebben we heel veel vergaderingen over en nu ook weer een, vind ik, vrij uitgebreide behandeling van feitelijk een hamerstuk. Eigenlijk een beetje raar om dan te zien dat we zo meteen een busremise van 41 miljoen euro in een kort bespreekstuk zonder enige voorbereiding erdoorheen jassen. Dat blijft een beetje een rare situatie.

Verder: geniet vooral van Seppe, lieve Brabanders, ga lekker parachutespringen. Ook voor de veiligheid is Seppe van belang met ambulance- en helikoptervluchten. Als je problemen hebt met vliegtuiglawaai, ga dan niet naast een vliegveld wonen, ook in Seppe wordt al vanaf 1959 met motor aangedreven vliegtuigen gevlogen, doe dat dan niet. Ik zie dat zelf in de Reeshof, waar ik bij mijn vriendin veel verblijf, een gloednieuwe nieuwbouwwijk in Tilburg, en daar wordt heel veel geklaagd over geluidsoverlast van Gilze en Rijen. Ik zeg dan ook maar hoofdschuddend: ja, mensen, je weet het, je gaat naast een vliegveld wonen, doe dat dan niet.

Ik wens vliegveld Seppe – want dat Breda International Airport gaat er bij mij nog steeds niet in; het doet me denken aan Sjeffe die met zijn Cessna in België is geweest en dacht: ah, leuke nieuwe naam! – heel veel succes. Het is een mooie tent. Ik heb er ook wel eens gevlogen, en alle succes voor de toekomst! Wij stemmen in met het voorstel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Duijs van Groep Rutjens.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ik zie af van mijn spreektijd.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum, het NLR, is een gerenommeerd instituut, dat in 2016 constateerde dat de omzetting naar het luchthavenbesluit Seppe heeft geleid tot meer geluidsruimte. Het is in strijd met de beoogde één op één-omzetting. Het LNR heeft ook aanbevolen om de aanpassingen in de rekeninvoer en uitgangspunten uit te voeren. Om een of andere reden lijken GS aan vliegveld Seppe meer geluidsruimte te willen geven dan terecht is. Er zijn tal van sterke aanwijzingen dat deze verordening dan ook niet klopt. Kijk bijvoorbeeld naar het berekenen van het helikoptergeluid. Voor de burgervluchten is in de berekeningen uitgegaan van een Sikorsky 661-helikopter met een gewicht van 9.300 kg. De gedeputeerde gaf twee weken geleden aan dat deze zwaarste types ook op Seppe vliegen, maar uit antwoorden op onze technische vragen blijken de zwaarste helikopters op Seppe types te zijn die maximaal 2.910 kg

wegen. Dat is ruim drie keer zo licht als die 9.300 kg. En dat betreft ook nog eens maar vier procent van de vluchten. De rest is nog lichter.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld, ik moet u even onderbreken omdat de heer Van den Berg u wil interromperen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, ik heb een vraag. Vindt mevrouw Vlasveld dan dat er minder reddingshelikopters en dergelijke moeten vliegen, die volgens de cijfers uit die zwaarste categorie maar liefst één keer per tien dagen uitvliegen?

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Voor zover ik de verordening heb gelezen, vallen die buiten die 900 vluchten waar het over gaat. Dus dat is een ander soort verhaal.

Dus temeer is nu duidelijk dat de berekeningen niet representatief zijn en daarmee niet één op één zijn, waardoor er te veel geluidsruimte wordt vergeven als we deze verordening zo vaststellen. Daarom dienen wij een motie in, samen met de SP en 50PLUS, met als doel definitief duidelijkheid te krijgen. We vragen het college om via de LNR een definitieve, technische check voor te leggen over deze situatie. Zo'n beoordeling geeft Provinciale Staten de gewenste duidelijkheid of de wijzigingsverordening terecht wordt vastgesteld. Het doet ook recht aan onze controlerende taak. Het gaat ons niet om het vertragen van het proces, maar het gaat ons erom dat het technisch klopt. De omwonenden ervaren veel overlast. Wij zijn het hen op z'n minst verschuldigd om te zorgen dat het allemaal klopt.

Dank u wel.

Motie M4-2022: Deskundige, technische beoordeling wijzigingsverordening Seppe

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 4 februari 2022;

behandelend het Statenvoorstel 79/21 Tweede wijzigingsverordening Verordening luchthavenbesluit luchthaven Seppe Noord-Brabant;

constaterende dat

- het gerenommeerd instituut Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) heeft geconstateerd dat de omzetting naar het luchthavenbesluit Seppe heeft geleid tot hogere Lden-grenswaarden in de handhavingspunten en grotere geluidscontouren;¹
- het NLR heeft aanbevolen om aanpassingen in de rekeninvoer en overige uitgangspunten uit te voeren, om zo de gelijkwaardigheid van het luchthavenbesluit te herstellen;
- deze benodigde aanpassingen niet zijn verwerkt in de wijzigingsverordening;

overwegende dat

- het geen gehoor geven aan de aanbeveling van het NLR als resultaat heeft dat het voorliggende Statenvoorstel de gelijkwaardigheid van het luchthavenbesluit niet herstelt;
- de wijzigingsverordening pas in werking kan treden zodra een Verklaring Veilig Gebruik Luchtruim (VVGL) is afgegeven door de minister van Infrastructuur en Waterstaat, en zodra de aangepaste appendices door het ministerie van I&W zijn gepubliceerd in de Staatscourant;
- er dus nog tijd is om de wijzigingsverordening technisch te laten beoordelen door een onafhankelijk kennisinstituut als het NLR;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- het NLR opdracht te geven tot een beoordeling van de berekeningen van de geluidscontouren van deze wijzigingsverordening, in relatie tot de initieel beoogde één-op-één-omzetting en meer specifiek de omzetting van vliegbewegingen en helikopterbewegingen;

- deze beoordeling zo spoedig mogelijk plaats te laten vinden, en ter informatie aan Provinciale Staten toe te zenden;
en gaan over tot de orde van de dag.”

¹ <https://www.brabant.nl/-/media/bea801b9f7814cd993b8a63b20dbc3ld.pdf>

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren

Willemieke Arts, SP

Jan-Frans Brouwers, 50PLUS.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Brouwers, 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Omdat de Milieudienst van de provincie niet in staat is de klachten van de omwonenden van het vliegveld vast te leggen, hebben we deze verantwoordelijkheid, heb ik begrepen, bij de exploitant gedropt. Ook nu lijkt de metafoor “de slager moet zijn eigen vlees maar keuren, wij zijn er niet toe in staat” van toepassing. Te vaak worden overheden geconfronteerd met desinformatie van bedrijven, die hun overlast zelf moeten registreren en rapporteren. Dit leidt ertoe dat omwonenden ongewenst slachtoffer zijn en de rechter eraan te pas moet komen om misstanden te slechten. Denkt u daarbij aan Schiphol, of, dichterbij, de Efteling, en natuurlijk Tata Steel.

De gedeputeerde roemde recentelijk de kennis en de kunde van het NLR, maar trekt vervolgens wel de conclusie dat het NLR de omzetting van de geluidsnorm niet correct berekent. Misschien kan de gedeputeerde ons duiden hoe dat zit. Is het LNR, zoals de gedeputeerde aangaf, die gerenommeerde partij die de vereiste kennis en kunde in huis heeft, of niet?

Verder stelde de gedeputeerde tijdens de themavergadering dat een overtreding van de geluidsnorm pas aan het einde van een kalenderjaar wordt berekend. Dit beleid komt er feitelijk op neer dat het vliegveld omwonenden een zomer lang het leven zuur mag maken, maar omdat de gemiddelde jaarnormen niet worden overschreden er niets aan de hand is. Is dat een besluit waar wij als volksvertegenwoordigers verantwoordelijkheid voor willen dragen? Ik stel deze vraag ook aan de gedeputeerde.

Binnenkort gaan we als Staten met elkaar in overleg over het beleidskader milieu, waarbij ook de normen van overlast aan de orde zullen komen. Is het dan wel zinvol om nu een besluit te nemen over het voorliggende voorstel, of kunnen we misschien beter wachten tot we het beleidskader milieu hebben vastgesteld? Het voorstel uitstellen voorkomt op z’n minst verwarring bij de betrokken partijen. Ook graag deze vraag aan de gedeputeerde.

En als afsluiting: als 50PLUS wensen wij de luchthaven en de bedrijven die daar actief zijn alle goeds toe, maar wij wensen de omwonenden het allerbeste.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb net begrepen dat de nota van wijzigingen al in iBabs staat, 6.2., dan weet u dat. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. De tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe. Lokaal Brabant kan dit stuk moeilijk doorgronden, omdat het zeer technisch van aard is. Tijdens de oordeelsvormende themavergadering is door Joost van Huijgevoort namens Lokaal Brabant al gevraagd te onderzoeken of de verordening gebaseerd is op de juiste uitgangspunten en feiten, want wij willen als Lokaal Brabant voorkomen dat we verderop in de procedure mogelijk geconfronteerd worden met dezelfde problematieken zoals die nu al spelen rondom Schiphol en in mindere mate Lelystad. Lokaal Brabant kan niet beoordelen of de uitgangspunten in feite juist zijn. Een extra check is op z’n plaats, zeker daar waar we het hier hebben over een kleinere luchthaven met veel minder vliegbewegingen dan de hiervoor genoemde luchthavens. Graag horen we van de gedeputeerde hoe ze daartegen aankijkt en of ze er al iets mee gedaan heeft.

De verordening gaat uit van ruimte voor groei, op basis van de verordening en de toepassing daarvan. Ook hier wil Lokaal Brabant dit niet los zien van andere zaken, zoals de uitstoot van stikstof en CO₂. En of er bij een integrale beschouwing nog wel ruimte is voor groei, is maar de vraag.

Lokaal Brabant ziet nog wel één heel groot aandachtspunt, en dat is de toepassing van de klachtenregeling. Duidelijk is geworden in dit voorstel dat hier meerdere partijen een verantwoordelijkheid hebben, zoals Seppe zelf, de provincie, de luchthavenpolitie, het ILT en ook CROSE. De voorstellen lezende, zijn GS niet alleen verantwoordelijk voor de goede afhandelingscultuur van deze klachten. Wij roepen als Lokaal Brabant GS op met de betrokken partijen werk te maken in de naaste toekomst van een juiste afhandeling van de klachten, want als we de ervaringen lezen, schiet het daar toch wel behoorlijk tekort, zeker in het verleden. Een extra kwaliteit kan daarmee gerealiseerd worden en een goede verbinding met de omgeving.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Pinxteren. Gedeputeerde Spierings heeft het woord, en u heeft maximaal zes minuten.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw bijdragen en uw vragen. Veel komt op hetzelfde neer. Een vraag was van een andere orde, en wel de vraag van de heer Van Nuland of de discussie over de luchtvaart in de themabijeenkomst in de volle breedte gevoerd gaat worden. Die zou ik bij u terug willen leggen, want het is uw discussie, dus u bepaalt de breedte daarvan. Als u aan de voorkant specifieke informatie wilt hebben, kunt u dat natuurlijk aangeven en dan zullen wij daarin voorzien.

Dan een aantal vragen over hoe het nu zit met de techniek, de invoersetberekeningen et cetera. Ik snap dat het ingewikkeld is, ik geloof dat de heer Brouwers daar ook op wees, maar gelukkig heeft de Partij voor de Dieren voor u ontzettend veel technische vragen gesteld, op basis waarvan er in ieder geval toch behoorlijk wat duidelijkheid gekomen zou moeten zijn.

Mevrouw Vlasveld geeft aan dat gerekend wordt met 900 vluchten in de zwaarste categorie. Dat is steeds het centrale element dat terugkomt in het gesprek dat wij met elkaar voeren. Toen de bevoegdheid overging van het Rijk naar de provincie, heeft het Rijk geëist dat wij een één op één-omzetting zouden doen. Dat is toen vastgelegd in luchthavenbeleid en vervolgens ook in een verordening, die tot op heden vigerend is. Als u de verordening vandaan niet zou vaststellen, blijft de huidige verordening vigeren. En om maar meteen antwoord te geven op de vraag wat u dan mist: dan mist u in ieder geval de klachtenregistratie, want die is niet goed geregeld in de huidige verordening, en dan zijn ook de punten van meten – en ik denk dat de belangrijkste de externe veiligheid is – niet aangepast op wat feitelijk de rekenvoorschriften op dit moment zijn voor externe veiligheid en hoe het in elkaar zit met hoe helikopters werkelijk vliegen.

Terug naar de huidige verordening, die dus al diverse jaren geleden door uw voorgangers is vastgesteld. In die verordening is uitgegaan van 900 vluchten in de zwaarste categorie, omdat dat ook onder het beleid van het Rijk mogelijk was. Dat is een heel bewuste keuze geweest en daar is toen ook in de nota van antwoord expliciet op ingegaan. Ik begrijp heel goed dat u de vraag stelt of wij dat zo wel moeten handhaven, want het wordt niet gebruikt en nu zit er dus heel veel ruimte voor groei in de verordening. Dat klopt, die zit er in. De wijziging die wij u hier voorstellen gaat ook niet over een beleidsinhoudelijke wijziging. Deze wijziging gaat puur over de externe veiligheid en de manier waarop de helikopters vliegen. Aangezien het luchthavenbeleid niet is gewijzigd en de vigerende verordening uitgaat van die 900 vluchten in de zwaarste categorie, is dit in feite een beleidsarme wijziging. Op het moment dat we zouden kiezen voor een andere verdeling van de helikopterbewegingen, hebben we in feite eerst ander beleid nodig. Zoals door een aantal van u al gezegd: dat beleid gaan we met elkaar opnieuw vaststellen in het beleidskader milieu en op dat moment is er dus ook ruimte om te kiezen voor een inperking van de

geluidsruimte die er nu is, door bijvoorbeeld de samenstelling van de helikopters vast te gaan leggen, indien uw Staten dat zouden willen.

De huidige verordening verandert niets aan de overlast zoals die nu ervaren wordt. Er komt niet meer ruimte, er gaat geen ruimte vanaf, het blijft hetzelfde. De ruimte wordt op dit moment nooit vol gevlogen. Dus ik snap dat wordt ingebracht, ik geloof ook door de heer Brouwers, dat het pas op het eind van het jaar vast te stellen is. Dat heeft ook te maken met de manier waarop we in Nederland geluidsruimte vastleggen. Maar die geluidsruimte is in de afgelopen jaren nooit volledig gebruikt. Omdat die geluidsruimte over het totaal van het jaar wordt opgeteld, kan het natuurlijk best zijn dat die op een aantal dagen wordt vol gevlogen en het de rest van het jaar rustig is. Daar kunt u iets van vinden en dat lijkt me dan ook iets om met elkaar te bespreken op het moment dat we het over het luchthavenbeleid hebben.

Mevrouw Vlasveld vroeg waarom we binnen de zwaarste categorie met de allertzwaarste helikopters rekenen. Nou, dat is niet onze keus, dat is vastgelegd in de appendices van I&W en die volgen wij daarin gewoon. Dus wij volgen gewoon de rekenvoorschriften die er zijn. Er is ook gewoon door de LNR gerekend. Ik weet niet helemaal waar de heer Brouwers op doelde toen hij opmerkte dat hij mij zou heb horen zeggen, wat ik me ook niet kan herinneren dat ik dat gezegd zou hebben, dat de LNR niet correct gerekend zou hebben. Ik begrijp het niet, maar misschien kan de heer Brouwers dat toelichten.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel. Ik heb het zo begrepen, maar als ik het verkeerd begrepen heb, dan zij het zo.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Oké, dan was het een misverstand en is dat bij dezen rechtgezet.

Dan de opmerking dat de Milieudienst niet in staat zou zijn de klachten vast te leggen. Volgens mij is daar geen sprake van. Er was alleen sprake van een onduidelijke verdeling van wie verantwoordelijk zou zijn voor het vastleggen van de klachten. Dat regelen we nu in deze verordening op een goede manier. Het verwijt dat de slager nu z'n eigen vlees keurt vind ik wel een heel gemakkelijke. De intentie van het neerleggen bij de luchthavenexploitant is dat die weet, op het moment dat er een klacht wordt ingediend, wat er gebeurt op die luchthaven. Dus hij kan het snelste ingrijpen, door de piloot te bellen, of wie dan ook een geluid veroorzaakt dat tot klachten leidt. Op het moment dat het eerst bij de Milieuklachtencentrale binnenkomt, moeten wij het door gaan geven aan de exploitant en dan moet die daar vervolgens nog op ingrijpen, maar dan is dat vliegtuig, of die helikopter, al lang gevlogen. Dus dat proberen we op deze manier te verbeteren. Bovendien lijkt het ons niet meer dan logisch dat die luchthavenexploitant zelf ziet en voelt hoeveel klachten er binnenkomen. Wij zijn van mening dat we het nu goed hebben geregeld. Overigens heb ik ook al toegezegd om over twee jaar, ook in overleg met de commissie Regionaal Overleg, te kijken of die klachtenafhandeling nu wel naar tevredenheid verloopt. Dat neemt niet weg dat er sprake is van gespreide bevoegdheden: de provincie is bevoegd op het moment dat de toestellen aan de grond staan en op het moment dat ze de lucht in gaan is het een bevoegdheid van ILT geworden. Dat kunnen wij niet oplossen. Daarover willen we graag met I&W in gesprek. Er zou een evaluatie moeten komen, wij hopen dat die snel komt, maar daarvan is bij ons helaas nog steeds geen planning bekend. Ik denk dat ik zo bijna alle vragen heb beantwoord. Nog een advies over de motie-

De **voorzitter**: Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. In aanvulling op wat de gedeputeerde zegt: wij hebben in de commissievergadering vooral benoemd dat het voor de omwonenden onduidelijk is hoe de klachtenafhandeling plaatsvindt en of zij daar bijvoorbeeld nog feedback op krijgen of iets dergelijks. Het zou erg belangrijk zijn als dat beter gestroomlijnd wordt: dat duidelijk is wie voor wat verantwoordelijk is en hoe men feedback krijgt over wat er met de klacht gedaan is.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik begrijp de vraag van mevrouw Arts. Het lijkt me goed die ook bij de commissie Regionaal Overleg onder de aandacht te brengen, omdat daar de luchthavenexploitant, vertegenwoordigers van de omwonenden en mensen namens de gemeente met elkaar in overleg zijn, juist ook over de klachten en hoe die voorkomen kunnen worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik begrijp dat de gedeputeerde zo nog terugkomt op de motie?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja.

De **voorzitter**: De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Dank aan de gedeputeerde voor deze antwoorden. Mijn indruk is dat het vaak gaat over, wat de heer Van den Berg al zei, een aantal klachten, maar dat die mensen gewoon niet goed gehoord worden. Ik ben blij dat er een evaluatie loopt en dat we daar als provincie bij betrokken zijn. Kunnen we in redelijkheid verwachten dat die evaluatie zal zijn afgerond op het moment dat wij het verder over luchtvaart gaan hebben en dat die ook onderdeel uitmaakt van de discussie die we dan voeren?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter, dan hebben de heer Van Nuland en ik elkaar daarin niet goed verstaan. Er komt in deze verordening, mits u die vaststelt, een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling voor de klachtenregistratie en het is de bedoeling om over twee jaar te kijken of dat ook een verbetering heeft opgeleverd. U gaat dit jaar met elkaar over het beleidskader in gesprek. Dus dit komt pas op een later moment. Dat neemt niet weg dat de commissie Regionaal Overleg in haar vergadering, die twee keer per jaar plaatsvindt, juist over klachten en klachtenregistratie spreekt.

De **voorzitter**: De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb de gedeputeerde ook horen zeggen dat er een evaluatie loopt over überhaupt de manier waarop de bevoegdheden verdeeld zijn tussen ILT en de provincie en ik bedoelde eigenlijk dat ook die evaluatie onderdeel kan gaan uitmaken van de discussie die we later dit jaar voeren.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik zou het niet weten, want I&W moet die evaluatie trekken en wij kennen de planning helaas niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Voorzitter. In mijn eerste termijn heb ik gevraagd of de gedeputeerde nog een check heeft laten uitvoeren op de uitgangspunten en de feiten die ten grondslag liggen aan deze verordening en of ze er honderd procent zeker van is dat die juist zijn. Daarop heb ik nog geen antwoord gekregen.

Wat de klachtenregeling betreft, ben ik het ermee eens dat we met elkaar de vinger aan de pols moeten houden want er is nogal wat storing op de lijn.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Het is informatie die net binnenkomt, maar ik begrijp dat in de afgelopen acht jaar nog nooit een klachtenoverzicht is gemaakt. Klopt dat?

De **voorzitter**: Ik ga terug naar de gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik begrijp dat dit type verordeningen leidt tot heel veel technische vragen, maar als u mij nu hier ter plekke vraagt of er in de afgelopen acht jaar een klachtenoverzicht is geweest, dan moet ik u dat antwoord schuldig blijven. Het lijkt me typisch iets om mee te nemen in de verordening voor de commissie Regionaal Overleg, waarvan ik de vorige keer al heb aangegeven dat die er dit jaar ook nog aankomt.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Vooropgesteld dat klachten serieus behandeld moeten worden, kunt u wel, wat ik al vroeg, een overzicht geven van alle luchthavens in Brabant, de bijbehorende klachten en het aantal klagers? Ik ben heel benieuwd hoe die verhoudingen liggen, zodat we ook echt weten wat er precies aan de hand is. Het lijkt me goed dat inzichtelijk te hebben, met name het aantal klagers, want als er eentje elke dag drie keer belt-

De **voorzitter**: Uw vraag was volgens mij wel duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Wij zijn niet de instantie die verplicht is om dit soort klachten te registreren, dus ik kan u niet meer geven dan dat wat wij bij anderen kunnen opvragen en dat zullen wij voor u doen. Maar even een winstwaarschuwing, want ik zag de teleurstelling in uw blik toen ik begon met mijn antwoord: dat was de winstwaarschuwing, met vervolgens de toezegging erachteraan dat wij zullen opvragen wat beschikbaar is en u dat zullen doen toekomen.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg, kort.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, mijn punt is juist dat dit fundamenteel is in de discussie over hoe je met de luchtvaart en die overlast om wilt gaan. Je moet weten wat er aan de hand is. Als je vijfhonderd mensen met twee klachten hebt, vind ik dat aanzienlijk problematischer dan één iemand die drie keer per dag belt omdat hij verder kennelijk niks beters te doen heeft. Mijn verzoek is dus om actief achter die informatie aan te gaan en die zo goed mogelijk aan te leveren. Waarvoor alvast dank.

De **voorzitter**: We gaan terug naar de gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja, voorzitter, ik had nog de vraag van de heer Van Pinxteren om naar de uitgangspunten te kijken. Ik ben zojuist ingegaan op wat die uitgangspunten zijn, hoe die tot stand zijn gekomen en waar het zaken zijn waar we wel zelf over gaan, maar wat in het luchtvaartbeleid vastligt, die 900 helikopterbewegingen in de zwaarste categorie, en daar waar het in de appendices vastligt, namelijk welke helikopters we dan moeten gebruiken voor die berekeningen in de zwaarste categorie. Ik zie geen enkele reden om dat nog een keer opnieuw tegen het licht te houden, tenzij u denkt dat de LNR dat niet goed heeft doorgerekend, maar er lijkt me werkelijk geen enkele reden toe om dat aan te nemen.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ik snap dat u dat zo zegt en ik begrijp ook uw antwoord, maar daar dacht men op Schiphol en in Lelystad exact hetzelfde over, dat de juiste uitgangspunten gehanteerd waren, maar het bleek in de procedure van niet. Dan komen we op achterstand te staan en daarom is onze vraag om die check goed uit te voeren.

De **voorzitter**: Ik zag ook mevrouw Vlasveld. Over hetzelfde onderwerp?

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, in het verlengde daarvan; dank u wel, voorzitter. Volgens de informatie die wij eerder hebben opgevraagd – zoals u aangaf, hebben wij een heleboel technische vragen gesteld – blijkt dat de LNR zelf gezegd heeft dat het niet goed gedaan is.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter, dat zijn niet de letterlijke woorden van de LNR. Waar de LNR het over had, was of je inderdaad van die 900 helikopterbewegingen in de zwaarste categorie uit moet gaan. Ik heb zojuist aangegeven hoe ons college daartegen aankijkt en ook wat het moment is om daar eventueel op een andere manier tegen aan te kijken, en dat dan de volgorde is: eerst het beleid aanpassen en vervolgens de verordening aanpassen.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Maar dan gaat het dus om een politieke keuzen, met de antwoorden van de LNR?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Die keuzes zijn in feite gemaakt op het moment dat de bevoegdheid overging van het Rijk naar de provincie. Toen heeft het Rijk gezegd: een één op één-omzetting, waarna daaraan de interpretatie is meegegeven – en daar kunt u altijd met elkaar en met het college over discussiëren – dat dat betekende dat wat er toen mogelijk was, 900 helikopterbewegingen in de zwaarste categorie, mogelijk moest blijven. Nu is het alleen een technische aanpassing, dus ons college stelt de aannahme van toen op dit moment niet ter discussie, maar wil er wel graag met u over in gesprek op het moment dat we met elkaar over het beleidskader milieu spreken.

Dan heb ik, denk ik, alleen nog een motie te beantwoorden. De motie vraagt een beoordeling van de berekeningen van de geluidscontouren van deze wijzigingsverordening door LNR. LNR heeft zelf de contouren berekend en past ook gewoon het vierogen-principe toe. Het lijkt me dus niet veel toe te voegen om haar opnieuw te vragen dit te berekenen. En mevrouw Vlasveld heeft een vraag, zie ik-

De **voorzitter**: Nee, het is aan mij om mevrouw Vlasveld het woord te geven, niet aan u.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Excuses, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik wilde u laten uitspreken en daarna mevrouw Vlasveld het woord geven.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Mijn tweede zin zou zijn geweest: en ik ontraad deze motie.

De **voorzitter**: Nou, dat is toch nuttige informatie! Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Voor zover ik weet, heeft de LNR alle berekeningen van alle luchthavens op één grote hoop gegooid en waar het ons in deze motie over gaat is dat het specifiek voor Seppe gebeurt. Ik begrijp wat u zegt en ook dat het gaat om een politieke keuze om groei, en daarmee ook meer geluid, toe te staan binnen de nu geldende normen, maar ik zou toch willen vragen om, gezien het feit dat we toch moeten wachten totdat alle appendices, de verklaring et cetera

gereed zijn en de verordening daadwerkelijk in werking treedt, het van tevoren gewoon door te laten rekenen.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja, voorzitter, nogmaals: ons college ziet daar geen enkele reden toe en vindt dat het niets toevoegt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslagingen over dit voorstel. We gaan door naar het volgende voorstel: uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid.

9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid

De **voorzitter**: Ik wil u erop wijzen dat wij nog vier voorstellen te gaan hebben en we ook nog de stemmingen hebben, en u weet het: er is niét op eten gerekend. Ik geef als eerste het woord aan de heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, voorzitter. Vandaag bespreken we vier Statenvoorstellen die wat de VVD betreft eigenlijk gewoon in de bestuursrapportage besproken hadden moeten worden. Daarvoor zijn heel heldere procedures afgesproken, die al een tijd geleden met een notitie van de griffie in het presidium zijn besproken. Daarin is uiteengezet hoe de planning- & controlcyclus loopt, wanneer welke besluiten genomen worden en waar de financiële gevolgen landen. Deze vier wijzigingen hadden volgens die systematiek perfect gepast bij de eerste bestuursrapportage, want de voorliggende voorstellen zijn in lijn met de uitgebreid in PSW besproken en aangenomen beleidskaders, uitvoeringsagenda's en ook het coalitieakkoord. Wat de VVD betreft gaan we dus niet shoppen in de systematiek van planning & control, maar doen we het volgens die wijze. De VVD beperkt zich daarom tot deze bijdrage voor alle vier voorstellen. Wij zullen instemmen met de voorstellen, zodat het college aan de slag kan en Brabant nog innovatiever, ondernemender en duurzamer kan maken.

Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Boon interrumpeert u.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter. Dus als ik het goed begrijp, is de VVD het niet eens met de procedure die gevolgd is waardoor deze stukken nu op de agenda staan, maar als puntje bij paaltje komt gaat ze wel met alles instemmen. Dus u keft, maar blaft niet en na een plas blijft het zoals het was.

De **voorzitter**: De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Wij zijn het inderdaad niet eens met de manier waarop deze voorstellen nu besproken worden, maar als deze voorstellen gewoon bij de bestuursrapportage besproken waren hadden we er ook gewoon mee ingestemd. Dus nu moeten we, gedwongen eigenlijk, los instemmen met alle vier voorstellen, terwijl het ook in één keer bij de bestuursrapportage had gekund.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De begrotingswijziging ten aanzien van de uitvoering van faunapassages en het weide- en akkervogelbeleid van vijf miljoen euro is opgenomen in het addendum rond het bestuursakkoord. Het CDA vindt het een goede zaak dat twee miljoen euro beschikbaar wordt gesteld voor de akker- en weidevogels en het is fijn dat er moeite wordt gedaan om hier ook landelijk geld voor te krijgen. De CDA-fractie zal daarom instemmen met deze begrotingswijziging.

Met het rapport van het bureau ZET is een zeer gedetailleerd inzicht gegeven in wat er aan faunapassages nodig is, hoeveel er nodig is en wie daarvoor aan de lat staat. Het maakt de realisatie van deze opgave ook heel meetbaar. Uit de staatjes op de pagina's 38 en 39 van het rapport valt op te maken dat voor ongeveer de helft van de maatregelen de gemeente verantwoordelijk is. Uw college heeft in de tekst in de begrotingswijziging aangegeven dat de gemeenten zich beperkt verantwoordelijk voelen voor de realisatie van natuuropgaven. Stimuleren van de gemeenten moet een van de belangrijkste inspanningen zijn. De met deze begrotingswijziging vrijgemaakte middelen moeten daar een goede stimulans voor zijn.

De CDA-fractie wordt graag jaarlijks op de hoogte gehouden van de realisatie van de opgeloste knelpunten en specifiek wat de stand van zaken is van de realisatie van faunapassages door de gemeente. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Dank u wel, voorzitter. Het staat buiten kijf dat D66 de Brabantse natuurdoelen onderschrijft. Wij staan ook pal voor de bescherming van de biodiversiteit in kwetsbare soorten die het al zo moeilijk hebben in de Brabantse natuurgebieden en Natura 2000-gebieden. De juiste faunapassages zijn daar een essentieel onderdeel van en door een ontoereikende begroting zijn er extra middelen nodig om deze doelen te behalen. D66 stemt dan ook in met de voorliggende begrotingswijziging voor het vrijmaken van extra gelden voor het aanleggen van de benodigde faunapassages en het verbeteren van de leefgebieden voor weide- en akkervogels. Dit was immers nog onderdeel van het addendum bij de vaststelling van het nieuwe collegeakkoord.

Ondanks dat hebben we nog wel een kritische noot. Wat D66 betreft hoort het financieren van faunapassages eigenlijk te komen vanuit de stelpost mobiliteit in plaats vanuit de middelen natuur, dit omdat de veroorzaakte problemen voor verschillende diersoorten, zoals aanrijdingen en het doorkruisen van leefgebieden, grotendeels, al dan niet volledig, veroorzaakt zijn door de aanleg van wegen. De natuuropgave is namelijk al zo groot en de middelen beperkt, dat we alle beschikbaar gestelde middelen hard nodig hebben. De realisatie van de natuuropgave blijft achter en aanvullende middelen zijn dus cruciaal. Voor nu kan de gedeputeerde wat ons betreft voortvarend aan de slag en wij zullen haar progressie dan ook op de voet volgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter. Om een probleem op te lossen is allereerst een goede analyse nodig. Eerst moeten we weten wat de huidige situatie is, pas dan kunnen we bepalen waar we heen willen en vervolgens bepalen we de manier waarop we het probleem gaan oplossen. Met andere woorden: eerst beleid, dan geld. Jarenlang was dit ook de traditie in onze provincie, maar sinds GroenLinks is toegetreden tot de coalitie is dit beleid losgelaten. Er wordt flink gestrooid met uw belastinggeld. Ze – VVD, CDA, D66 en GroenLinks – gaan nu weer vijf miljoen euro van uw belastinggeld stuk slaan. Vijf miljoen euro wordt effe snel uitgegeven aan linkse hobby's, alsof vijf miljoen niks voorstelt. De PVV kreeg van de coalitie een paar A4'tjes waar we het mee moeten doen-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door mevrouw Van Dijk. Ze denkt dat ze gemist wordt, denk ik. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Haha, ja, we zitten wel achterin, maar ook de PvdA, toch niet een kleine onmisbare club, zit in de coalitie. Dus ik zou zeggen: doe uw huiswerk even goed!

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): De PvdA is een kleine club, een hele kleine club, en we hopen dat ze bij iedere verkiezing steeds kleiner worden. Dus ik ben ze niet expres vergeten, maar ik hoop ze bewust te vergeten.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Boon** (PVV): Ik ga even verder. Er wordt vijf miljoen euro uitgegeven aan linkse hobby's, alsof vijf miljoen niets voorstelt. De PVV kreeg van de coalitie een paar A4'tjes waar we het mee moeten doen en in deze A4'tjes staat niet waarom we vijf miljoen uitgeven en wat dit bedrag moet opleveren aan resultaat, niets! U, de Brabander, moet keihard werken en daarna moet u heel veel belastingen betalen, en dan hoopt u dat er verstandig wordt omgegaan met dit geld, maar helaas is dit niet het geval.

De PVV is bij uitstek de partij voor de natuur en het behoud van de weide- en akkervogels, maar doelloos met geld rondstrooien, nee, daar zijn wij niet van. De PVV wil zuinig en verstandig omgaan met het belastinggeld, úw belastinggeld. Daarom zijn wij genoodzaakt om tegen dit plan van onder andere de VVD en GroenLinks te stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Klein maar fijn, maar de PvdA kan instemmen met dit voorstel. Ook van ons had het bij de burap gemogen. Ik heb eigenlijk maar een enkele vraag. Indachtig uw opmerking aan het begin, houd ik het extra kort.

Het stuk spreekt van ecologische verbindingzones en ontsnipperingen. Kunt u aangeven hoe en door wie bepaald wordt welke als eerste aan bod komt als het budget niet toereikend is en hoe zich dat verhoudt tot onze gebiedsgerichte aanpak?

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, voorzitter, dank. Wij hebben kennisgenomen van de plannen om vijf miljoen euro beschikbaar te stellen voor investeringen in de aanleg van faunapassages en het verbeteren van de leefomgeving voor akker- en weidevogels. Er wordt in de stukken over meerdere knelpunten gesproken. Dit zijn plaatsen waar bijvoorbeeld ecologische verbindingzones moeten worden versterkt en waar de leefgebieden van akker- en weidevogels verruimd moeten worden. Ik weet nog wel een knelpunt: de Lithse, Geffense en Rosmalense polder om precies te zijn, of, om in groene termen te spreken, de duurzame polder. Dit gebied is een van de grootste weidevogelgebieden die Brabant rijk is. In dit gebied is men al 25 jaar lang bezig, samen met de agrarische ondernemers, om zogenaamde plas/dras-gebieden aan te leggen en bijvoorbeeld het maaischema aan te passen, dit alles om de akker- en weidevogelpopulatie verder te laten groeien en ruim baan te geven. Nu, anno 2022, zijn er in datzelfde gebied plannen om energie op te wekken door middel van een grootschalig industrieel windpark. Turbines van maar liefst 240 meter hoog zullen niet alleen de omgeving ontsieren, maar ook diezelfde akker- en weidevogels waar vandaag vijf miljoen belastinggeld voor wordt uitgetrokken, weggagen. Voorzitter, als dit groen beleid is, zijn we wel heel erg ver van het uiteindelijke doel afgedwaald. Want 25 jaar lang diverse financiële middelen aanwenden om vervolgens het behaalde doel omwille van klimaat weer af te breken, is niets anders dan kapitaalvernietiging.

In de stukken komt expliciet naar voren dat de leefgebieden van akker- en weidevogels moeten worden verbeterd en uitgebreid. Tegelijkertijd weten we dat windturbines een negatief effect zullen hebben op diezelfde populatie weidevogels. Is de gedeputeerde dan ook bereid om omwille van deze vogelpopulatie het windpark in de Lithse en Rosmalense polder in de betreffende gemeente ter discussie te stellen?

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel. We willen graag akkoord gaan met het alloceren van geld voor de akker- en weidevogels. Dat staat buiten kijf. Maar wij zullen als Partij voor de Dieren niet akkoord gaan met het doden van de vos, of andere diersoorten. Graag wil ik van de gedeputeerde een toelichting op de term 'predatorbeheer', zoals dat wordt gebruikt. Wordt dat expliciet onderdeel van de uitwerking? Wij leggen de nadruk op preventieve diervriendelijke maatregelen, maar niet op het doden van bijvoorbeeld vossen. Het mag niet zo zijn dat dieren van één soort worden gedood om dieren van een andere soort te behouden. Graag een reactie van het college.

Ook met dit extra geld voor de faunapassages is het tekort nog steeds immens. Er is 50 miljoen euro nodig om meer dan duizend knelpunten op te lossen, en laat ik benadrukken: door die knelpunten worden dagelijks nog dieren dood- en aangereden. Wij hebben als provincie een belangrijke taak om die problemen aan te pakken. Dus het is ook een oproep aan onszelf als Staten. Als we dit serieus nemen, moeten we op termijn met die 50 miljoen euro over de brug komen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik hoorde de PvdA net zeggen dat ze klein en fijn is. Ik kan u zeggen: 50PLUS is kleiner, maar vooral fijner. Wij zitten heel simpel in dit onderwerp. Wij kunnen de begrotingswijziging uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid gewoon steunen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, voorzitter, ik wil er toch iets meer over zeggen, maar niet zozeer over de inhoudelijkheid van de faunapassages, weide- en akkervogelgebieden, want daar is al genoeg over gezegd. Andere fracties zijn daarover heel duidelijk geweest en ook het stuk is er heel duidelijk over. Alleen, ik kwam in het GS-stuk een passage tegen die bij Lokaal Brabant toch wel tegen het verkeerde been was. Ik citeer: "Recente navraag bij de gemeenten leert dat zij beperkt verantwoordelijkheid voelen voor de hierboven genoemde natuuropgave. Het is niet verplicht, ze hebben geen of weinig kennis, capaciteit en/of geld en hebben weinig tot geen ervaring met natuurontwikkeling. De motivatie om de maatregelen te nemen wisselt nogal per gemeente." Nou, het zal je maar gezegd worden als gemeente, als ambtenaar en als medewerker van die gemeente, als je dit soort dingen leest en hoort! Daar worden ze niet blij van.

Voor ons was dit aanleiding om binnen ons platform eens te kijken hoe het nu in werkelijkheid zit bij die gemeenten. Nou, dan krijgen we toch een heel ander beeld. De gemeenten hebben inderdaad een problematiek om met elkaar af te moeten wegen en prioriteiten te stellen waar ze hun middelen inzetten, maar aan de andere kant kwam ook heel nadrukkelijk het signaal naar voren dat zij, als zij gebruik willen maken van regelingen, in een aantal gevallen een erg theoretisch kader tegenkomen en in een aantal gevallen ook erg kostenverhogende maatregelen daardoor worden opgelegd, en dat die juist contraproductief werken in het kader van het beleid. En in het veld zijn heel veel deskundigen aanwezig. We hebben het dan over de agrariërs, we hebben het over de wildbeheereenheden, we hebben het over de natuur. Als we kijken naar de nieuwe gemeente Maashorst, waar een groot deel van de ambtenaren juist met natuurvraagstukken als deze bezig is in het kader van de Maashorst, dan denk ik dat we met elkaar toch die passage, die ik daarnet noemde, zo niet kunnen ondersteunen. In ieder geval kunnen wij als Lokaal Brabant dat niet. Uit alles blijkt dat de samenwerking gebaat is bij een goede dialoog tussen

gemeente, provincie en alle betrokkenen, en dat er een belangrijke impuls kan uitgaan van deze vijf miljoen, mits we maar eenvoudige, weinig in theoretische zin, maar op praktische gronden gerichte maatregelen nemen-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, het gaat niet zozeer om de heer Van Pinxteren, maar ik heb wel moeite met de orde. Want we zitten hier nou net te doen alsof we een voorstel bespreken om faunapassages aan te leggen, maar we bespreken een voorstel om een begroting te wijzigen.

De **voorzitter**: Dat klopt, maar er is wel besloten om dit te bespreken en dat niet bij de begrotingswijziging te doen, dus dat is de reden dat mensen toch op deze manier het woord kunnen voeren. De heer Van Pinxteren. U bent overigens door uw tijd heen, dus ik verzoek u uw zin af te ronden.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ik roep op de dialoog met de gemeenten te voeren, want de gemeenten hebben 50 procent van de maatregelen te nemen, en op een open en opbouwende manier, en niet zoals in die passage die ik geciteerd heb.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Boon heeft nog een interruptie op de heer Van Pinxteren?

De heer **Boon** (PVV): Ik wil graag weten of wij op dezelfde lijn zitten. Deelt u dan de mening dat er geen analyse is uitgevoerd op wat de huidige situatie is en waar we heen willen, en dat we dat eerst moeten doen, ook samen met de gemeenten, voordat we een goed plan kunnen maken waarop we een goede begroting kunnen toetsen? Bent u dat met me eens?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Nee, mijnheer Boon, dat ben ik niet met u eens, want de onderliggende stukken geven daar al behoorlijk wat inzicht in. Daarnaast zijn ook bij de gemeenten over het algemeen behoorlijk wat stukken aanwezig, zodat zij die analyse al voor een belangrijk deel gedaan hebben, en dat hoeven we hier in de provincie niet over te doen.

De **voorzitter**: Het woord is aan de gedeputeerde.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Dank u wel, voorzitter. Ik snap de opmerking van de heer Heijmans heel goed. Tegelijkertijd zijn er vragen vanuit de Staten en ik zou wel erg langs die vragen heen gaan als ik puur bij de begrotingstechniek zou blijven. Maar ik heb ook u gehoord, en ook de heer Gremmen en anderen die daar anders over denken.

De heer Stoop en ook anderen spraken over de verantwoordelijkheid van gemeenten. Dat klopt: die zijn voor de helft verantwoordelijk en dat betekent dat ze een flinke opgave hebben; ik kom zo op de vraag van de heer Van Pinxteren daarover. We gaan echt wel 'effort' zetten op het betere gesprek met hen. En dan kom ik op de vraag van de heer Van Pinxteren. Wat in het stuk staat is gebaseerd op een enquête, op een uitvraag, op vragenlijsten, en dit is wat wij van gemeenten zelf hebben teruggekregen. Zij geven bij ons aan dat zij die prioriteit niet kunnen leggen, dat zij geen capaciteit hebben, en u weet: we hebben veel Brabantse gemeenten, veel verscheidene Brabantse gemeenten. Het zal beslist dan ook niet gelden voor de gemeenten met wie u hebt gesproken en er zijn ook prachtige uitzonderingen waar ik ook mee bekend ben. Een gemeente als Breda zal zich hierin helemaal niet herkennen en hoeft zich ook totaal niet aangesproken te voelen, want die is al erg actief met zowel de evz's als de faunapassages en steekt er ook eigen geld in en eigen capaciteit. Maar we zijn bijvoorbeeld ook met gemeenten in gesprek die wat

groter zijn en eigen ecologen hebben, om te kijken of ze hun kennis, vaardigheden, inzicht, kunnen bieden aan nabijgelegen gemeenten. Want je ziet bijvoorbeeld tussen grote en kleine gemeenten best wel een uitdaging en een verschil in waartoe zij wat betreft ecologische kennis en ontwikkelingen, ook in de gebiedsgerichte aanpak, in staat zijn. Ik denk dat het bij niemand te maken heeft met 'niet willen', ik denk dat het in een aantal gevallen simpelweg 'niet kunnen' is. Wij gaan in ieder geval 'effort' zetten waar wij kunnen de komende tijd richting die gemeenten, hoe zij aanspraak kunnen maken op dit budget. Het zal voor hen echt aantrekkelijker zijn dat het budget nu flink is opgehoogd, overigens niet alleen met deze addendum-middelen, maar bijvoorbeeld ook met de herallocatie van de gruttomiddelen hebben wij recent nog een deel extra middelen naar Brabant toe gekregen. Er zijn dus extra redenen om met die gemeenten, en ook met de agrarische natuurverenigingen, in gesprek te gaan.

De heer Stoop vroeg of PS jaarlijks op de hoogte kunnen worden gehouden van de voortgang. Dat kan. Wij kunnen u via de Sturen en verantwoorden-cyclus, en dan specifiek de jaarrekening, op de hoogte houden van de subsidieaanvragen. Ik ben zelf ook wel nieuwsgierig hoe dat gaat zijn. Ik hoop natuurlijk dat we de turbo erop kunnen zetten de komende jaren en ik kijk er ook onze eigen ambtelijke organisatie, maar ook Brabants Landschap bij het coördinatiepunt, op aan, om te zorgen dat ze iedereen die interesse zou hebben daarop aanspreken, het betere gesprek voeren en kijken hoe we op allerlei manieren belemmeringen kunnen wegnemen. Dus die voortgang komt naar u toe.

Mevrouw Van Kessel, D66, vroeg of het niet een taak is van mobiliteit. Nou, ik kan u zeggen dat we binnen deze provincie een goede combinatie maken tussen de inzet van inframiddelen – dan moet u bijvoorbeeld denken aan dassentunnels, en dan kijken wij vanuit natuur of we daar misschien, als het billijk is, een keer een plus op kunnen zetten, denk bijvoorbeeld aan reeën die wat breder materieel nodig hebben, zeg maar, om te kunnen migreren, en het is ook beter voor de verkeersveiligheid. Daarmee denk ik dat je een win-win kunt creëren. Als je kijkt naar soorten migratie, zie je dat dat op de kaart van Brabant over het algemeen verticaal is, langs de beekdalen, en onze infrastructuur in onze stedelijke ontwikkeling is nu eenmaal wat meer horizontaal. Het is zo, niemands schuld, denk ik, het is autonoom zo gegaan, maar ja, wij hebben wat betreft de ecologie en de wildmigraties nu eenmaal te maken met die systematieken. Ik denk dat het heel verstandig is dat wij nu die extra inzet mogen gaan plegen.

De heer Boon zei een soort breuk te zien sinds het toetreden van een van de coalitiefracties. Ik denk dat we hier te maken hebben met een serie aan wijzigingen die eigenlijk bij voortduring plaatsvindt: de wijziging van mijn bestuurlijk voorganger rondom de evz's was voor mijn komst, in 2020 de wijziging van de begrotingssystematiek, als u dat bedoelt, was 2018, en zo hebben wij, als het gaat over natuurbeleid eigenlijk voortdurend aanpassingen, om te zorgen dat we de natuurmiddelen efficiënter inzetten. Dus ik zie geen verschil in dat opzicht met voorgangers in het college en in de coalitie.

Mevrouw Van Dijk van de PvdA vroeg: wie bepaalt nou wie voor het eerst in aanmerking komt voor deze middelen? Voor al onze subsidies geldt dat we niet vooraf gaan bepalen als college 'wie het eerst komt, het eerst maalt' in dit opzicht. Maar ik heb net in de uitwisseling met onder meer de heer Stoop en de heer Van Pinxteren hopelijk duidelijk gemaakt dat wij wel heel veel mensen van plan zijn wakker te maken, dat die subsidieregeling er is. En gelukkig is het zo dat waar die eerst 250.000 euro was, die nu ook substantieel groter is de komende twee jaar, dus we kunnen ook meer gemeenten gaan bedienen en overigens ook de agrarische natuurverenigingen, die mij al hebben laten weten dat ze blij zijn met deze middelen, en ook blij met die extra akkervogelinzet vanuit het gruttoplan-

De **voorzitter**: Wilt u richting een afronding komen?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Zeker.

Als het gaat over predatorbeheer, de fractie van de Partij voor de Dieren: dit is echt geen onderdeel van dit plan. Dus ik kan u niet naar aanleiding van deze begrotingswijziging en deze addendummiddelen bijlichten op predatorbeheer, omdat wij simpelweg via deze begrotingswijziging aan uw Staten vragen om het te alloceren voor deze twee zaken. Op predatorbeheer zit geen beleid in wat wij nu doen.

De heer Rutjens vroeg of het geen kapitaalvernietiging is. Akker- en weidevogels zitten meestal onder het punt waarop de windmolens, als ik het me goed herinner van de Lithse polder- dat is meer roofvogelhoogte, als het al een probleem zou zijn, en weide- en akkervogels dan wat minder. Wij hebben u in een eerder debat over windmolens aangegeven dat wij de adviezen van de Vogelbescherming en andere zoveel mogelijk volgen bij de doorvertaling van de RES-en en de REKS-en als het gaat over windturbines.

De **voorzitter**: U bedoelde de heer Duijs van de Groep Rutjens.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): O, sorry, de heer Duijs, ja, u heeft gelijk.

De **voorzitter**: Dat was 'mmm, denk ik, hè? Althans: u bent gewoon door de tijd heen.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ja.

De **voorzitter**: Oké. Dan sluit ik de beraadslagingen-

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter, voorzitter!

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Boon?

De heer **Boon** (PVV): Ik had nog een interruptie; ik zwaaide al een tijdje-

De **voorzitter**: Dat had ik niet gezien. Mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Dank u wel. Mijn belangrijkste vraag is eigenlijk, want dat staat er niet in: waarom geven we nu vijf miljoen uit? Nergens is onderbouwd waar dit bedrag vandaan komt. Het had vier miljoen kunnen zijn, het had tien miljoen kunnen zijn, waarom is het vijf miljoen en wat moet het opleveren aan resultaat? Wat ik tegenkom zijn 60 faunapassages. Faunapassages zijn een middel, het is geen doel, denk ik, want ik kan wel 60 faunapassages in mijn achtertuin neerzetten, maar daar schieten we niks mee op. Dus waarom is dit bedrag gekozen en wat moet het opleveren? Want we maken nu wel geld beschikbaar, maar we hebben eigenlijk geen beleid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Er zijn een aantal antwoorden op deze vraag. De inventarisatie van bureau ZET, waaraan ook de heer Stoop van het CDA refereerde, geeft een basis waarop je kunt overwegen om je beleid aan te passen. Wij hebben gemeend dat dat verstandig is. We zouden nog veel meer geld aan u kunnen vragen, maar wij doen ook aan financieel verstandig beleid als college, om alle 350 knelpunten aan te pakken. We pakken er nu 60 daarvan aan. Je moet kiezen in middelen en dit is een verhoging van middelen. We worden daarbij ook geholpen door een rapport van de Algemene Rekenkamer, in opdracht van de Rijksoverheid, hoe je middelen voor akker- en weidevogelbeleid beter kunt inzetten en aanpassen. Daarmee geven wij blijk van voortgaand inzicht vanuit de samenwerkende overheden in het beter besteden van middelen voor natuurbeheer.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, spreken wij wel over hetzelfde rapport van bureau ZET? Want volgens mij is dat rapport meer dan drie jaar geleden uitgekomen en ondertussen hebben we hier bijna vier

verschillende coalities gehad. Ik neem aan dat die coalities in de tussentijd ook iets gedaan hebben. Gaan we ons nu echt baseren op een rapport van drie jaar geleden?

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Ik kan u zeggen dat coalities voorafgaande aan deze zich ook hebben vergewist van de inhoud van de diverse rapporten en bijvoorbeeld ook in gesprekken met agrarische natuurverenigingen steeds hebben geprobeerd om die maatregelen te nemen die goed zijn voor weide- en akkervogels. Wij hebben ook gewoon steeds meer inzicht in wat er werkt in de praktijk en zijn daarover overigens ook met de boeren zelf goed in gesprek. We zijn ook ontzettend blij dat in het GLB, het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid, meer mogelijkheden kunnen komen voor eigenlijk het structureel belonen van groenblauwe diensten. Dit is in die zin ook een logische voortgang van bestuurlijke voorgangers, die hebben aangegeven dit een belangrijke transitie te vinden, dat ook de natuurinclusieve onderdelen van de boerenpraktijk worden beloond.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik wil de heer Boon vragen of hij misschien nog een keer het addendum op het bestuursakkoord wil lezen, waarin duidelijk staat waar die vijf miljoen euro vandaan komt.

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Boon, tot slot, in de afronding.

De heer **Boon** (PVV): Daar wil ik even op reageren, want ik had geen derde termijn, dus ga ik het nu even proberen. Waar kunnen wij dan straks deze gedeputeerde op afrekenen? Kunnen we deze gedeputeerde afrekenen op het vinkje "er zijn 60 faunapassages gezet" en wat die opleveren maakt pepernoot uit? Of gaan we echt kijken wat het doel is, en gaan we daar de gedeputeerde op afrekenen, en welke doelen gaan we dan stellen om de gedeputeerde op af te rekenen? Daar mag de gedeputeerde zelf ook op reageren.

De **voorzitter**: We zitten echt in de afronding. Tot slot de gedeputeerde, en dan sluit ik de beraadslagingen daarna echt.

Mevrouw **Roijackers** (GS, GL): Voorzitter. Ik heb in de richting van de heer Stoop gezegd, als het gaat over de maatregelen: dat is natuurlijk heel afrekenbaar en meetbaar zo u wilt. En daarnaast hoop ik ook zelf dat in de voortgang van de Brabantse natuur en de toestand van de Brabantse natuur gaat blijken dat de combinatie aan beleidsinzet vanuit verschillende programma's, waaronder dit onderdeel, ertoe leidt dat populaties ten aanzien van weide- en akkervogels, maar ook populaties van diersoorten die gebruikmaken van de faunapassages, in een gunstiger staat komen. Dat is dan afrekenbaar zo u wilt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel en we gaan naar de bespreking van het onderwerp VTH.

8/22 Onttrekking egalisatiereserve VTH

De **voorzitter**: Slechts een beperkt aantal fracties heeft zich voor woordvoering gemeld. Mijnheer Boon heeft het woord.

De heer **Boon** (PVV): Kijk, we beginnen meteen met de bestel

Helaas hebben dit college en het vorige college met Forum voor Democratie en JA21 besloten om de Brabantse boeren te discrimineren en op te zadelen met een berg onhaalbare provinciale regelgeving

genaamd Transitie Veehouderij. Om deze provinciale regeldruk te controleren en vergunnen moet de provincie extra kosten maken. En nu vraagt de coalitie of we effe 1,5 miljoen euro willen overmaken. Nee, dat gaan we niet doen. De PVV is tegen de discriminerende regelgeving voor Brabantse boeren. Dus u krijgt van ons geen cent hiervoor. Wij komen wel op voor de Brabantse boeren, wij houden onze rug wel recht. Wij verkopen onze idealen en ziel niet voor twee kartelbaantjes.

De PVV is bereid om mee te denken over de kosten die gemaakt moeten worden voor de implementatie van de uitgestelde Omgevingswet en de aanvullende opdrachten, maar wel dan eerst via een informatieve en oordeelsvormende vergadering.

Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De PvdA kan ook met dit voorstel instemmen, en ook dit had bij de burap gemogen. Ook hier houd ik het kort. In het voorstel staat dat de Omgevingswet voor 0,75 miljoen euro en de transitie landbouw voor 1,5 miljoen euro samen de belangrijkste reden zijn voor deze begrotingswijziging. Daarom mijn vraag: wordt die rekening misschien ook nog even voorgelegd bij het Rijk, omdat daar het initiatief toch vandaan komt? En even doordenkend aan de omgevingsdienst, de opdracht die gaat komen: wat betekent dit voor extra kosten, zeker nu ook de wet is uitgesteld, en ook voor de transitie? We komen er nog over te spreken. Zou u dat daarin kunnen meenemen? Graag uw reactie.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS kan zich geheel vinden in deze begrotingswijziging.

Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Ook Lokaal Brabant kan zich vinden in deze begrotingswijziging, maar we hebben wel een kritische kanttekening bij het verhaal, en die betreft de uitbreiding van 3,1 miljoen euro als budget richting de omgevingsdiensten. De afgelopen jaren hebben we gezien dat de omgevingsdiensten heel veel moeite hebben gehad om kwalitatief en kwantitatief voldoende capaciteit te leveren om het voormalige budget vol te kunnen maken en te zorgen dat de taken en diensten uitgevoerd worden. We spreken hier over een uitbreiding van 3,1 miljoen euro op jaarbasis. Als we dat even terugrekenen richting de tarieven van de omgevingsdiensten, dan hebben we het hier over een slordige 30.000 manuren, en dat is afgerond 25 fulltime fte extra. Wij maken ons hier als Lokaal Brabant wel zorgen over, want we kunnen wel extra budget beschikbaarstellen, maar het moet ook wel ingevuld kunnen worden door de omgevingsdiensten. Onze vraag aan de gedeputeerde is dan ook: als de omgevingsdiensten niet in staat zijn de kwalitatieve en kwantitatieve vraag in te vullen, wat dan?

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de gedeputeerde. Ik heb vragen van de Partij van de Arbeid en Lokaal Brabant gehoord. U heeft het woord.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. De Partij van de Arbeid moet ik in antwoord op haar vraag mededelen dat wij de extra kosten ad 1,5 miljoen euro niet bij het Rijk kunnen neerleggen, omdat het geen verplichting betreft van het Rijk. De transitie veehouderij is een eigenstandig beleid van u, van onze provincie, die ervoor moet zorgen dat we hier een toekomstbestendige,

zorgvuldige veehouderij houden in Brabant. Daar zetten we ook op in en om die reden is ook in het bestuursakkoord 'Kiezen voor kwaliteit' budget gealloceerd voor de begeleiding van de transitie veehouderij in de periode tot en met 2023. En voor '22 is 1,5 miljoen euro gereserveerd.

U heeft ook gevraagd wat dit nu betekent voor de opdracht van de omgevingsdienst de komende jaren. Voor vergunningverlening en toezicht en handhaving zijn die middelen niet nodig, maar wel voor een aantal zaken die volgen op het Intensieve Toezicht Veehouderij-traject dat we hebben gehad. Het zijn aanvullende opdrachten die geen gevolgen hebben voor de reguliere opdrachten aan de omgevingsdienst. Het betreft bijvoorbeeld de Taskforce transitie veehouderij. Uit het ITV-traject komen acht maatregelen naar voren die geïmplementeerd moeten worden door de omgevingsdiensten, die de processen verbeteren en ook de resultaten verbeteren. Een stukje gaat ook naar de werving en opleiding van vergunningverleners. Dit is tevens een antwoord in de richting van de heer Van Pinxteren: daarop wordt ook ingezet, zodat ook de kwaliteit en de kwantiteit geleverd kunnen blijven worden. Er gaat ook een stukje naar 'betrouwbare brondata', zijnde een grootscheepse actualisatie van het web-gebaseerd bestand veehouderijbedrijven en ook naar de BZV-actualisatie. Dat is dus de besteding van de middelen. En even in de richting van de heer Boon. U zegt dat dit discriminerende maatregelen zijn. Nou, wij zijn van mening dat het tegendeel waar is. Wij werken met elkaar aan een toekomstbestendige, zorgvuldige veehouderij in Brabant en deze uitgaven staan daarvan ten dienste. Tot zover.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel voor uw antwoorden en de toelichtingen. Zou u dit kunnen meenemen in het proces dat we ingaan naar de nieuwe opdrachten van de omgevingsdiensten? Want het zijn een heleboel extra dingen en het zou ons helpen in het inzicht daarin.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dat zullen we doen, mevrouw Van Dijk.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren nog.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, voorzitter. Normaal gesproken hebben we rond juni een evaluatie van de voortgang van de activiteiten van de omgevingsdiensten. Kunnen we dan een eerste evaluatie krijgen hoe het staat met de inzet van deze middelen?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Uiteraard zullen we dat meenemen, mijnheer Van Pinxteren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslagingen over dit voorstel. Ik sluit die dan ook. We gaan door met de bespreking van het beperkte bespreekstuk Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling.

4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling

De **voorzitter**: U heeft hiervoor maximaal twee minuten. Een uitzondering daarop is de PVV, die aangegeven heeft drie minuten te willen spreken. Ik geef het woord aan de heer Spooren.

De heer **Spooren** (CDA): Voorzitter, dank je wel. Voorzitter. We constateren dat we zakken op de ranglijst van innovatieregio's. Het CDA hecht eraan de resultaten die we beogen te bereiken met de uitvoeringsprogramma's te halen. Derhalve is wat ons betreft een extra impuls, dan wel een versnelling, op zijn plaats. Met deze investeringsimpuls wordt het mogelijk deze ontwikkeling te keren en de innovatiekracht van de Brabantse economie te versterken. De tabel op pagina 6 van de begrotingswijziging geeft een goed beeld van de wijze waarop deze extra investeringsimpuls bijdraagt

aan het doel dat we voor ogen hebben. Hierbij zouden wij wel bij de tweede tranche aandacht willen vragen voor de preventieve gezondheidsaspecten en projecten. Daarnaast zijn we benieuwd naar de stand van zaken van de evaluatiestudie naar het gevoerde economische beleid, gebaseerd op het Economisch Programma 2020.

Voorzitter. Het CDA kan instemmen met het voorstel om een extra investeringsimpuls middels de begrotingswijziging beschikbaar te stellen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Dank u wel, voorzitter. Investeren in economie, kennis en talent is voor D66 een constante factor, willen wij onze regionale economie en onze concurrentiepositie versterken ten opzichte van de andere regio's in den lande. Duurzame economische ontwikkeling is zonder voldoende kennis en talent niet mogelijk. We zien helaas een groeiend tekort ontstaan aan voor onze economie noodzakelijke kennis en talent in onze regio, maar ook landelijk. Dit vormt een serieuze bedreiging voor de verdere economische ontwikkeling in onze regio.

Onze fractie gaf al eerder aan dat wij ons zorgen maakten over onze dalende positie, van 24 naar 36, op de ranglijsten van de innovatieregio's. Tevens hebben wij aan GS gevraagd om extra maatregelen te nemen om onze positie te verbeteren. Om die reden begrijpen en onderschrijven we het doel van het voorstel om maatregelen te nemen om de innovatiekracht van de Brabantse economie te versterken en daarmee onze positie op de ranglijst weer te verstevigen. Hiervoor wordt door GS een aanzienlijk bedrag van veertien miljoen euro gevraagd voor het jaar 2022. Voor onze fractie is nog niet helemaal helder voor welke maatregel hoeveel nodig zal zijn, welke doelen en kpi's aan die maatregelen worden gekoppeld en binnen welke termijn hiervan resultaten worden verwacht. Hebben we nog ruimte om bij te sturen wanneer de verwachte doelen niet, of niet op tijd, worden gehaald? Kunnen GS ons hierover nader informeren? Tot zover en dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel voorzitter, en ook dank aan de gedeputeerde voor het voorstel. Ik zal kort zijn namens GroenLinks. De ruim 30 procent budgetverhoging van GS illustreert volgens mij de grote ambities van deze gedeputeerde om onze provincie ook op lange termijn een wereldspeler van formaat te laten zijn op dit gebied. Wij zijn dan ook positief over het voorstel. De forse verhoging lijkt ons, althans woordelijk, wel erg veel gericht op de ranglijstjes en misschien iets te weinig op de maatschappelijke meerwaarde. Ik ben benieuwd of de gedeputeerde daar nog iets over kan zeggen. In zijn stuk noemt hij ook het Actieplan arbeidsmarkt. Daarnet hadden we het al over het talent dat gezocht moet worden. Tijdens de behandeling van het Actieplan arbeidsmarkt hebben wij ook aandacht gevraagd voor de hoogopgeleide statushouders in onze provincie, om te kijken hoe wij die kunnen betrekken bij ons beleid, ook bijvoorbeeld in deze sectoren. Zou de gedeputeerde daar ook nog iets over kunnen zeggen? Verder, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. In de toren is de paniek uitgebroken, want: ojee, we zijn van plek 24 naar plek 36 gedaald op de ranglijsten van innovatieregio's! Boehoe, wat een drama. Terwijl de horecaondernemer het water aan de lippen staat en niet kan slapen van de zorgen, winkels weer voor 'tig' weken gesloten waren, de evenementenbranche het onverminderd moeilijk heeft en het mkb gesloopt wordt, is het college van slag omdat we in het bestuurlijke pronkstukje zijn gedaald. En dus rommelden GS een Statenvoorstel de agenda in waarvan de urgentie volstrekt onduidelijk is en vragen GS maar even aan

PS om 22 miljoen euro te schuiven, want dat ranglijstje, ja, dat is heilig. Nergens is onderbouwd of dat ook daadwerkelijk effect heeft op onze economie en of een alternatieve besteding van die middelen niet een betere uitkomst zou kunnen hebben.

En wat is dat dan toch, die drang van een overheid om zich zo nadrukkelijk inhoudelijk met het bedrijfsleven te bemoeien? Privaat en publiek raken meer en meer verstrengeld, en dat is een uiterst kwalijke ontwikkeling. Er dient juist een heldere en scherpe grens te bestaan tussen publiek en privaat, met helderheid over zeggenschap. In plaats daarvan laat de overheid zijn oor meer en meer hangen naar het private dan naar het publieke belang. Post-politiek liggen daar natuurlijk wel de leukste baantjes.

Zonder enig blikken of blozen volgt een wankel onderbouwing over waarom we geld moeten schuiven om aangevuld met middelen van Rijk en EU de regio weer in het lijstje te laten stijgen. Da's heel leuk, voorzitter, maar andere regio's doen exact hetzelfde, en dus wordt kostbaar belastinggeld verspild aan een soort van wapenwedloop om een hogere plek op het ranglijstje. Dat kan niet de bedoeling zijn. Bovendien wordt dus vanuit meerdere potten publiek geld voor dezelfde doelen geld geschoven. Voorzitter, daar is belastinggeld niet voor bedoeld. De overheid moet er zijn om voorwaarden te scheppen, zodat ondernemers gewoon zelf hun ding kunnen doen.

Dan de concreet te financieren projecten die het college voorstelt. Voorzitter, dit is echt schandalig. Wederom de usual suspects die al van alle kanten potten goud toebedeeld krijgen. Waarom moet de belastingbetaler opdraaien voor testfaciliteiten rondom sensoren en artificial intelligence? Kan Bill Gates dat niet lekker zelf financieren? En de versterking van pharma. Pardon? Kunnen die zelf de miljardenwinsten van de afgelopen anderhalf jaar niet gewoon verzilveren? Moet ook hier de belastingbetaler weer de portemonnee trekken? Voorzitter, dit voorstel is werkelijk absurd.

Dan nog iets over het stuk zelf, voorzitter. Dat het kennisniveau over sturen met kaders bedroevend was is reeds bekend, maar het is zorgelijk om te lezen dat de gedeputeerde van economie het verschil tussen begrippen als ambitie, doelen en kpi's kennelijk niet beheerst. Zo lezen we zinsneden als "dat GS bevoegd is voor de uitvoering van de ambities en doelstellingen" en "met de investeringsimpuls versnellen we de realisatie van kpi's". Voorzitter, het college mag uiteraard een ambitie hebben, maar formuleert doelen ten behoeve van de kaderstelling door PS, en kpi's zijn gewoon maatstaven om na te gaan of en in hoeverre de doelen al gerealiseerd zijn.

Voorzitter, de PVV is, zoals u zult begrijpen, voornemens om tegen dit voorstel te stemmen.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Ik geef het woord aan de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Ik zal hierover ook kort zijn. Ten eerste had het wat ons betreft ook gewoon bij de burap gekund en ten tweede zijn wij er vóór dat GS hun best doen om aan onze gezamenlijk vastgestelde doelstellingen te voldoen en daartoe dit neerleggen. Dus grote steun vanuit de PvdA.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens heeft het woord.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter.

Dames, mijne heren Brabanders. Laten we het ons proberen voor te stellen. U bent VVD/66-politicus, de carrière loopt lekker, u bent al een tijdje stabiel aan het besturen en u mag een grote pot geld beheren om problemen glad te strijken. En dan wordt u opeens in eigen kring bekritiseerd. Een clubje EU-carrièrepolitici en voorlichters wijst u erop dat u op de Regional Innovation Scoreboard Index niet meer op plek 24 staat, maar op plek 36. Oei, dan verslik je je toch wel in je bitterbal! Hoewel bijna niemand in Brabant ooit van die index had gehoord, laat staan dat ze die belangrijk vinden, worden direct wat miljoenen vrijgeschuifeld voor een investeringsimpuls. En als we verder lezen: blijkbaar gaat het minder goed met R&D en ondernemerschap, zaken waar de overheid vooral een belemmerende rol in kan spelen. Je zou verwachten dat liberale partijen geloven in een vrije markt versus een van boven opgelegde

planeconomie. Je zou verwachten dat lasten en regeldruk verminderen nu prioriteit gaan krijgen en dat ondernemers ruimte gaan krijgen. Nee, belastinggeld dat ooit afgenomen is van Brabantse burgers en bedrijven wordt herverdeeld. De investeringsimpuls gaat aansluiten bij de agenda's van Rijk en EU. Er komen challenges, agenda's en een programmeringsdocument. Zo stimuleer je geen ondernemerschap, zo wordt wel een generatie subsidieslurpers en consultants opgevoed, die weet hoe ze moeten pitchen, subsidies lospeuteren en deugverhalen ophangen. Zo voert deze coalitie een beleid van geprivatiseerd socialisme dat echt ondernemerschap verstikt. En als we tóch naar een Europese lijst moeten kijken, laten we dan eens kijken naar het vijfde evaluatierapport van GRECO, de Europese corruptiewaakhond. Zij stelde afgelopen zomer al dat integriteitssystemen in de Nederlandse politiek tekortschieten. Laten we dan eens heel hard aan dát lijstje gaan werken!

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter. Het zijn roerige tijden. De crises stapelen zich op, de klimaatcrisis zet ons voor een immense opgave, de stikstofcrisis vergt een omslag in ons denken en handelen, daarnaast hebben we ook nog te maken met een biodiversiteitscrisis en verdroging en corona zet onze samenleving helemaal op z'n kop. De vraag is, voorzitter: in wat voor wereld gaan onze kinderen dadelijk opgroeien? En alsof dat allemaal nog niet genoeg is, is Brabant ook nog eens gedaald op een ranglijstje van innovatieregio's. Met de prioriteiten die dit college stelt betekent dat dat we hier 22 miljoen euro tegenaan moeten gaan gooien. Voorzitter, wij vinden dat ronduit schaamteloos. We zijn als regio niet minder innovatief geworden, maar we kunnen het blijkbaar niet hebben dat andere regio's nog innovatiever zijn. Waar houdt dit op? Het is al erg genoeg dat de economie tegenwoordig als doel wordt gezien in plaats van als middel voor het welzijn van ons allen. Gaan we nu echt nog een stapje verder door de positie op een economisch ranglijstje als doel te zien? Economie staat in dienst van de samenleving, niet andersom. Het is geen doel op zich.

Het mag duidelijk zijn dat wij als Partij voor de Dieren volmondig tegen dit voorstel zijn. We hopen dat dit college wil leren om te kijken naar waar we voldoende hebben en niet naar waar we meer van willen hebben, zodat onze kinderen ook nog een Brabant hebben om voor te leven.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers heeft het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Pfoe. Een ander geluid, mijnheer de gedeputeerde. Wij zijn enthousiast over wat hier staat, en dat bent u van 50PLUS natuurlijk niet gewend. Maar ik moet u zeggen: een heel item over ouderen, ik wist niet wat mij overkwam, en dat zeker bij die arbeidsmarkt! Dus wij zullen deze begrotingswijziging volledig ondersteunen, met één vraag, en daar moet u me een beetje in mee helpen: wat wilt u nu echt voor die ouderen gaan doen op die arbeidsmarkt?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Als Lokaal Brabant hebben wij ook met belangstelling deze notitie gelezen. We vallen terug van plaats 24 naar plaats 36 van de meest innovatieve regio's, niet omdat we minder presteren, maar omdat anderen beter presteren. Onze vraag is dan ook meteen: hoeveel regio's staan er wel op dat lijstje? Zijn er dat 50, 100, 1000? Dat maakt nogal wat uit bij die positiewijziging. De vraag waarom ons dit overkomt is niet beantwoord in dit Statenstuk. Op welke onderdelen van de monitor zijn andere sneller gegroeid dan Brabant? Dat is een belangrijke vraag

om de juiste investering te kunnen doen in het herstel van de oude plaats, of mogelijk nog beter te worden dan de rest. Die analyse missen we als Lokaal Brabant in dit Statenstuk.
Positief zijn we over de voorwaarden verbonden aan de inzet van-

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren, u wordt geïnterrupteerd door de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik moet de heer Van Pinxteren toch een beetje ongelijk geven, want dat staat nou net weer wél in het stuk. Er staat namelijk dat het in Brabant goed gaat op het gebied van digitale vaardigheden, patenten en onderwijs – typisch dingen waar de overheid wat mee te maken heeft overigens –, maar dat het minder goed gaat met R&D en ondernemerschap, zaken waar de overheid niets mee te maken heeft. Dus staat wel in het voorstel hoor. Wat dat betreft moet ik de gedeputeerde toch even verdedigen.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, mijnheer Rutjens, maar ik had toch liever een diepere analyse gehad dan deze vier woorden.

Positief zijn we over de voorwaarden die verbonden zijn aan de inzet van de 40 miljoen euro. Aan welke multiplier denkt dit college bij de inzet van de middelen binnen de verschillende projecten? Wat is het cofinancieringspercentage? Is dat 60 procent, 70 procent, waar denkt het college aan? En wie heeft de eigendom over de gezamenlijk opgebouwde kennis als gevolg van deze investering? Is er een mogelijkheid om te komen tot een terugbetaling als het aanjaaggeld dat we er nu in stoppen succesvol gebleken is, zoals onder andere bij Brabant C, waar dat dan revolverend heet? Wie bepalen waar het geld naartoe gaat? In welke mate wordt in deze balans en de inzet van de middelen ook gekeken naar de drie p's: people, planet en profit?

Ook tevreden zijn wij over het feit dat GS willen gaan werken met duidelijke kpi's, iets wat in een normale onderneming dagelijkse kost is. Maar is de provincie wel een normale onderneming? Is de gedeputeerde af te rekenen als de kpi niet gehaald wordt, zoals dat in het bedrijfsleven wel het geval is?

Voorzitter. Voor nu lijkt me dit voldoende. Lokaal Brabant kijkt uit naar de beantwoording van de vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde heeft het woord, en daar heeft hij zeven minuten voor.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. We gaan kijken of we die zeven minuten ook daadwerkelijk nodig hebben, want we moeten aan de slag.

Dank aan de woordvoerders voor hun korte en krachtige bijdragen. We zijn al flink aan het werk, we boeken mooie resultaten om impact te maken op onze Brabantse samenleving via investeringen in onze Brabantse economie. Bij de goede bespreking van het programmeringsdocument, afgelopen september, voorafgaand aan de begrotingsbehandeling 2022, heeft het college inderdaad met u gedeeld wat de stand van zaken is van deze index. We hebben de ambitie uitgesproken, aanvullend op wat in het beleidskader economie stond, dat wij in de top 15 van deze ranglijst willen zijn. U heeft het college toen gevraagd met voorstellen te komen die binnen de vastgestelde uitvoeringsagenda's passen. Bij dezen het voorstel. Met deze impuls kunnen wij nog robuuster werken aan de missiegedreven innovatie en daarmee oplossingen zoeken voor maatschappelijke uitdagingen van morgen. Willen wij leidend blijven, en ja, dat wil dit college, op het gebied van kennis en innovatie, dat wat de Brabantse economie volgens ons uniek maakt, dan moeten we nú investeren op de thema's die genoemd staan, R&D, ecosysteemontwikkeling en ondernemerschap, om vervolgens de ambitie, de doelstelling, om in de top 15 van innovatieregio's te komen ook daadwerkelijk na te streven.

Dan de inbreng van een aantal fracties. Ja, gezondheid is één belangrijk element in de ambities die wij als provincie hebben. Het sluit aan bij de maatschappelijke uitdaging van morgen, om de ouderen, de mensen

die gezond moeten blijven, om dat van tevoren goed te kunnen meten, in te zetten, en we zijn ook in gesprek om input te leveren, bijvoorbeeld op de uitvoeringsagenda gezondheid, die mijn collega Lemkes nu aan het uitwerken is. Er zijn initiatieven rondom het Pivot Park, rondom de samenwerking: hoe zorgen we ervoor dat we in de toekomst op een hele goede manier patches op het lichaam, zodat we op afstand beter de mensen kunnen monitoren naar hun gezondheidstoestand? Dat soort projecten, daar zijn we mee bezig, met de diverse partners, zoals ziekenhuizen, ouderenzorginstellingen en andere gerelateerde organisaties.

De evaluatie van het Economisch Programma 2020. U heeft bij de begroting 2022 kunnen lezen dat we daarop in het eerste kwartaal van dit jaar zouden terugkomen. Ik weet niet of ik het dit kwartaal nog haal, maar ongetwijfeld dan heel snel in het volgende kwartaal. Dat proberen we te doen, mijnheer Spooren.

De heer Kutlu van D66: bijsturen, ja, de programmeringsdocumenten die weer op de agenda staan. Wij gaan nu aan de slag om de projecten met deze impuls te starten. Geef ons even wat tijd om daadwerkelijk die concrete projecten, die impuls, de afspraken daarvoor te maken en dan kan ik samen met alle andere activiteiten, met uitvoeringsagenda's kunnen we dat bij het programmeringsdocument in september weer bespreken.

GroenLinks: ranglijstjes. Ja, die geven wel een beeld, maar het is niet dat wij alles op alles zetten voor die ranglijsten. Wij starten altijd met onze maatschappelijk gedreven missies, en de uitdagingen en de oplossingen die via economische impulsen, via onze ondernemers, kennisinstellingen, dat we die bereiken. En van daaruit hebben wij de ambitie om op die ranglijsten te staan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, als ik zo naar de stukken kijk, Economisch Programma en zo, dat we vorig jaar besproken hebben, dan geeft dat toch echt een heel ander beeld. Daar is juist wel de heilige doelstelling een hoge score op die ranglijstjes. Dus hier spreekt de gedeputeerde zich wel tegen. Zou hij daar een toelichting op willen geven?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Het een kan niet zonder het ander, mevrouw Van der Kammen. Dat is wat ik toen heb gezegd en dat is wat ik nu zeg. De doelstelling is inderdaad om in de top 15 te komen van de Europese innovatieve regio's, en dat doen wij door in te zetten, en dat is belangrijk, op de maatschappelijke uitdagingen en de oplossingen die onze ondernemers en onze kennisinstellingen daarvoor bieden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Nu draait het college de zaken toch weer om. In het Economisch Programma is een harde doelstelling geformuleerd, daar kun je het mee eens zijn of niet, daar blijf ik even buiten, maar er wordt een doelstelling geformuleerd rondom zo'n lijstje en nu zegt de gedeputeerde "ja, maar eigenlijk is de doelstelling dat aanschuiven bij die maatschappelijke opgave". Ik zou toch wel heel helder willen hebben, in het kader van 'Sturen met kaders', wat nu concreet een doel is en waaruit wij kunnen opmaken dat de doelen ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Ik zou daar toch iets meer scherpte in willen zien.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik herhaal: onze missiegedreven innovaties die voor oplossingen zorgen voor de maatschappelijke uitdagingen van nu en in de toekomst. Daar zetten wij onszelf voor in, daar vindt u ook de kpi's in de uitvoeringsagenda's die we al in een eerdere fase met u hebben besproken en ook komende september weer met u gaan bespreken. Dat gaat ervoor zorgen, dat is onze doelstelling,

om in de top 15 van de kennis- en innovatieregio's van Europa te horen, mevrouw Van der Kammen. En als u er behoefte aan heeft dat ik dat voor een vierde of een vijfde keer herhaal, dan laat ik dat opschrijven, dat bespaart in ieder geval wat spreektijd.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Eén keer is genoeg, voorzitter. Mijn bingokaart was al ruimschoots vol.

De **voorzitter**: De gedeputeerde gaat verder.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. De heer Philippart had het over de bespreking van het Actieplan arbeidsmarkt, die volgens mij in maart 2020 heeft plaatsgevonden in de Staten. Ik kan u zeggen dat iedereen nodig is op de Brabantse arbeidsmarkt. En statushouders: wij denken dat via werk, actieve deelname aan die processen, dat dat een hele goede manier is om aan de slag te komen. Binnenkort ga ik op bezoek bij een van onze Brabantse Besten, sociaal innovatief ondernemerschap. Die houden zich er onder andere mee bezig om juist de doelgroep die u noemde bijvoorbeeld echt aan de slag te krijgen. Een ander voorbeeld, waar ik dan zelf aan denk, een van de elementen die in deze impuls staan, is het organiseren van traineeships. Nou, op die manier wil ik ernaar kijken, omdat iedereen nodig is voor deze Brabantse economie, ook de mensen waar u het over heeft, de statushouders. Ik zal u daarover informeren.

De heer Van der Wel maakte een opmerking over transities. Juist in deze impuls denken wij een extra impuls te geven aan de plantaardige transities. Wat ik eigenlijk de heer Van der Wel hoor zeggen, is dat hij juist die plantaardige transities niet zou willen ondersteunen. Daardoor was ik enigszins verrast, maar goed, als dit de nieuwe lijn is van de Partij voor de Dieren, dan neem ik daar kennis van.

De **voorzitter**: Dat leidt vanzelfsprekend tot een interruptie. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dan had de gedeputeerde ook op een andere manier kenbaar kunnen maken dat hij daar zo'n groot voorstander van is, want daar kunnen we sowieso al 22 miljoen aan besteden wat ons betreft. Nee, waar het ons om gaat is de keuzes die we maken. Gaan we nou alleen maar geld verdienen om geld te verdienen, wat toch wel het doel lijkt van deze 22 miljoen, of gaan we inderdaad de problemen van klimaat, biodiversiteit en verdroging aanpakken? Daar zie ik echt niet zoveel van terug in dit voorstel.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Hier liggen projecten onder, mijnheer Van der Wel, die wij nu met onze partners aan het bespreken zijn, want eerder konden wij de afspraken niet maken natuurlijk met de partners rondom allerlei maatschappelijke oplossingen die onze kennisinstellingen bieden, waaronder zaken rondom de energietransitie, waterstofgebruik, de klinische testen op chips, zodat het niet nodig is klinische testen op dieren uit te voeren, plantaardig voedsel, opslag waterstof. Dat soort zaken zit wat ons betreft nu in de pipeline, om daarmee aan de slag te gaan op het moment dat u besluit hiermee akkoord te gaan.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, wat ons betreft is dat juist waar u het voorstel op moet richten. Als u dát nou had opgeschreven voor 22 miljoen, ja, dan waren wij natuurlijk vóór geweest, maar zo staat het er niet, dus ja, dan wordt het voor ons lastig gissen wat er precies onder zit. Zoals het nu is opgeschreven, vinden wij niet dat we op deze manier de economie moeten stimuleren

met geld. Daar gaat het niet om. We moeten die opgaven, die belangrijk zijn voor het klimaat, minder vlees eten, plantaardig eten-, dat we dát stimuleren, ja, dat staat altijd voorop bij ons.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dat staat voorop bij het economisch beleid, zoals ik al eerder heb gezegd: missiegedreven innovatie, oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen die we nu en in de toekomst hebben. Daar gaat de impuls over, mijnheer Van der Wel, en we gaan verder met het maken van afspraken om die projecten concreet te gaan invullen. En dan zult u zien dat we bij het programmeringsdocument meer informatie, specifiek op de projecten waar ik zojuist op aansloeg, daadwerkelijk aan kunnen presenteren.

De heer Brouwers van 50PLUS gaf aan: ouderen. Nou, daar heb ik net al wat van gezegd richting de heer Spooren, over hoe wij rondom gezondheid omgaan. Ik vermoed, ik denk wel zeker, dat dat juist heel goed is voor de ouderen in onze Brabantse samenleving. In de update van het Actieplan arbeidsmarkt, die u volgens mij a.s. maandag in uw agendavergadering heeft, ziet u daadwerkelijk een aantal concrete initiatieven die in de vijf Brabantse arbeidsmarktregio's daadwerkelijk met ouderen voor ouderen door ondernemers, of door de regionale mobiliteitsteams worden opgepakt, om ouderen bijvoorbeeld bij de arbeidsmarkt te betrekken.

Lokaal Brabant. Even uit mijn hoofd: ik dacht 240 innovatieve regio's in Europa. Wij hebben de ambitie om tot de top 15 te horen en we zijn teruggevallen van 24 naar 36. Zoals u heeft kunnen lezen, gaan wij nooit alleen subsidiëren. Wij zullen elke keer per project kijken welk instrument daarbij het beste past, of het een lening is die terugkomt, of daadwerkelijk een subsidie. Maar het uitgangspunt is om minimaal 50 procent bij andere deelnemers, of dat nou Den Haag, of Brussel, of ondernemers of kennisinstelling is-, dus wij zullen maximaal 50 procent bijdragen aan de initiatieven, om deze impuls te realiseren.

En daarmee, mevrouw de voorzitter, heb ik volgens mij de vragen beantwoord.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Schijnbaar hebben we een probleem met ondernemerschap en de oplossing is: meer overheid. Nou, dat noopt dan toch tot een vraag. Gelooft dit college eigenlijk nog in een vrije markt, waar ondernemers weten hoe ze producten of diensten moeten maken waar mensen vrijwilligers voor willen betalen met hun eigen geld?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik ben blij dat u met een vraag komt. U sprak in uw bijdrage de Brabanders aan, en ik dacht van: nou, heel goed, wellicht geven die dan ook antwoord op uw vragen. Dus ik ben blij dat u nu een concrete vraag aan mij stelt. Ja, natuurlijk geloven wij in de vrije markt, maar we leven ook in een ondernemende staat, en een ondernemende staat is er om initiatieven te kunnen ontwikkelen die ervoor zorgen dat welvaart en welzijn van onze Brabanders nu, maar zeker ook in de toekomst, op het goede niveau zitten, mijnheer Rutjens.

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens, en daarna mevrouw Van der Kammen. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Nou, dan dank ik de gedeputeerde voor zijn stemadvies bij de volgende verkiezingen voor de waarlijk vrijemarktpartij.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter. Ik hoorde de gedeputeerde stellen dat hij wel klaar was met zijn reacties, maar ik heb nog een paar vragen openstaan. Ik vroeg onder andere waarom de

belastingbetaler nu moet opdraaien voor testfaciliteiten rondom sensoren en AI en waarom de belastingbetaler de portemonnee moet trekken voor de versterking van pharma. Waarom kunnen de big tech- en de big pharma-bedrijven met hun werkelijk miljardenwinsten dat niet gewoon zelf betalen? Om eens met uw woorden te spreken: waarom kunnen zij niet de boel aanjagen en verbinden en co-creëren? Leg me dat nou eens uit.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw Van der Kammen, voor deze vragen. Wat ik zojuist in uw inbreng hoorde, was een betoog. Daarover kunnen wij van mening verschillen, maar de concrete vraag heb ik eerlijk gezegd niet gehoord. Dat komt, zoals ik net in antwoord op de heer Rutjens aangaf: dat wij graag welvaart en welzijn van de Brabanders nu en in de toekomst op het goede niveau willen hebben en houden. Dat vraagt dat wij een actieve provinciale rol voor onszelf zien, omdat anders de initiatieven hier in Brabant – want daar gaat het om, het gaat niet om wat landelijk of op andere vlakken voor standpunten worden ingenomen, maar wat wij als provinciale rol voor onszelf weggelegd zien, om dat aan te jagen, om uiteindelijk welvaart en welzijn voor onze Brabanders in de toekomst ook te garanderen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, dat klinkt inderdaad als een soort van geleide planeconomie en dat klinkt heel raar uit de mond van een VVD-gedeputeerde. Maar nu is toch nog steeds gewoon het verhaal dat een ondernemer graag wil ondernemen en helemaal geen overheidsbemoeienis wil. Leg nou eens uit waarom de belastingbetaler moet betalen, terwijl de grote bedrijven die er belang bij hebben gewoon poen zat hebben om die initiatieven te financieren. Leg dat nou eens uit.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Mevrouw Van der Kammen, ik sta hier namens het college en niet namens een van de fracties. U kent de namen van de partijen die aan dit college deelnemen en zoals u ongetwijfeld weet, en zo niet, dan vertel ik het u nu: er is een collegiaal bestuur en vanuit dat collegiaal bestuur vindt u mij nu achter deze microfoon. Wij zien hier een reden in om te investeren, omdat anders in Brabant deze ontwikkelingen niet zullen plaatsvinden, mevrouw Van der Kammen. Het kan zijn dat ze dan in Friesland plaatsvinden, of ergens in Frankrijk, of in Italië. Als u dat prima vindt, dan kan dat. Wij als provinciaal bestuur staan ervoor dat deze ontwikkelingen ook in Brabant, en ook welvaart en welzijn voor onze Brabanders, in de toekomst daadwerkelijk gefaciliteerd worden en dat we op een goede manier kunnen werken, leven en recreëren.

De **voorzitter**: Dank u wel. En daarmee zijn we volgens mij aan het einde gekomen van deze beraadslagingen. We gaan over naar het bespreken van het laatste beperkte bespreekstuk.

2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda

De **voorzitter**: Ik geef de heer Hendriks het woord.

De heer **Hendriks** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De provincie gaat een busremise ontwikkelen, realiseren en beheren. Door dit in eigen hand te houden, kan de locatie snel duurzaam worden gebouwd en ontwikkeld. Groot voordeel hierbij is dat er een gelijk speelveld ontstaat tussen de vervoerders. Wanneer we deze denktrend doorzetten, zou dat ook kunnen betekenen, en zou het misschien interessant kunnen zijn, dat we zelf bussen gaan kopen en verhuren aan vervoerders. Op deze manier houden we dezelfde voordelen als bij een remise: een gelijk speelveld, meer concurrentie, focus op service, focus op

dienstverlening en niet op exploitatie van bussen, niet op het onderhoud van bussen. Alle professionele zorg die mogelijkheid zou kunnen zijn. Wat de gedeputeerde ook deed.

Tweede punt. We vragen aan de organisatie om optimaal samen te werken met de lokale transportsector om zodoende synergie voordelen te halen. Denk aan een gezamenlijk waterstofstation of het delen van de zware stroomaansluiting. Wat vindt de gedeputeerde van deze suggesties?

Tot zover.

De **voorzitter**: Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voor onze fractie blijven er toch nog twee vragen. Dit hele verhaal doet een flink beroep op onze reserve Verkeer & Vervoer. Heeft dit nog consequenties voor de rest van onze opgaven binnen het programma Verkeer & Vervoer de komende jaren? En dan niet alleen puur cijfermatig. In aanvulling op de technische vraag van de PVV over de huurinkomsten van de remise, is de restwaarde van de remise niet erg hoog ingeschat? En, in aansluiting op de opmerking die net is gemaakt over de aanschaf van bussen: Als wij op deze manier ook de andere concessies gaan of moeten faciliteren, kunnen we het OV net zo goed weer in overheidshanden nemen, zoals ik al eerder gezegd heb.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): De provincie gaat een nieuwe busremise in Breda ontwikkelen, realiseren en beheren. Conform de visie "Gedeelde mobiliteit is maatwerk" is het doel om, samen met vervoerders, stapsgewijs al het openbaar vervoer in Brabant in 2025 geheel emissie loos te laten rijden. Volgens D66 is dit weer een duurzame doorbraak in de ontwikkeling van circulaire, zelfvoorzienende en toekomstbestendige projecten voor het verbeteren van de mobiliteit in onze provincie. Wij vinden het goed om deze actieve rol van de provincie te zien. Zo kunnen wij met de Brabanders op weg naar een schonere, gezondere en veiligere leefomgeving. Dit kan natuurlijk niet zonder het verhogen van het aantal elektrische bussen. Daarom zijn wij blij te lezen in dit voorstel dat het stallen en elektrisch laden van 155 bussen in 2025 zullen doorgroeien naar 188 bussen in 2035. Met het zelf ontwikkelen, realiseren en beheren van de remise verbeteren wij de continuïteit van het openbaar vervoer in West-Brabant en versnellen we de ambitie tegen lage maatschappelijke kosten-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. De heer Kutlu heeft het over lage maatschappelijke kosten. Wat vindt u ervan dat zo'n elektrische bus het dubbele kost van een prachtige, moderne Euro 7-dieselbus, die eigenlijk ook nog schoner is?

De **voorzitter**: U mag hierop antwoord geven vanzelfsprekend, maar u bent ook door uw tijd heen als u antwoord heeft gegeven. Dat u zich dat even realiseert. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Ik ga door met mijn tekst, voorzitter. Bovendien vloeien de investeringen gedeeltelijk terug naar de provincie via de huuropbrengsten. Om de bovengenoemde redenen stemt D66 graag in met het voorstel.

Tot zover en dank.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ook GroenLinks is blij met deze stap. De vragen van het CDA zouden wij al bijna willen beantwoorden, en dan komen we dicht bij de SP als het gaat om "wat is de rol van de overheid in het openbaar vervoer?". Het stuit bijvoorbeeld ook al tegen de borst als je nu ziet dat er advertenties worden geplaatst voor nieuwe buschauffeurs, dat als die reageren op een advertentie, dat ze dan door worden gestuurd naar een uitzendbureau in plaats van naar Arriva bijvoorbeeld zelf, of de provincie zelf. Dus wat ons betreft mag er best meer overheid in het openbaar vervoer, en dan zijn we ook af van die aanbestedingen waar we nu toch ook last van hebben. Dus ga zo door.

Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Even tussen neus en lippen door vliegt er een begrotingswijziging langs voor een busparkeerplaats met een mooie wasserette en een subsidiepanelendak van een schrikbarende dik 40 miljoen euro, of mogelijk nog veel meer. Waarom, geacht college, moet dat nu, op stel en sprong? Het plan kost per daar gestalde bus een bedrag van bijna een kwart miljoen euro, de prijs van een fonkelnieuwe, superschone Euro7-dieselbus, die de lucht zuivert in plaats van vervuilt.

De PVV wilde deze wijziging van de agenda hebben, er een themavergadering aan besteden. Want waarom moet het zo ongelooflijk duur? Het kost bijvoorbeeld meer dan het verbreden van de A58 tussen Tilburg en Breda, om een idee te geven. En überhaupt: waarom elektrisch, en waarom mag er dan wel een dieselmotor in zitten om de boel te verwarmen? Het is ongelooflijk. En is überhaupt wel onderzocht wat schoner is? Want zo'n elektrobus is enorm zwaar en geeft heel veel bandenstof en wegdekstijggestof. Dan is het misschien handig om er een dieselbus achteraan te laten rijden om die lucht weer schoon te maken, want dat is wat in werkelijkheid gebeurt.

Dan nog even de zonnepanelen. In het stuk staat heel mooi geschreven dat je niet alle bussen kunt laten rijden op zonne-energie die daar op het dak liggen. Nou, maak van dat "niet alle" maar "hooguit enkele" en mijn vraag is waarom dat zo opgeschreven wordt, want ik vind dat ronduit misleidend. Want zou je ze allemaal elektrisch willen laten rijden, dan heeft u 62.667 zonnepanelen nodig, en om die te maken kost 25 miljoen kilogram Oeigoerse kolen, 350.000 kilogram zeer agressief zoutzuur en nog een scheutje dwangarbeid van onze Oeigoerse vrienden erbij. En dan hebben we het er nog niet over dat, als je niet terug mag leveren aan het net, je het zult moeten opslaan, en dan heb je Powerwalls nodig, 25.000 stuks van 10 kWh elk, om één beetje donkere week door te komen. Dus ja, hoe duurzaam klinkt dat, ook als je bedenkt dat er al na 25 jaar een stapel van 2,5 kilometer zonnepanelen zo giftig als wat ligt? Hoe groen en duurzaam is dat en waarom gaan we hiermee verder?

Kortom, de PVV is absoluut niet tegen een goede remise, maar wel tegen een exorbitant schijnduurzame dure.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren onderschrijft het belang van de omschakeling naar zero emissie-busvervoer. We kunnen ons dan ook vinden in de argumenten van GS voor een nieuwe busremise, en dat die in eigendom van de provincie komt. Ook positief is dat de nieuwe remise energieneutraal wordt. Allerm minst positief zijn we over het feit dat er al een koopovereenkomst is getekend.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door de heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Nou, niet zozeer een interruptie, voorzitter, maar ik had per abuis mijn microfoon aan laten staan, waardoor mevrouw Vlasveld denk ik niet te horen was voor de luisteraar thuis. Dus misschien is het handig dat ze even opnieuw begint.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Moet ik opnieuw beginnen, voorzitter?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ik krijg allerlei signalen dat de live stream het al een tijdje niet doet en nu hangt 'ie bij mij inderdaad ook. Soms doet 'ie het wel, soms niet. Kan dat onderzocht worden?

De **voorzitter**: We schorsen kort, om even te kijken.

Schorsing (15.19-15.21)

De **voorzitter**: Dames en heren. Van de techniek heb ik begrepen dat er af en toe een hapering in de stream zit, maar dat hij wel werkt. Ik hervat de vergadering. Mevrouw Vlasveld heeft opnieuw het woord.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Is het de bedoeling dat ik van het begin af aan begin, of kan ik gewoon verder gaan waar ik gebleven was?

De **voorzitter**: Ik heb u prima kunnen verstaan eerlijk gezegd.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dan ga ik gewoon verder waar ik gebleven ben. Allerm minst positief zijn wij over het feit dat er al een koopovereenkomst is getekend en wij nu moeten besluiten over het vrijmaken van geld voordat duidelijk is wat er met de flora en fauna ter plekke gaat gebeuren. Er loopt momenteel nog een ecologisch onderzoek, maar er is ook al besloten dat de gemeente de boel plat gaat gooien. Hoe is deze volgorde te rijmen met onze provinciale verantwoordelijkheid voor natuurbescherming? Waarom wordt het onderzoek niet afgewacht? Het is niet zo dat de bussen nu niet kunnen rijden. Graag een reactie.

Het ecologisch onderzoek is belangrijk, want het is aannemelijk dat zich vleermuizen in de houtopstand op de locatie hebben verschanst, nadat ze eerder zijn verjaagd van het terrein ten noordoosten van het perceel. Het gaat hier om beschermde dieren, dus dat zou ook nog kunnen betekenen dat er sowieso niet gekapt mag worden, en misschien zou een remise met af- en aanrijdende bussen niet eens actief mogen zijn. Is daar wel aan gedacht voordat de koopovereenkomst is getekend?

In het geval dat de plannen doorgaan: er wordt gesproken over compensatie en mitigatie. Wij dienen daarom een motie in, waarin wij vragen dat de compensatie geregeld is voordat het groen op de locatie van de remise wordt verwoest. Kan de gedeputeerde dit toezeggen? En waar moeten de dieren anders heen?

Dank u wel.

Motie M5-2022: Compensatie realiseren alvorens te kappen voor busremise Breda
"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 4 februari 2022;
behandelend de begrotingswijziging 2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda;
constaterende dat

- de koopovereenkomst van de grond van de gemeente Breda, met als doel om hier een busremise te ontwikkelen, al door de provincie is ondertekend;
- voor de realisatie van de busremise bomen gekapt gaan worden, en dat het terrein wordt ontdaan van groen;

- momenteel een ecologisch onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezige flora en fauna, op basis waarvan maatregelen worden getroffen om beschermde flora en fauna te mitigeren en/of te compenseren;
- er nog geen compensatieplan is opgesteld;

overwegende dat

- het aannemelijk is dat het ecologisch onderzoek uitwijst dat in het groen op het terrein beschermde soorten leven;
- er in de nabije omgeving van het terrein erg weinig ander groen meer is;

dragen Gedeputeerde Staten op

- om, in het geval dat er compensatie en/of mitigatie gerealiseerd moet worden, zeker te stellen dat de compensatie en/of mitigatie compleet is gerealiseerd vóórdat het terrein voor de remise wordt ontdaan van het groen;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. 50PLUS is blij dat dit project busremise Breda niet met een Statenmededeling is afgedaan. Er ligt nu een voorstel voor een begrotingswijziging, waarbij we maar liefst praten over een investering – het is net door mijn rechterbuurman verteld – van meer dan 41 miljoen euro, maar ook nog 6 miljoen euro voor onderhoud. Als ik het goed gelezen heb, gaat de provincie optreden als wat ik een vastgoedverhuurder noem, om zo de zero emissie-infrastructuur aan te kunnen leggen om de duurzaamheidsdoelstellingen te kunnen halen. Voorzitter. 50PLUS vraagt zich af of dit een rol is die wij als provincie willen spelen. Is de gedeputeerde van plan om alle busremises te gaan vervangen en als vastgoedbeheerder te gaan optreden? Zo ja, wie gaat dat betalen? Is het niet beter te investeren in de bestaande busremise in Breda? Is dat niet veel goedkoper? Ik heb wel gelezen waarom dat niet zou kunnen, maar toch graag een uitleg van de gedeputeerde.

En dan terug naar de problemen in de samenleving. Kunnen we die grond niet beter gebruiken om huizen te bouwen? Zou dat niet onze prioriteit moeten zijn? 50PLUS is benieuwd naar het antwoord van het college.

Voorzitter, tot zover mijn betoog.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Lokaal Brabant heeft met grote belangstelling kennisgenomen van het voorliggende voorstel rond de nieuw te bouwen remise in Breda. Het CDA heeft er de suggestie aan gekoppeld om te onderzoeken of we de bussen misschien ook in eigen beheer zouden kunnen inbrengen in de verschillende aanbestedingen. Nou, het is een idee om zeker verder over door te spreken.

Het voorstel dat voor ons ligt past binnen de grote transitie die wij in Nederland de komende decennia gaan meemaken: duurzaam, circulair en voor wat betreft de bussen emissieloos vervoer. Dat zit allemaal verwerkt in het voorstel en lijkt te passen binnen een gezonde financiële exploitatieopzet. Echter, voorzitter, als we daar naar kijken, dan missen we een paar financiële onderbouwingen. Hoe zit het met de rentecomponent over het beschikbaar gestelde investeringsvermogen? Daar lezen we niets over. Hoe komt deze tot uitdrukking in de huur? Mogelijk kan de gedeputeerde aangeven hoe dit zit. Anderzijds spreekt het voorstel over een besparing op de concessie van 260.000 euro per jaar en daarbovenop nog een 1 procent efficiencywinst door minder verliesjiden. Maar hoe gaan we die met elkaar terugverdienen?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, voor u geldt de anderhalve meter ook. Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Met name deze besparingen kennen geen verdere onderbouwing. Graag verneem ik van de gedeputeerde waaruit deze bestaan, naast de rentecomponent die ik net al genoemd heb, want ook daar willen we graag helderheid over.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb u allen gehoord en ik heb meegeschreven, ik ga mijn best doen om een zo goed mogelijk antwoord te geven. Ik beperk mij tot de vragen, want het moge duidelijk zijn dat wij heel blij zijn met het voorstel dat wij hier neerleggen. Het geeft aan dat we straks de bussen inzetten, en dat wordt snel, veilig en duurzaam.

Het CDA, maar ook de SP, heb ik begrepen, en Lokaal Brabant kwamen met het idee: misschien kunnen we de bussen zelf gaan kopen. Ik weet niet of dat zo'n heel slim plan is, want dan zijn wij er ook verantwoordelijk voor op het moment dat een bus uitvalt, dat moet dan weer ingepast worden en ingeregeld, als een bus kapot gaat-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb niet gesuggereerd dat wij zelf de bussen zouden moeten gaan kopen. Ik heb gezegd: als we op deze weg doorgaan, kunnen we net zo goed het OV in eigen handen nemen. Dat is toch wel een beetje anders.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Goed dat u daar de nuance in brengt, want dan heb ik dat inderdaad uitgelegd. Ik wil alleen maar aangeven dat het de core business is van een vervoerder wat betreft de bussen, dus ik zal adviseren om daar niet in mee te gaan.

De **voorzitter**: De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Wat is dan het verschil tussen de core business met betrekking tot de remise, die we wel in eigendom hebben, en de bussen, die we (nog) niet in eigendom hebben? Een van de achterliggende gedachten bij het in eigendom houden van de remise is juist om de concurrentie te vergroten, zodat de busmaatschappijen die moeten inschrijven op de concessie eerlijke concurrentie hebben, want ze huren allemaal dezelfde locatie. Ze hebben daardoor ook minder kapitaal nodig en kunnen makkelijker met een aanbesteding meedoen. In diezelfde gedachtegang zou je natuurlijk ook bussen kunnen aanschaffen, bussen ter beschikking kunnen stellen, ongeacht waar de verantwoordelijkheid ligt voor beheer en onderhoud, uitval, verbruik, kan mij het schelen. Maar dan heb je dezelfde argumenten als bij de remise.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ja, en ook weer niet. Het is zo dat de gemeente Breda dit niet op zich wil nemen en op dit moment de vervoerders dat ook niet willen of kunnen, vanwege de coronatijd, waardoor ze- hoe moet ik dat uitleggen? Nou, goed, die willen dat ook niet. Wij hebben hierin de verantwoordelijkheid genomen door te zeggen: dan investeren wij in deze remise, dat is een investering voor de komende dertig jaar, en dan treden wij inderdaad op als een soort verhuurder. Maar op het moment dat een vervoerder erin zit, zijn zij ook weer aansprakelijk voor het gebruik dat zij daarvan maken. Wij zijn dan alleen aansprakelijk voor het beheer van het pand.

De **voorzitter**: Dit leidt tot veel interrupties. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Dit is mijn laatste, dat beloof ik. Ik heb nog geen helder antwoord gehoord op mijn vraag wat nu het verschil is tussen een remise ter beschikking stellen en bussen ter beschikking stellen. Bij de remise zijn wij ook verantwoordelijk voor het gebouw. Als er aan de buitenkant van dat gebouw iets kapot gaat, ben je als verhuurder ook aansprakelijk, hetzelfde als met bussen. Wat is nou concreet het verschil?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren over hetzelfde onderwerp, denk ik, en dan zo meten de heer Van den Berg. Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Over hetzelfde onderwerp, want elders in het stuk schrijft het college dat het, als de gelegenheid daarvoor is in andere regio's, dit ook wil realiseren. Dus het is niet zomaar een eenmalige gelegenheid, het is een meervoudige gelegenheid die mogelijk georganiseerd wordt door heel Brabant.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Mijn vraag is eigenlijk: stel dat er een vervoerder in komt die zegt dat hij het pand wel wil kopen voor 42 miljoen, dan neem ik aan dat u het meteen van de hand doet, want dat scheelt ook weer een hoop gedoe. Toch, of niet?

De **voorzitter**: Ik ga terug naar de gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Om op dat laatste te antwoorden: daar zullen we niet onwelwillend tegenover staan, verwacht ik. Als je die remise in eigendom krijgt, zal dat een ander verhaal zijn dan de bussen, omdat – ik probeerde dat zojuist uit te leggen – als een bus uitvalt, je weer met allerlei aanrijtijden zit en dan moet er weer een bus ingeregeld worden. Dat is veel complexer dan de huurontvangsten. U moet dit meer zien als een investering, en we krijgen de investering terug via de huur. Ik begrijp dat u denkt “dan zijn we ook vastgoedondernemer”, en feitelijk is dat wel zo, maar het is wel een andere- Ik probeer er even een draai aan te geven!

U had ook nog een suggestie wat betreft samenwerken met anderen. Ook daar zal ik niet heel positief op zijn, want ook die vervoerders zijn straks ook eigenaar van die bussen, dus het is verder aan hen om die bussen in te zetten, en zij zullen daar ook weer gebruik van maken voor hun dienstregelingen.

De **voorzitter**: De heer Hendriks, voor de derde keer.

De heer **Hendriks** (CDA): Sorry, ik had beloofd dat het mijn laatste interruptie was, maar dit is echt mijn laatste.

De **voorzitter**: U krijgt hierna ook het woord niet meer, dus dat scheelt!

De heer **Hendriks** (CDA): Ik had gevraagd of de provincie openstaat voor een samenwerking met de logistieke sector in de omgeving, om samen te doen met een waterstofstation, om samen te werken met zo'n grote stroomaansluiting. Dat was eigenlijk mijn concrete vraag.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Daar kan ik eerlijk gezegd geen antwoord op geven, maar dat wil ik nog wel even laten uitzoeken. Zo goed zit ik nog niet in het dossier.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Daar kan ik wel antwoord op geven, voorzitter. Waterstof is acht keer zo duur rijden als elektrisch, dus ik zou dat zolang maar even parkeren op een mooie remise.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Het is altijd zo fijn om een hulplijn te hebben in de Statenzaal. Dank u wel, mijnheer Van den Berg!

Mevrouw Arts had ook een vraag wat betreft de huurinkomsten: is de restwaarde niet te hoog ingeschat? Wij gaan ervan uit dat deze berekening goed gedaan is en wij staan hier ook helemaal achter.

Waarom nu?, is de vraag van de heer Van den Berg van de PVV. Op 15 oktober 2016 hebben alle decentrale overheden het bestuursakkoord 'Zero Emissie Bus' ondertekend. Ook in de visie 'Gedeelde mobiliteit', die Provinciale Staten eind 2018 hebben vastgesteld, is de ambitie opgenomen dat we in Brabant gaan voor een volledig zero-emissievrij busvervoer vanaf 2025. Het is ook de keuze van de Staten geweest, en daarom nu.

Waarom zo duur? Nou, dat is maar net de vraag. U vindt het duur, maar ik kan u verzekeren dat deze zonder overbodige luxe zal worden gebouwd. Er zitten geen gouden kranen in en een whirlpool, of wat dan ook. En nogmaals: het is een investering voor de komende dertig jaar en we krijgen de huurinkomsten ook weer terug.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik bedoel meer: waarom wordt dit niet gewoon in de reguliere begrotingsbehandelingen meegenomen? Liever nog hadden we hier iets langer over gekletst, want over kosten en zero emissie is nog een hele boom op te zetten, maar enfin. Het gaat erom: waarom wordt het er nu even tussendoor in gefietst? Dat verbaasde mij en deze investering kwam een beetje rauw op mijn dak vallen. Ik had weinig tijd om er verder in te duiken en dat vind ik jammer, want het is nogal een bedrag. Je kunt er ook een snelweg van Tilburg naar Breda mee verbreden en er zijn partijen in dit huis die dat iets belangrijker vinden dan een nieuwe busremise.

De **voorzitter**: De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Ja, voorzitter. Ik meen de heer Van den Berg ook aanwezig te hebben gezien bij de programmering mobiliteit in september, waar dit wel degelijk is besproken met elkaar. In die zin zijn dit de financiële gevolgen van hetgeen we eerder hebben besproken. Het is niet zo dat dit niet eerder aan de orde is geweest.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik heb daar geen actieve herinnering aan, om in VVD-termen te blijven!

De **voorzitter**: Goed. We gaan terug naar de gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ik wil graag ook even reageren op de Partij voor de Dieren, mevrouw Vlasveld, wat betreft het ecologisch onderzoek. Het is zo dat de koopovereenkomst is getekend. Dat wil niet zeggen dat de levering en de overdracht al daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Dat gebeurt later. Wij wachten eerst dit ecologisch onderzoek af, dat is uitgezet door de gemeente Breda. Tot die tijd zijn wij nog geen eigenaar daarvan.

50PLUS: waarom niet investeren in de bestaande remise? Dat kan ik u vertellen. We gaan een veel mooiere bouwen en deze ligt ook op een veel mooiere plek, namelijk – ik hoop dat u het plaatje gezien heeft – ten oosten van het station. Ook qua veiligheid is het veel beter, want er wordt minder geslingerd

door de stad heen, er ligt een mooie, solitaire busbaan en er wordt ook niet gekruist met fietspaden. Het is gewoon heel veilig en het is sneller en duurzamer. Ik kan het niet beter verkopen.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): De vraag die daaraan vastzit is: als je het niet zou doen en je zou het in de bestaande busremise doen, dan zou je die grond voor andere zaken kunnen gebruiken, bijvoorbeeld woningen. Hoe kijkt u daartegen aan?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ja, dit is een keuze geweest en ik sta achter deze keuze. Ik begrijp uw vraag, maar wellicht kan de plek waar de huidige remise staat dan voldoen voor woningbouw. Maar dat is echt een keuze aan de gemeenteraad van Breda.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Oké, dan toch nog een vraag. Stel dat we de bestaande busremise wel zouden ombouwen, weet u dan over welk bedrag we dan praten? Het kan in ieder geval nooit die 50 miljoen euro zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Nee, dat was een schot voor open doel, dat weet ik inderdaad niet. Ik verwacht dat die duurder is, maar laten we nou ook eens even kijken naar de andere voordelen die er zijn: de veiligheid die ermee gemoeid is, de snelheid ervan en de nieuwe plaats is ook groter en meer gericht op de stroomaansluitingen en de laadinfrastructuur qua ligging.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dan nog een korte vraag, maar daar kunt u ook later op terugkomen: stel dat wij de bestaande busremise zouden ombouwen, wat zouden dan de kosten zijn?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Die vraag zal ik uitzetten en daar krijgt u nog antwoord op. Maar ik hoop dat u ook van mij wilt aannemen dat dat echt geen optie is. Die remise is ook echt een stuk kleiner voor de ambitie die wij willen nastreven met de nieuwe.

Ik eindig met Lokaal Brabant. Als ik heel eerlijk mag zijn: volgens mij zijn dat echt technische vragen, die schud ik echt niet zomaar uit mijn mouw. En de mogelijkheden voor het stellen van technische vragen waren er.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ik kan me voorstellen dat u die niet zo uit de mouw schudt, maar dan zou ik de antwoorden toch graag een keer schriftelijk krijgen.

Op de vraag van de heer Brouwers kan ik wel antwoord geven, want ik ken de situatie ter plekke redelijk goed. Die remise is geen eigendom van de vervoerder en is geen eigendom van de gemeente, die is eigendom van een derde en is heel erg klein.

De **voorzitter**: Er zitten meerdere hulplijnen in de zaal hoor ik al! Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb begrepen dat mevrouw Otters klaar was haar beantwoording?

De **voorzitter**: Zeker.

Mevrouw **Arts** (SP): Ik had nog een vraag gesteld waarop ik geen antwoord gehad heb.

De **voorzitter**: Misschien kunt u ons geheugen enigszins opfrissen?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ik weet het al, en u hebt inderdaad gelijk. U vroeg of het flinke beroep dat nu wordt gedaan niet ten koste gaat van andere potjes uit verkeer en vervoer; zo omschrijf ik het maar even.

Mevrouw **Arts** (SP): Zeker als er straks plannen zijn om eventueel bij andere concessies hetzelfde nog een keer te doen.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ik zal daar scherp op zijn, daar kunt u van op aan.

Mevrouw **Arts** (SP): Maar ik vraag of het ook inhoudelijk consequenties heeft voor ons programma verkeer en vervoer, want ik kan me zo voorstellen dat, als we een groot beroep doen op die reserve, we minder mogelijkheden hebben om andere dingen te doen. Ik ben niet meteen een voorstander van enorme wegenprojecten, zoals de heer Van den Berg, maar ik kan me voorstellen dat wij op het gebied van het OV en andere zaken ook nog wel wat ambities hebben, bijvoorbeeld vervoer over water en dergelijke, en dat dat toch wat in de knel komt als wij dergelijke grote investeringen plannen.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Nee, dit zal geen consequenties hebben binnen de pot verkeer en vervoer. Ik hoop dat ik straks voor u de gedeputeerde ben die ervoor gaat zorgen dat alle ambities die wij nastreven uit het bestuursakkoord voorzien gaan worden vanuit de financiën mobiliteit.

De **voorzitter**: Dank u wel. Tot slot mevrouw Vlasveld, want we zitten echt in de afronding van deze bespreking.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Helder. Ik had een motie ingediend en ik heb nog geen oordeel gekregen van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Terecht dat u eventjes aan de bel trekt.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Mag ik daar een kleine schorsing voor?

De **voorzitter**: Dan schorsen we heel kort. Gaat u niet aan de wandel, want u krijgt direct nog een hele lange schorsing.

Schorsing (15.39-15.40)

De **voorzitter**: De vergadering wordt heropend.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): GS ontraden deze motie, want dit kan ook consequenties hebben voor de planning die wij hebben.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Voor zover ik begrepen heb, zijn wij, op het moment dat er sprake is van bijvoorbeeld beschermde dieren, zoals vleermuizen, wettelijk verplicht om de compensatie eerder af te hebben dan dat er gesloopt wordt. Vandaar dat ik u toch zou willen vragen om uw oordeel te heroverwegen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (GS, VVD): Ik blijf bij mijn standpunt. Het blijft ontraden, maar we zullen er oog voor hebben en het ecologisch onderzoek goed bestuderen.

De **voorzitter**: Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslagingen en ook aan het einde van deze vergadering. Zoals u weet, vinden de stemmingen over de voorstellen van vandaag plaats in een aparte digitale vergadering, aansluitend aan deze vergadering. U wordt verzocht naar de ruimte te gaan die aan uw fractie is toegewezen. De digitale vergadering zal over dertig minuten aanvangen. Ik verzoek u allen om uw sprekers- en stempasje te laten liggen op de tafel voor u, u gereed te maken voor de digitale vergadering en in te loggen ook – want dat is altijd weer even een dingetje – voor de digitale stemming. Ik zie u graag zo meteen digitaal terug.

Sluiting (15.41)

DIGITALE VERGADERING

De **voorzitter**: Dames en heren. Voordat ik de vergadering open, inventariseer ik wie aanwezig zijn in deze vergadering. Dat gebeurt op alfabetische volgorde in een drietal groepen, beginnend met A t/m H, vervolgens I t/m P en ten slotte Q t/m Z. Wanneer de groep waartoe u behoort met de eerste letter van uw achternaam aan de beurt is, wordt u verzocht de microfoon en de camera aan te zetten. U weet het: als de griffier dan uw naam noemt, kunt u uw volledige naam en "Ik ben aanwezig" zeggen, want dan komt u in beeld. Als we hebben geconstateerd dat u zowel met geluid als met beeld goed doorkomt, beschouwen we u als aanwezig en de griffier zet u dan op de presentielijst. Ik geef graag het woord aan de griffier.

De **griffier**: Dank u wel. Ik begin bij A t/m H. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Nurettin Altundal. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Willemieke Arts uit het mooie Den Bosch. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (Groep De Bie): Michael de Bekker. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Harry van den Berg. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer De Bie. De heer De Bie? Die sla ik even over. Dan ben ik bij de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Goedemiddag allemaal. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Jan-Frans Brouwers uit Son en Breugel is aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Anne van Diemen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Edith van Dijk is aanwezig.

De **griffier**: Ja. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Frank Duijs, JA21. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Eerden.

De heer **Eerden** (CDA): Roel Eerden is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Goedemiddag, voorzitter, Roel Gremmen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, Alexander van Hattem hier. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Kees de Heer.

De heer **De Heer** (CDA): Goedemiddag. Kees de Heer is aanwezig.

De griffier: Dank u. De heer Thierry de Heer.

De heer **De Heer** (D66): De heer Thierry de Heer is ook aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nico Heijmans is aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Coen Hendriks. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ankie de Hoon. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Dan ben ik bij I t/m P. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Goeiemiddag, voorzitter, Robert Janssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, goedemiddag. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, goedemiddag, Patricia van der Kammen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: De heer Karaaslan.

De heer **Karaaslan** (VVD): Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Goedemiddag, voorzitter, Janneke van Kessel. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ik ga u dadelijk nog een keer oproepen, want u bent niet goed in beeld. Mevrouw De Kinkelder.

Mevrouw **De Kinkelder** (PvdA): Goedemiddag, mevrouw de voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw **Koopman** (SP): Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Goedemiddag, voorzitter. De heer De Kort is aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Goedemiddag, Suat Kutlu. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Leeger.

Mevrouw **Leeger** (CDA): Mevrouw Leeger is aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, Jade van der Linden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Goedendag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Manders.

De heer **Manders** (VVD): Walter Manders, aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Ik roep nog een keer mevrouw Van Kessel op.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Goedemiddag, voorzitter, Janneke van Kessel. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, helemaal goed, dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ine Meeuwis. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Goedemiddag, Ine Meeuwis. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Meuwissen.

Mevrouw **Meuwissen** (VVD): Goedemiddag, Carola Meuwissen, ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Jelle van Nuland. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Van den Oetelaar.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Joris van den Oetelaar. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Voorzitter, aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Voorzitter, Wil van Pinxteren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Rutjens. Bij Q t/m Z ben ik nu.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Voorzitter, ik ben aanwezig. Willem Rutjens, JA21.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Spooren.

De heer **Spooren** (CDA): Chris Spooren is aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Jurgen Stoop. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Goeiemiddag, Marcel Thijssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van de Ven.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Goedemiddag, voorzitter, Tanja van de Ven. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Bart Verkade, ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): De heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren is aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Goedemiddag, voorzitter. Loek van Wely, JA21, is aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Suzanne Zwart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. En tot slot de heer De Bie.

De heer **De Bie** (Groep De Bie): Voorzitter, ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Dan hebben we een goed quorum.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Dames en heren. Ik constateer dat er een quorum is en open deze digitale vergadering van Provinciale Staten.

Ik stel de agenda aan de orde. Ik heb geen meldingen gekregen, dus ik neem aan dat de agenda hierbij kan worden vastgesteld. Bij dezen.

Zoals gezegd, gaan we digitaal stemmen over de voorstellen waarover we in de hieraan voorafgaande vergadering hebben beraadslaagd, alsmede over de notulen en de lijst van ingekomen stukken. Ik verzoek de griffier mededeling te doen van het aantal deelnemers in de stemapplicatie.

De **griffier**: Er zijn 48 aanwezigen en ook 48 aanwezig in de stemapplicatie.

De **voorzitter**: Dank u wel. U weet: de gebruikelijke volgorde is: eerst het amendement, dan het besluit en dan eventuele moties. Per amendement/besluit/motie wordt de stemming opengesteld en kan gestemd worden door de buttons 'Voor' of 'Tegen', of 'Onthouden', en u weet dat het laatste alleen maar is bedoeld als artikel 28 van de Provinciewet aan de orde zou zijn. U moet dat dan voorafgaand aan de griffier melden. Indien u een stemverklaring wenst af te geven, verzoek ik u dat voorafgaand aan de stemming via de chat aan mij mee te geven. Ik geef u dan na de stemming het woord voor het afleggen van een korte stemverklaring. U weet het: digitaal kijken we dan ook altijd nog eventjes hoe er gestemd is. Als u verkeerd heeft gestemd, dat gebeurt af en toe, dan kunt u dat bij mij melden en wordt dat in de notulen verwerkt, maar het heeft geen invloed meer op de uitslag van de stemming.

Dan gaan we over tot de concrete stemmingen.

Stemming

Actuele motie M1A-2022, 'Laat de veerdiensten niet zinken' van de SP

De **voorzitter**: De stemming is geopend.

De **griffier**: We missen nog de stem van mevrouw De Kinkelder en de heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Ik krijg de stemoptie niet voorbij, dus ik log even opnieuw in en probeer het alsnog.

De **griffier**: Er zijn inmiddels 48 stemmen uitgebracht, 17 voor 31 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van Pinxteren, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van den Oetelaar, Vreugdenhil en Brouwers.

Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland, mw. Zwart, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder en De Kort.

De **voorzitter**: En daarmee verworpen. Ik geef het woord aan de heer Vreugdenhil voor een stemverklaring.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Wij hebben niet deel kunnen nemen aan de beraadslagingen, dus ik zal op elk van de onderwerpen een korte stemverklaring afleggen. Wij hebben jarenlang gevochten en gestreden om de veren als een reguliere verbinding in het Brabantse wegen- en openbaar-vervoernetwerk te krijgen. Ik dank ook de SP-fractie voor de indiening, maar zeker ook de heer Verkade, die aangaf hier in de komende jaren met andere fracties aan te willen werken. Dat zullen wij zeker steunen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel.

6/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Ruimte voor Ruimte Noord-Brabant

De **voorzitter**: Als eerste gaan we stemmen over het amendement A1. De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 13 voor en 35 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Duijs, Rutjens, Van Wely, mw. Vlasveld, Van der Wel, De Bekker, De Bie, Van den Oetelaar en Vreugdenhil.

Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland, mw. Zwart, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Brouwers en Van Pinxteren.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen.

Dan gaan we naar het ontwerpbesluit Statenvoorstel 76/21, het rapport zelf. De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 48 voor.

Voor hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland, mw. Zwart, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Duijs, Rutjens, Van Wely, De Bekker, De Bie, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Oetelaar, Brouwers, Van Pinxteren en Vreugdenhil.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Dan gaan we stemmen over motie M2-2022, 'Nader onderzoek beoordeling aanvragen eenpitters'.

De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 11 voor, 37 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van den Oetelaar, Brouwers, Van Pinxteren en Vreugdenhil.

Tegen hebben gestemd de leden mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland, mw. Zwart, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, De Bekker, De Bie, mw. Vlasveld en Van der Wel.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen. Een tweetal mensen heeft zich gemeld voor een stemverklaring. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter. Ondanks dat ons amendement bij dit voorstel verworpen is, hebben we toch voorgestemd. We vinden het belangrijk dat de debatten over dit ZRK-onderzoek zullen plaatsvinden. Uiteraard zullen we de stukken die we nog hopen te ontvangen en de discussie over de informatie ook betrekken bij deze debatten.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Wij hebben voor het voorstel gestemd. We hebben er fundamentele debatten over gevoerd in de Staten en we zijn blij dat er ook een omslag plaats gaat vinden in het beleid van de provincie. De vervolgdebatten zullen we daarover voeren. Een pijnpunt dat in het verleden zat was hoe de eenpitters in de afgelopen periode zijn behandeld en daarmee ook zijn beoordeeld in de aanvragen die ze daarin gedaan hebben. Ik ben teleurgesteld dat wat we in de themabijeenkomst besproken hadden, dat dit onvoldoende onderzocht is, dat die handschoen niet opgepakt is, want al die individuele verhalen vragen ook dat we daar als Staten oog voor hebben. Ik heb in het debat in ieder geval gehoord dat de diverse partijen daar ook daadwerkelijk oog voor hadden en

daar zullen we dan ook in de komende periode nader aandacht voor vragen vanuit de ChristenUnie-SGP-fractie.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel.

81/21 Procedure wensen en bedenkingen inzake geldlening uit de immunisatieportefeuille aan Safari Resort Vastgoed BV (Libéma) voor realisatie van Safari Resort Beekse Bergen fase II

De **voorzitter**: Aan de orde is eerste het ontwerpbesluit Statenvoorstel 81/12, Procedure wensen en bedenkingen. De stemming daarover is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 36 voor, 12 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, Van den Oetelaar, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, Van Pinxteren, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden Vreugdenhil, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Berg, Boon, Van Hattem en mw. Van der Kammen.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Dan gaan we stemmen over motie M3, 'Ook fondsen vallen onder budgetrecht'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 15 voor, 33 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Vreugdenhil, Van den Oetelaar, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van Pinxteren, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Berg, Boon, Van Hattem en mw. Van der Kammen.

Tegen hebben gestemd de leden Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen. Ik heb een tweetal stemverklaringen. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, een stemverklaring op dit dossier. Er is één hele grote wens bij dit dossier, en dat is: stuur Libéma maar lekker naar de bank om geld. Verder is het schandalig dat nog vele stukken niet zijn aangeleverd op dit dossier.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Wij hebben tegen dit voorstel gestemd, omdat wij vinden, wat ook al eerder in het debat naar voren is gekomen, dat de provincie op dit punt geen bank moet zijn, maar tegelijkertijd dat er een vermenging van petten gaat plaatsvinden. We zagen dat bij bijvoorbeeld de Efteling, ik neem afstand van de zaken die in het debat aan de orde waren gekomen, alleen, wij zien wel de afgelopen week dat de provincie op de vingers is getikt, omdat ze tot drie keer toe niet handhavend heeft opgetreden, en dat wordt alleen maar ingewikkelder als je dit soort constructies met elkaar aangaat, om dan ook de pet van handhaving en toezichthouder op dit soort grote bedrijven te kunnen doen. Dat is gebleken in het verleden en daarom vinden wij het geen goed idee om op deze manier betrokken te raken bij leningen van bijvoorbeeld Beekse Bergen en de Efteling.

De **voorzitter**: Dank u wel. We moeten nog eventjes naar de uitslag kijken van de stemming over de motie; dat had ik overgeslagen.

79/21 Tweede wijzigingsverordening luchthaven Seppe Noord-Brabant (Breda International Airport)

De **voorzitter**: Als eerste wordt de stemming geopend over het herzien ontwerpbesluit Statenvoorstel. De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 46 voor, 2 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Vreugdenhil, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, Van den Oetelaar, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van Pinxteren, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden mw. Vlasveld en Van der Wel.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Dan gaan we naar motie M4, 'Deskundige, technische beoordeling wijzigingsverordening Seppe'.

De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 9 voor, 39 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Vreugdenhil, Van Pinxteren, mw. Vlasveld, Van der Wel, Altundal, mw. Arts, Heijmans en mw. Koopman.

Tegen hebben gestemd de leden Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, Van den Oetelaar, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen.

Ik heb een drietal meldingen voor een stemverklaring. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Wij hebben voor het voorstel gestemd, maar ik wil daarbij aangetekend hebben dat wij ons kunnen scharen achter de inbreng die de fractie van de Partij voor de Dieren heeft geleverd. Mevrouw Vlasveld komt dank toe voor al het werk dat ze erin gestoken heeft. Wij hebben in het verleden vaak met omwonenden gesproken en die hebben hier echt een heel stevig punt in, hoe ze in het verleden behandeld zijn, en daar zullen we als Staten ook echt werk van moeten maken. Ik ben dan ook teleurgesteld dat de motie van mevrouw Vlasveld het niet gehaald heeft. Er had een belangrijk signaal vanuit de Staten van uit kunnen gaan dat we ook de omwonenden daarin serieus nemen. Ik vind dat we er ook in de komende periode verplicht toe zijn om te zorgen dat er nu eindelijk een keer een goede regeling komt en dat ook zaken als bijvoorbeeld vliegen in het weekend beperkt worden, zodat de mensen ook daar de leefbaarheid overeind kunnen houden.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben als enige partij tegengestemd, omdat het college bevestigd heeft dat het om een politieke keuze gaat, om ruimte te bieden aan geluid. Geluid dat er niet bij komt, hoeft er eigenlijk ook niet af. Wij verwachten dan ook een stevige steun van de andere partijen om bij de beloofde themabijeenkomst recht te zetten wat we nu scheef hebben laten gaan.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw De Kinkelder.

Mevrouw **De Kinkelder** (PvdA): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De PvdA heeft voorgestemd. Als stemverklaring willen we meegeven dat tijdens de themabijeenkomst de PvdA duidelijk heeft gemaakt dat voor ons de zorgen van de omwonenden over de geluidsoverlast van zwaarwegend belang zijn. Hoewel de jaarnorm niet overschreden wordt, is er voor omwonenden vaak wel sprake van een piekbelasting in de zomermaanden. De uitleg van de gedeputeerde dat het voorstel om een enge beleidsarme wijziging gaat, is voor ons duidelijk. De toezegging voor een specifieke themabijeenkomst milieu over vliegvelden wachten wij af. We zullen ons daar verder inzetten voor de belangen van de omwonenden. Daarnaast willen we de inwerkingtreding van de klachtenprocedure niet verder vertragen in het belang van de rechtspositie van de omwonenden.
Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar begrotingswijziging 9/22.

9/22 Uitvoering van faunapassages en weide- en akkervogelbeleid

De **voorzitter**: De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 38 voor, 10 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Vreugdenhil, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, Van Pinxteren, mw. Vlasveld, Van der Wel, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden Van den Oetelaar, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van den Berg, Boon, Van Hattem en mw. Van der Kammen.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Ik geef de heer Vreugdenhil de gelegenheid voor een stemverklaring.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben voor dit voorstel gestemd, al moeten wij wel constateren dat het voor een deel ook een sigaar uit eigen doos is. De fractie van D66, mevrouw Van Kessel, zei heel terecht dat ook de faunapassages gewoon betaald kunnen worden vanuit het infrabudget. We zien maatregelen komen die vanuit het evz-budget betaald kunnen worden, waar volop middelen zijn en waarbij we eigenlijk de uitvoering niet geregeld krijgen. Daarmee is de vijf miljoen die beschikbaar gesteld zou worden een heel stuk minder daarin geworden. Goed, een kinderhand is snel gevuld, maar ik hoop dat we ook de totale vijf miljoen, en wij behouden ons het recht voor om de middelen van evz ook op een andere manier in te zetten in de komende periode, kunnen realiseren voor die faunapassages en voor de akker- en weidevogels. Want dat was de afspraak en dat is volgens mij hierin nu niet gerealiseerd.

De **voorzitter**: Dank u wel.

We gaan naar de begrotingswijziging 8/22, onttrekking egalisatiereserve VTH.

8/22 Onttrekking egalisatiereserve VTH

De **voorzitter**: De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 43 voor, 5 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Vreugdenhil, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van Pinxteren, mw. Vlasveld, Van der Wel, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen en Van den Oetelaar.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter. Wij hebben voor het voorstel gestemd, al had de discussie veel eerder gevoerd moeten worden. Een rapport van het IPO dat er al voor de zomer lag liet al zien dat juist op handhaving en toezicht een enorme opgave ligt die opgepakt moet worden. We gaan dit nu eigenlijk weer met lapmiddelen oppakken, terwijl we dit ver voor de begrotingsbehandeling hadden moeten bespreken. Dit is nou een toonvoorbeeld van iets wat je niet maar even met een Statenmededeling doet om daar budget voor vrij te maken. Dit doe je in een goed debat met de Staten waarin de middelen beschikbaar gesteld worden. Dus ik hoop dat dit de laatste keer is en dat we de budgetten voor handhaving en toezicht ook nadrukkelijk in de Staten gaan bespreken, want er ligt een enorme opgave die we op een goede manier moeten regelen, met structurele middelen van de provincie.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan naar begrotingswijziging 4/22, Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling.

4/22 Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling

De **voorzitter**: De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 36 voor, 12 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, Vreugdenhil, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, Van Pinxteren, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden Van den Oetelaar, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Berg, Boon, Van Hattem en mw. Van der Kammen.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Ik geef het woord aan de heer Van der Wel voor een stemverklaring.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. De gedeputeerde had 'm al zien aankomen. We steunen natuurlijk de onderdelen over eiwit- en energietransitie en ook, voor ons nieuw, de inzet van alternatieven voor dierproeven. Wij hopen dat de gedeputeerde zich daarvoor voortvarend zal gaan inzetten. Maar waar wij tegen ageren, is de lijstjesmentaliteit. Wij beoordelen de afzonderlijke onderdelen liever op hun eigen merites.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. Het gaat best wel efficiënt zo, voorzitter: in korte tijd kun je toch nogal wat onderwerpen behandelen.

Wij hebben voor dit voorstel gestemd. Alleen, in het debat hadden wij graag de gedeputeerde willen bevragen op zijn toezegging, die hij ook in de themabijeenkomst heeft gedaan, om ook de mbo'ers hier niet uit het oog te verliezen en daar specifiek aandacht voor te hebben. Wij misten dat in dit voorstel. Wij stemmen toch voor, maar we houden hem aan de toezegging die hij in de themabijeenkomst gedaan heeft aan de heer Van Zelst en zullen hem daar ook in de komende jaren verder op aan blijven spreken.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Vreugdenhil. Dan gaan we naar begrotingswijziging 2/22, Ontwikkeling nieuwe busremise Breda.

2/22 Ontwikkeling nieuwe busremise Breda

De **voorzitter**: Het ontwerpbesluit is aan de orde en de stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 48 stemmen uitgebracht, 35 voor, 13 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, Van Pinxteren, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

Tegen hebben gestemd de leden Brouwers, Vreugdenhil, Van den Oetelaar, mw. Vlasveld, Van der Wel, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Altundal, mw. Arts, Heijmans en mw. Koopman.

De **voorzitter**: Daarmee aangenomen.

Dan gaan we naar motie M5, 'Compensatie realiseren alvorens te kappen voor busremise'. De stemming is geopend.

De **griffier**: We missen nog de stemmen van Van der Kammen, Karaaslan en Thijssen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, ik heb geen stemming in beeld.

De **griffier**: De 'Refresh'-knop even gebruiken.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dat heb ik al een paar keer geprobeerd.

De **griffier**: Dan moet het in beeld.

De heer **Thijssen** (CDA): Dat geldt ook voor mij, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan ga ik even vragen wat u gestemd wilt hebben. Mevrouw Van der Kammen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. En mijnheer Thijssen, voor of tegen?

De heer **Thijssen** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: Tweemaal tegen.

De **griffier**: Dan zijn er nu 48 stemmen uitgebracht, 4 voor, 44 tegen.

Voor hebben gestemd de leden Vreugdenhil, Van Pinxteren, mw. Vlasveld en Van der Wel.

Tegen hebben gestemd de leden Brouwers, Eerden, C. de Heer, Hendriks, mw. De Hoon, mw. Leeger, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, T. de Heer, mw. Van Kessel, Kutlu, mw. Meeuwis-van Langen, Van den Oetelaar, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van der Linden, Ludwig, Philippart, Verkade, De Bekker, De Bie, Duijs, Rutjens, Van Wely, mw. Van Dijk, mw. De Kinkelder, De Kort, Van den Berg, Boon, Van Hattem, mw. Van der Kammen, Altundal, mw. Arts, Heijmans, mw. Koopman, mw. Dirken, Gremmen, Janssen, Karaaslan, Manders, mw. Meuwissen, Van Nuland en mw. Zwart.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen.

Dan heb ik een drietal mensen die zich hebben gemeld voor een stemverklaring. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Dit voorstel is nu een toonbeeld van een voorstel dat als een Statenmededeling ingebracht wordt, maar dat als opgewerkt Statenbesluit laat zien dat dit niet Statenrijp is. Normaal gesproken had je gezegd: dit is niet rijp voor besluitvorming in de Staten, met zoveel vragen vanuit de Staten nog, een risicoparagraaf die niet helder is, 42 miljoen die uitgegeven wordt, terwijl we eigenlijk de snelheid laten prevaleren boven een zorgvuldig besluit. Wij zijn dan ook tegen dit voorstel en hopen dat we hierover in de komende periode op een goede manier kunnen doorspreken, want wat ons betreft zijn er nog zoveel open eindjes die ook in dit debat niet beantwoord zijn, dat wij hier niet voor kunnen zijn en tegelijkertijd dat fundamentele debat ook nog in de toekomst moeten voeren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren is groot voorstander van goed openbaar vervoer, dat ook zero emission is. Echter, wij hebben er geen vertrouwen in dat de natuurcompensatie goed geborgd is. Natuur is al zero emission en dat willen we graag zo houden.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Verkade.

De heer **Verkade** (GL): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn het met de Partij voor de Dieren eens dat die natuurcompensatie goed geregeld moet zijn. Toch hebben wij tegen de motie gestemd, en dat komt omdat wij ervan uitgaan dat, als wij ons als provincie gewoon aan de regelgeving houden, het ook goed komt. Dus het doel delen we, de motie niet.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de stemming, althans, ik stem voor over de volgende onderwerpen bij acclamatie te besluiten:

73/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 1 oktober 2021

5/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 5 en 12 november 2021

6/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 3 december 2021

7/22 Notulen vergadering Provinciale Staten 17 december 2021

1/22 Lijst Ingekomen Stukken Provinciale Staten 4 februari 2022

Ik neem aan dat u hiermee akkoord kunt gaan. Ja? Dan zijn ze bij deze vastgesteld.

Met de agendavergadering heb ik afgesproken dat we voordat we bij het einde van de vergadering komen de heer Vreugdenhil het woord geven.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Het was voor mij een heel bijzondere vergadering. Vandaag heb ik op deze bijzondere manier ook voor het laatst het woord gevoerd in de Staten van Brabant. Vanaf 2007 mocht ik als volksvertegenwoordiger voor de ChristenUnie-SGP-fractie lid zijn van Provinciale Staten, met een onderbreking van vier jaar. Ik heb dat altijd een enorme eer gevonden en ik heb het met passie en met heel veel plezier gedaan. Maar het wordt nu tijd voor wat anders. Vanaf maandag mag ik me als directeur en regiocoördinator van het Collectief Rivierenland bezig gaan houden

om natuur, landschap en boeren te verbinden en te versterken. Mijn passie voor natuur en agrarisch bedrijf komen daar bij elkaar.

In de Statenzaal heb ik heel wat uren met mijn collega's doorgebracht om het debat te voeren en tegelijkertijd heb ik ook altijd geprobeerd om voor iedereen bereikbaar te zijn en ook even veel tijd buiten het provinciehuis door te brengen. Hoewel we daar een kleine fractie in waren, wilde ik daar voor heel Brabant en alle Brabanders zijn. Ik heb al die jaren met ontzettend veel plezier samengewerkt met mijn collega's, met de andere fracties, en op mogen trekken op tal van dossiers. In de komende maand – want ik neem 11 maart afscheid – zal ik die dossiers waar nodig ook overdragen en zullen we de mooie plannen die we nog aan het uitbreiden waren nog op een mooie manier ook in de komende periode laten doorgaan.

Voorzitter, ik sluit af. Het vuur was zeker nog niet geblust en er is nog ontzettend veel werk te doen in de Brabantse politiek, maar voor mij is het nu tijd voor wat anders. Ik zal goed opgevolgd worden door Henk van Zelst, die het stokje overneemt als Statenlid voor de ChristenUnie-SGP-fractie en dan zal het officiële afscheid op 11 maart zijn in de eerstvolgende Statenvergadering van PS. Maar nu alvast zeg ik tegen iedereen; houdoe en bedankt!

De **voorzitter**: Dank je wel, Hermen. Zoals afgesproken, nemen we inderdaad 11 maart afscheid van jou. Je krijgt nu al applaus, maar dat gaat vast nog herhaald worden op 11 maart.

Hiermee zijn we echt aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik wil jullie graag danken voor jullie inbreng en alvast een heel fijn weekend toewensen

Tot de 11de, of zoveel eerder, tot dan.

Sluiting

De voorzitter sluit om 16.54 uur de vergadering.